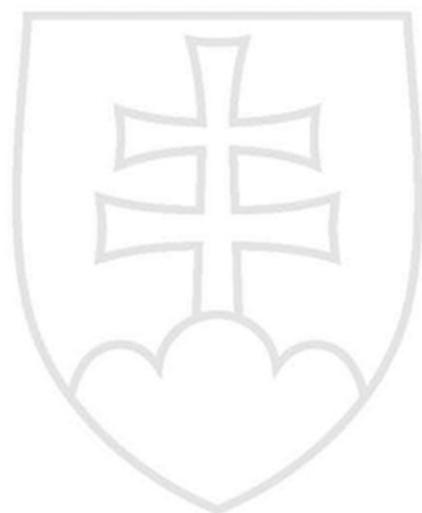

BIELA KNIHA

O OBRANE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

MODERNÁ OBRANA **MODERNÉ** OZBROJENÉ SILY

Mobilné

Operačne pripravené

Defenzívne orientované

Efektívne

Relevantné

NATO-interoperabilné

Ekonomicky udržateľné

Obsah

Predslov ministra obrany Slovenskej republiky.....	4
Predslov náčelníka Generálneho štábu Ozbroyených síl Slovenskej republiky.....	6
Zhrnutie.....	8
Národné a vojenské tradície Slovenska	9
1) Historické korene vojenstva na Slovensku	10
2) Budovanie armády samostatnej Slovenskej republiky.....	11
Kapitola 1) Súčasný stav obrany Slovenskej republiky	14
1) Plnenie základného cieľa obrannej politiky Slovenskej republiky	14
2) Bezpečnostné prostredie Slovenskej republiky.....	14
3) Systém obrany štátu	15
4) Použitie ozbrojených síl.....	16
5) Zdrojové zabezpečenie obrany.....	18
6) Efektívnosť využívania dostupných zdrojov	19
7) Transformácia ozbrojených síl.....	19
8) Profesionalizácia vojenského personálu	21
9) Vyzbrojovanie.....	21
10) Infraštruktúra a správa majetku štátu v rezorte obrany.....	23
Záver.....	23
Kapitola 2) Budúce bezpečnostné prostredie a výzvy	24
1) Globálne bezpečnostné prostredie.....	24
2) Bezpečnostné prostredie Slovenskej republiky.....	25
3) Charakter predpokladaného priestoru nasadenia ozbrojených síl.....	26
4) Požiadavky na obranu Slovenskej republiky v budúcom bezpečnostnom prostredí	27
Kapitola 3) Budúce obranné úsilie.....	29
1) Základné východiská obranného úsilia Slovenskej republiky	29
2) Politicko-vojenská ambícia Slovenskej republiky	30
3) Plánovacie predpoklady zaručovania obrany štátu	32
4) Obranné plánovanie	33
Kapitola 4) Riadenie obrany.....	34
1) Ústavno-právne vymedzenie úloh v oblasti obrany štátu	34
2) Požiadavky na skvalitnenie systému obrany štátu	34
3) Požiadavky na skvalitnenie a zefektívnenie činnosti MO SR.....	36
4) Podriadené prvky MO SR.....	37
Kapitola 5) Dlhodobá projekcia rozvoja Ozbroyených síl Slovenskej republiky ..	39
1) Požadované zloženie síl a spôsobilostí budúcich OS SR.....	40
2) Stratégia rozvoja spôsobilostí budúcich OS SR.....	44
3) Hlavné oblasti rozvoja spôsobilostí budúcich OS SR.....	46
4) Systém velenia a riadenia budúcich OS SR	49
5) Mnohonárodná a dvojstranná vojenská spolupráca	49
6) Faktory ovplyvňujúce implementáciu cieľového modelu OS SR 2024.....	50
Záver.....	50

Kapitola 6) Rozvoj ľudského potenciálu rezortu obrany	51
1) Požiadavky na rozvoj ľudského potenciálu rezortu obrany	51
2) Skvalitňovanie, udržiavanie a doplňovanie vojenského personálu.....	51
3) Alternatívne formy doplňovania ozbrojených síl.....	53
4) Skvalitňovanie, udržiavanie a doplňovanie civilného personálu	54
Kapitola 7) Vyzbrojovanie.....	55
1) Požiadavky na procesy vyzbrojovania	55
2) Priority vyzbrojovania.....	55
Kapitola 8) Rozvoj infraštruktúry a správa majetku štátu v rezorte obrany	59
1) Dislokácie útvarov a zariadení MO SR a OS SR.....	59
2) Základné smery rozvoja infraštruktúry	59
Kapitola 9) Podpora obrany štátu.....	61
1) Základné predpoklady efektívnej podpory obrany štátu.....	61
2) Obranná infraštruktúra	62
Kapitola 10) Obrana štátu – vec verejná.....	63
1) Zameranie komunikačnej politiky v oblasti obrany štátu	63
2) Rozvoj vzťahov s verejnosťou	64
Harmonogram implementácie základných opatrení Bielej knihy o obrane SR....	65

Predslov ministra obrany Slovenskej republiky

Slovenská republika má ako zvrchovaný, demokratický a právny štát povinnosť voči svojim občanom chrániť ich bezpečnosť a zaručovať obranu štátu. Zároveň zdieľa v súlade so svojimi zmluvnými záväzkami medzinárodnú zodpovednosť za bezpečnosť a obranu širšieho spoločenstva demokratických štátov – svojich spojencov a partnerov združených v euroatlantických zoskupeniach. Kredibilita Slovenskej republiky ako štátu dovnútra i navonok je závislá od schopnosti naplniť túto povinnosť a spoluzodpovednosť.

V roku 2013 si pripomíname 20. výročie vzniku Slovenskej republiky. Zároveň uplynulo aj 20 rokov od založenia jej ozbrojených síl. To nás viedlo k tomu, že sme na začiatok tohto dokumentu zaradili časť viažucu sa k našim národným a vojenským tradíciám, ku ktorým sa hrdo hlásime. Výročie je vhodnou príležitosťou nielen na sumarizovanie dosiahnutých výsledkov, ale aj na stanovenie cieľov a postupov v ďalšom období. A práve o to sme sa pokúsili pri tvorbe *Bielej knihy o obrane Slovenskej republiky*, ktorú ste práve otvorili.

Prvá kapitola tohto politicko-strategického dokumentu kreslí realistický obraz stavu, v ktorom sa nachádzame. Konštatuje nielen zastavenie transformácie ozbrojených síl, vrátane pomenovania príčin a dôsledkov tohto stavu, ale upozorňuje aj na reálne riziká prehlbovania krízovej situácie v celej oblasti zaručovania obrany štátu.

Pri návrhu riešenia tohto stavu sme museli rešpektovať aj realitu, v ktorej žijeme, zložitnosť a neistotu súčasného a budúceho bezpečnostného prostredia. Na tieto aspekty poukazujeme v následnej kapitole s vedomím, že aj keď dnes žijeme mierový a relatívne bezpečný život, bezpečnostné hrozby pre Slovenskú republiku reálne existujú. Ani fakt, že Slovensko je malou krajinou a rozvíja dobré vzťahy so všetkými susedmi, nám neposkytuje imunitu voči širokému spektru hrozieb a výziev, ktoré sa v konečnom dôsledku môžu v rôznych formách bezprostredne dotknúť našej bezpečnosti, ako to bolo napríklad v prípade plynovej krízy alebo masívnych povodní. Zároveň naše hodnoty a záujmy, poloha Slovenska a napokon aj samotné členstvo v NATO a EÚ nás nevyhnutne a silne zväzujú s bezpečnosťou širšieho euroatlantického priestoru.

To, že naša bezpečnosť je posilnená kolektívnym obranným potenciálom NATO, nás nezabavuje zodpovednosti za každých okolností bezprostredne a v prvom rade vlastnými silami garantovať bezpečnosť našich občanov a obranu štátu pri akomkoľvek ohrození. Zodpovedná politika musí vnímať aj to, že história je plná udalostí, ktoré sa zdali byť nepravdepodobné, avšak ich dôsledky boli veľmi vážne.

Takéto prostredie vyžaduje neustálu pripravenosť nie len ozbrojených síl ale celého systému obrany štátu založenú na priebežnom udržiavaní a rozvoji obranných spôsobilostí. Tu chcem zdôrazniť, že ide o komplexné dlhodobé úsilie, vrátane sústavného prispôsobovania sa vyvíjajúcim sa podmienkam a potrebám. A práve o príprave, presnejšie o pripravenosti štátu v oblasti obrany na neistú a turbulentnú budúcnosť pojednávajú ostatné kapitoly.

V tomto kontexte predstavujeme moderný, realistický, koncepčný rozvojový rámec obranného potenciálu štátu s dôrazom na ozbrojené sily s jasne definovaným cieľovým stavom a podmienkami jeho dosiahnutia. Tento bude rozpracovaný v ďalších koncepčných a iných dokumentoch vrátane *Rozvojového plánu rezortu obrany s výhľadom do roku 2024*.

Plne si pritom uvedomujeme, že naša obranyschopnosť je úzko previazaná s ekonomickou bezpečnosťou štátu. Preto sme pri zohľadnení nutnosti dôslednej fiškálnej konsolidácie navrhli rozvojovú projekciu realizovať v dvoch fázach, každú s merateľnými cieľmi. V prvej fáze, už v tomto volebnom období, predpokladáme vyzbrojenie jedného

práporu pozemných síl, čo bude doteraz najväčší vklad do rozvoja ozbrojených síl od ich vzniku. V druhej fáze, v období rokov 2016 až 2024, bude hlavným výsledkom prezbrojenie mechanizovanej brigády. Výsledkom budú podstatne modernizované ozbrojené sily.

Nejde však len o vojenský hardvér. Bez vojakov a vojačiek by aj najsofistikovanejšie zbrane boli bezcennými kusmi materiálu. Je našou povinnosťou zabezpečiť im plnú podporu vrátane modernej legislatívnej úpravy štátnej služby profesionálnych vojakov a stabilizácie ich sociálneho zabezpečenia.

Z uvedeného je zrejmé, že naša stratégia je založená na uplatnení moderného prístupu k obrane, ktorého podstata spočíva v modernom prístupe k riešeniu personálu zodpovedajúcom moderným požiadavkám, v prezbrojení ozbrojených síl modernou technikou a v aplikácii modernej metodológie, ktorú nám poskytuje strategické hodnotenie obrany. Hlavným výstupom moderného prístupu k obrane budú **MODERNÉ ozbrojené sily - mobilné, operačne pripravené, defenzívne orientované, efektívne, relevantné, NATO-interoperabilné a ekonomicky udržateľné**. Tieto základné atribúty umožnia, aby naše ozbrojené sily boli schopné kvalitne plniť stanovené úlohy pri ochrane občanov i pri obrane štátu a spojencov.

Som presvedčený, že definované zámery a trajektória ich plnenia sú realistické a zároveň finančne zvládnuteľné.

Dovoľte mi vyjadriť nádej, že *Biela kniha o obrane Slovenskej republiky* bude vnímaná verejnosťou i politikmi v duchu porozumenia tomu, že bezpečnosť a obrana štátu je spoločným záujmom a zodpovednosťou nás všetkých, nezávisle od politického presvedčenia.

Na záver sa chcem poďakovať všetkým, ktorí sa na tvorbe tohto dokumentu podieľali vrátane odborníkov kľúčových rezortov a expertov slovenskej bezpečnostnej komunity pôsobiacich mimo verejnej správy. Zároveň chcem vyzvať príslušníkov rezortu obrany a ďalších zložiek systému obrany štátu k dôslednej implementácii navrhnutých riešení.

Martin GLVÁČ
minister obrany Slovenskej republiky

Predslov náčelníka Generálneho štábu OS SR

Od prvých dní samostatnosti sú naše ozbrojené sily garantom mieru a bezpečnosti Slovenskej republiky. Každý slovenský vojak prisahá, že bude verný Slovenskej republike a že bude brániť jej slobodu, nezávislosť, zvrchovanosť, územnú celistvosť a nedotknuteľnosť jej hraníc. Je to veľmi silný doživotný záväzok vernosti vlasti, ktorý sa nezruší ani odchodom profesionálneho vojaka do zálohy.

Som veľmi hrdý na našich vojakov, ktorí za 20 rokov existencie OS SR dokázali so ct'ou splniť všetky náročné operačné úlohy doma i v zahraničí. Zaslúžia si našu úctu a uznanie. Žiaľ, aktívna účasť Slovenska na riešení krízových situácií vo svete si vyžiadala aj obeť v našich radoch. Nezabudnime na nich, na ich rodiny a snažme sa o to, aby sme našou prácou dôstojne rozvíjali ich odkaz.

Uplynulých dvadsať rokov bolo aj období, v ktorom sme za pochodu a takmer od základu menili naše ozbrojené sily. Armádu, ktorá vznikla na základoch rozdelenej česko-slovenskej armády sme postupne prebudovávali predovšetkým s ohľadom na to, ako sa vyvíjalo postavenie Slovenska v rámci medzinárodného spoločenstva. Prijatie Slovenska do NATO, následný vstup do EÚ a dlhoročné pôsobenie slovenských vojakov v krízových oblastiach sveta významným spôsobom determinovali transformačné úsilie ozbrojených síl. Som hrdý na to, že sme dokázali úspešne zvládnuť nielen razantné zníženie počtu vojakov, ale aj ostrý rez do hodnotnej štruktúry, ku ktorému došlo po roku 1993. Dnešný plne profesionálny vojenský personál je pripravený plniť úlohy aj v náročných podmienkach súčasných operácií. Pozitívna odozva, ktorú dostávame od našich spojencov v operáciách, je azda najlepším dôkazom pravdivosti tohto tvrdenia.

Nie všetky dlhodobé transformačné ciele sa nám podarilo naplniť. Azda najpálčivejšie problémy sú spojené so zaostávaním modernizácie výzbroje. Dovoľte mi zdôrazniť, že rozhodujúcim kritériom úspechu pri napĺňaní našich rozvojových cieľov bude uskutočnenie nevyhnutnej obmeny zastaranej výzbroje, techniky a materiálu taktických jednotiek. V rámci strategického hodnotenia obrany sme hľadali riešenia, ako v rámci dostupných finančných zdrojov zabezpečiť splnenie všetkých úloh a zároveň podporiť stagnujúci rozvoj a modernizáciu viacerých kľúčových spôsobilostí. Plne si uvedomujem, že ekonomika nám v najbližších 3 až 5 rokoch pravdepodobne umožní iba obmedzený rozvoj spôsobilostí ozbrojených síl. V tejto situácii sme stáli aj pred otázkou, či sa opäť vydáme cestou populárneho, ale nie vždy efektívneho šetrenia cez skokové znižovanie počtov vojakov, čo v minulosti spôsobovalo aj úbytok kvalifikovaných a skúsených vojenských odborníkov. Budeme šetriť, ale nie na úkor možnej straty kvalifikovaného personálu, či zníženia bojaschopnosti ozbrojených síl.

V kapitole 5 je uvedená dlhodobá projekciu rozvoja OS SR. Táto projekcia vyjadruje cieľový stav rozvoja ozbrojených síl v horizonte roku 2024 a zároveň je náčrtom cesty, ako sa k tomuto cieľovému stavu chceme približovať. Stratégia rozvoja spôsobilostí budúcich OS SR je výsledkom kombinácie opodstatnených vojenských požiadaviek na zabezpečenie plnenia celého spektra úloh ozbrojených síl a realistického pohľadu na možnosti tohto štátu v horizonte najbližších 10 až 12 rokov.

Považujem za rozhodujúce, že vedenie rezortu obrany sa stotožnilo s velením ozbrojených síl v názore, že v tejto situácii si nemôžeme dovoliť robiť finančne nákladné zmeny, na ktoré nemáme peniaze a ktoré by v konečnom dôsledku mohli znamenať ďalšie zvýšenie nestability a oslabenie bojaschopnosti ozbrojených síl. Vysoko kvalifikovaného a odborne erudovaného profesionálneho vojaka považujem za najcennejšiu devízu ozbrojených síl. Budeme preto robiť zmeny, aby sme udržali vysokokvalifikovaný vojenský

personál a celkovo stabilizovali personálne prostredie. Budeme rozvíjať využívanie alternatívnych foriem doplnovania ozbrojených síl, hlavne pri pomoci obyvateľstvu po živelných pohromách. Budeme zjednodušovať vnútorné štruktúry štábov a štábne procesy. Budeme vylepšovať logistické procesy, aby bežná prevádzka ozbrojených síl bola lacnejšou. S tým všetkým budú samozrejme spojené aj určité organizačné zmeny. Avšak budeme dbať na to, aby sme vykonávali iba nevyhnutné organizačné zmeny, ktoré nebudú zdrojovo náročné. Na zvýšenie efektivity rozvoja spôsobilostí OS SR, vrátane riešenia kritických nedostatkových spôsobilostí budeme aktívne využívať mnohonárodnú a dvojstrannú vojenskú spoluprácu, predovšetkým budeme využívať možnosti, ktoré ponúka NATO, EÚ, ale aj rámec Vyšehradskej skupiny.

Som rád, že vedenie rezortu, aj s vedomím rizika plynúceho z možného neočakávaného vývoja ekonomickej krízy, plánuje už v najbližších rokoch naštartovať modernizáciu niektorých taktických jednotiek. Zámer do konca roku 2015 vyzbrojiť jeden prápor pozemných síl na nový typ viacúčelového taktického vozidla a prijať rozhodnutie o obmene ďalších hlavných druhov zbraňových systémov je pre mňa jasným signálom odhodlania vedenia rezortu obrany zvrátiť nepriaznivý stav výzbroje ozbrojených síl a vytvoriť predpolie na postupnú cieľnú modernizáciu celých ozbrojených síl v nasledujúcich 10 rokoch.

Dovoľte mi na záver vyjadriť poďakovanie vojakom a zamestnancom OS SR za úsilie, ktoré dosiaľ vynaložili v rámci procesu strategického hodnotenia obrany. Zároveň mi dovoľte vyjadriť presvedčenie, že realizácia opatrení, ktoré sme v *Bielej knihe o obrane Slovenskej republiky* načrtli, prinesie zvýšenie akcieschopnosti a bojového potenciálu OS SR.

generálporučík Ing. Peter VOJTEK
náčelník Generálneho štábu OS SR

Zhrnutie

Ozbrojené sily počas svojej existencie **zaručovali obranu štátu a bezpečnosť občanov**, ako svoje hlavné poslanie, súběžne s tým plnili úlohy vyplývajúce pre Slovenskú republiku z medzinárodných zmlúv v oblasti obrany.

Na dosiahnutie schopnosti plniť tieto úlohy prechádzali zásadnou premenou, z veľkej armády útočného typu na obranne orientované ozbrojené sily demokratického štátu. **Cieľom ich transformácie** bolo vybudovať relatívne malé, dobre vyzbrojené a kvalitne vycvičené ozbrojené sily schopné plniť svoje úlohy v súčasnosti i v budúcnosti.

Biela kniha o obrane Slovenskej republiky ako produkt strategického hodnotenia obrany predovšetkým hodnotí, ako a v akých podmienkach prebiehala transformácia OS SR, ako sa premietala do ich schopnosti naplňovať úlohy. Zároveň definuje, aké úlohy budú plniť v budúcom desaťročí a čo potrebujú na to, aby ich plnohodnotne splnili. Súčasťou tohto posúdenia sú aj ostatné zložky rezortu obrany a štátu podieľajúce sa na obrane štátu.

I. Základné zistenia:

1) Nenaplnili sa kvalitatívne parametre cieľ a transformácie OS SR v kľúčových oblastiach:

- **v oblasti vojenského personálu** - napriek podstatnému zníženiu počtov OS SR až na jednu tretinu a zavedeniu profesionalizácie sa zastavil kariérny rast vojakov, prehľbuje sa starnutie vojenského personálu, je znížená naplnenosť jednotiek, to všetko s dopadom na úroveň výcviku, odbornú pripravenosť, rozsah a kvalitu plnených úloh;
- **v oblasti výzbroje a techniky OS SR** - sa nezrealizoval ani jeden väčší projekt na obmenu hlavných druhov výzbroje a techniky, v dôsledku čoho je viac ako 70 % pozemnej výzbroje a techniky po svojej životnosti, v posledných rokoch sa modernizácia v podstate zastavila;
- **v oblasti vojenských spôsobilostí** - postupne dochádzalo ku strate, u niektorých dokonca k nezvratnej, spôsobilostí, neplnia sa stanovené ciele rozvoja spôsobilostí, ozbrojené sily tak majú len obmedzené spektrum spôsobilostí a to v limitovanej kvalite, úroveň ich interoperability podľa noriem NATO dosahuje 54 %, čo podstatne limituje ich schopnosť spoločného pôsobenia v operáciách.

To sa negatívne premieta do úrovne obranyschopnosti Slovenskej republiky ako aj do kvality plnenia medzinárodných záväzkov najmä v oblasti prípravy na budúce konflikty.

2) Zaostáva plnenie transformačných zámerov u ostatných zložiek rezortu obrany vo vzťahu k objektívnym potrebám obrany štátu a ozbrojených síl a to najmä v rovine:

- nedokončenia racionalizácie a zefektívňovania riadiacich a podporných prvkov;
- existencie rozsiahlej infraštruktúry rezortu, ktorá presahuje potreby obrany štátu;
- nedokončenia reštrukturalizácie akciových spoločností v pôsobnosti rezortu obrany.

3) Efektívnosť fungovania systému obrany štátu je limitovaná:

- nižšou úrovňou rozpracovania problematiky riadenia obrany štátu;
- nižšou úrovňou jeho funkčnej previazanosti s bezpečnostným systémom štátu;
- nižšou schopnosťou kooperovať s krízovými systémami NATO, EÚ a susedov.

Základnými príčinami tohto stavu sú:

- dlhodobá nerovnováha medzi úlohami obrany štátu, ktoré narastajú a úrovňou ich zdrojového zabezpečenia, ktorá v ostatných rokoch výrazne klesá;
- nižšia úroveň efektívnosti využívania dostupných zdrojov;
- nízka účinnosť systému obranného plánovania na rezortnej a národnej úrovni,
- absencia realistického rámca dlhodobého rozvoja rezortu obrany.

II. Základné odporúčania:

Odporúčania *Bielej knihy o obrane Slovenskej republiky* vychádzajú z chápania obrany štátu ako významnej súčasti celkovej bezpečnosti spolu s ekonomickou a sociálnou stabilitou. Z toho dôvodu zohľadňujú akútnu potrebu konsolidácie verejných financií, ako kľúčového predpokladu pre pozitívnu budúcnosť Slovenska.

v oblasti transformácie ozbrojených síl

- zastaviť plošné znižovanie počtu profesionálnych vojakov
- stabilizovať kvalifikovaný a perspektívny vojenský personál
- zabezpečiť dlhodobú udržateľnosť systému všestranného zabezpečenia vojakov
- optimalizovať systém velenia a riadenia OS SR a zefektívniť činnosť podporných prvkov
- transformovať taktické jednotky súbežne s modernizáciou/obmenou výzbroje a techniky
- rozvíjať medzinárodnú spoluprácu v oblasti združovania a zdieľania spôsobilostí
- v ďalšej transformácii postupovať v dvoch etapách:
 - v 1. etape v rokoch 2013 až 2015 s hlavnými výstupmi:
 - stabilizácia situácie, udržanie kvalitného vojenského personálu a spektra spôsobilostí,
 - výzbrojenie jedného práporu pozemných síl na viacúčelové taktické vozidlá
 - v 2. etape v rokoch 2016 až 2024 s hlavnými výstupmi:
 - komplexné prezbrojenie mechanizovanej brigády a ostatných súčastí ozbrojených síl a tým aj dokončenie transformácie taktických jednotiek, vďaka čomu sa zvýšia bojový potenciál a úroveň interoperability OS SR

v oblasti obranných výdavkov

- postupne znižovať napätie medzi úlohami a zdrojmi:
 - do roku 2015 stabilizovať zdrojový rámec tak, aby neklesol pod 1 % HDP
 - od roku 2016, v závislosti na stave verejných financií, obranné výdavky postupne navrhovať na znižovanie nerovnováhy úloh a zdrojov

v oblasti využívania dostupných zdrojov

- v rezorte obrany uplatniť široké spektrum opatrení pre hospodárnosť
- racionalizovať a zefektívniť činnosť všetkých riadiacich a podporných štruktúr
- prispieť k zefektívneniu akciových spoločností a štátneho podniku v rezorte obrany
- revitalizovať systém obranného plánovania - previazanie cieľov, úloh a zdrojov
- nastaviť účinnejšie hodnotiace a kontrolné mechanizmy umožňujúce včasnú nápravu
- prispôsobiť rozsah infraštruktúry a majetku štátu objektívnym potrebám obrany štátu a ozbrojených síl, uvoľniť prebytočný hnutel'ný i nehnuteľný majetok
- zintenzívniť rozvoj medzinárodnej spolupráce v oblasti rozvoja spôsobilostí

v oblasti riadenia obrany Slovenskej republiky

- posilniť strategickú a riadiacu dimenziu v činnosti ministerstva obrany
- presadiť komplexný prístup k riešeniu otázok obrany a bezpečnosti
- pripraviť nový súbor koncepčných a riadiacich dokumentov na zabezpečenie obrany štátu
- zabezpečiť operačnú pripravenosť územia a potrebných schopností súčastí systému obrany štátu poskytovať služby a činnosti na podporu ozbrojených síl
- rozvinúť komunikáciu a vzťahy s verejnosťou v oblasti obrany štátu

Predkladané riešenia nie sú dokonalé, ale sú realistické, zastavia negatívne trendy a vytvoria predpoklady pre udržateľný rozvoj ozbrojených síl do budúcnosti.

To umožní zachovať úroveň politicko-vojenskej ambície Slovenskej republiky, mieru plnenia jej medzinárodných záväzkov, predovšetkým však udržať a postupne v kontexte prezbrojenia ozbrojených síl aj zvýšiť ich bojaschopnosť a úroveň obranschopnosti štátu.

Národné a vojenské tradície Slovenska

Slovenská republika ako samostatný, suverénny štát z hľadiska európskych dejín existuje len krátko. História slovenského národa však siaha hlbšie do ranného stredoveku, pričom obyvateľstvo územia súčasného Slovenska muselo odvtedy viackrát vystúpiť za svoje prežitie, slobodu či svoj štát, veľakrát aj so zbraňou v ruke.

1) Historické korene vojenstva na Slovensku

Celé stáročia bolo Slovensko súčasťou mnohonárodných štátnych útvarov a slovenskí vojaci slúžili a bojovali v rámci ich armád, pričom mnohí z nich, či už ako velitelia alebo radoví vojaci, získali všeobecné uznanie a natrvalo sa zapísali do európskej vojenskej histórie.¹

Prvé skutočne slovenské národné ozbrojené jednotky vznikli v revolučných rokoch 1848 – 1849. Slovenský dobrovoľnícky zbor zorganizovaný Slovenskou národnou radou ako národným revolučným orgánom bojoval až do skončenia revolúcie na jeseň roku 1849, keď bol rozpustený. Jeho bojové tradície zostali natrvalo v povedomí slovenského obyvateľstva a vo všetkých ďalších zápasoch za národnú slobodu a rovnoprávnosť sa slovenskí vojaci k nim hrdo hlásili.

Po druhýkrát sa myšlienka obnovenia slovenského dobrovoľníckeho vojska, ktoré by sa zapojilo do boja za národné oslobodenie, nezávislosť a národnú rovnoprávnosť, nastolila počas prvej svetovej vojny z iniciatívy Milana Rastislava Štefánika. Neskôr vznikom spoločného česko-slovenského odboja sa organizovalo spoločné vojsko s cieľom získať pre Slovákov a Čechov národnú slobodu spojenými silami.

Česko-slovenské vojsko v zahraničí (neskôr nazvané Česko-slovenské légie) začalo vznikať v rokoch 1914 – 1915 na území Ruska a Francúzska. Najpočetnejšie boli légie v Taliansku, tie však vznikli až pred koncom vojny a zohrali úlohu najmä v októbri – novembri 1918. Légie prispeli k víťazstvu mocností Dohody, ale najmä pomohli domácemu a zahraničnému odboju Slovákov a Čechov pri vytváraní a medzinárodnom uznaní česko-slovenského štátu.

Česko-slovenský štát (Československá republika, ČSR), ktorý vznikol 28. októbra 1918, si budoval svoju armádu na báze príslušníkov česko-slovenských légii. Armáda bola pripravovaná na obranu teritória a na európske pomery bola veľmi dobre vyzbrojená a vycvičená.-

Pod nátlakom Hitlera bol 14. marca 1939 vyhlásený Slovenský štát (od júla 1939 Slovenská republika), ktorého armáda bola vytvorená vzápätí na organizačnej báze armády ČSR na Slovensku. Dôstojnícky zbor sa formoval predovšetkým z povolaných záložných dôstojníkov, najmä učiteľov, čo prispelo k tomu, že ozbrojené sily štátu sa nestali oporou režimu. Pri ich nasadení predovšetkým na východnom fronte v rokoch 1941 – 1943 slovenskí vojaci najskôr jednotlivo, neskôr v celých skupinách prebiehali na spojeneckú stranu frontu, kde sa zväčša zapájali do česko-slovenského zahraničného vojska.

¹ Napr. poľný maršal Andrej Hadik, potomok drobnej slovenskej šľachtickej rodiny ako veliteľ habsburského husárskeho pluku dobyl počas sedemročnej vojny roku 1757 Berlín a svojim „husárskym kúskom“ sa natrvalo zapísal do vojenskej histórie. V Habsburskej monarchii zastával neskôr funkciu prezidenta Dvornej vojnovnej rady, ktorú môžeme prirovnať k terajšej funkcii ministra obrany (vojny). Rovnako Ladislav Gábriš – Škultéty, habsburský vojak z 18. a 19. storočia svojou 81-ročnou službou pri vojsku sa pokladá za najdlhšie slúžiaceho vojaka všetkých čias.

Postupne silnejúce protihitlerovské tendencie v radoch dôstojníctva viedli až k príprave ozbrojeného protifašistického vystúpenia celej armády v Slovenskom národnom povstaní. Ozbrojený odpor sa začal 29. augusta 1944, keď sa nemecké vojská pokúsili obsadiť územie Slovenskej republiky. Slovenská povstalecká armáda vydržala bojovať na otvorených frontoch dva mesiace, avšak ani potom nekapitulovala. V partizánskych bojoch vydržali niektoré jednotky až do príchodu frontu na prelome rokov 1944 – 1945, niektoré až do úplného oslobodenia v apríli – máji 1945. Ozbrojené povstanie slovenských vojakov a partizánov z 29. augusta 1944 patrilo k najväčším a najdlhším obdobným vojenským vystúpeniam proti nacistickému Nemecku v Európe.

Mnohí antifašisticky orientovaní Slováci sa zapojili počas druhej svetovej vojny aj do spojeneckého úsilia poraziť nacistické Nemecko v rámci zahraničného česko-slovenského odboja. Ako v bojoch na západnom fronte, v bitke o Anglicko, na Blízkom východe, najmä v Tobruku, tak aj v bojoch na východnom fronte v Zväze sovietskych socialistických republík bojovali spoločne s Čechmi aj tisíce Slovákov. Výsledkom ich boja na konci vojny bola obnovená Československá republika.

Nové ozbrojené sily boli budované prednostne na báze zahraničného vojska, najmä 1. čs. armádneho zboru v Zväze sovietskych socialistických republík. Po komunistickom prevrate v roku 1948 sa ozbrojené sily stali nástrojom moci komunistického režimu a od roku 1955 súčasťou spojených síl Varšavskej zmluvy. Výstavba armády, výchova a výcvik jej príslušníkov, vrátane veliteľského zboru, zodpovedali princípom a požiadavkám sovietskej politickej a vojenskej doktríny.

Skončenie studenej vojny na prelome rokov 1989 – 1990 znamenalo tiež výzvu pre transformáciu ozbrojených síl na podmienky demokratického politického zriadenia v novom bezpečnostnom prostredí. To sa prejavilo nielen v tvorbe nových vojensko-strategických princípov rozvoja a použitia ozbrojených síl, ale aj v postupnom presadzovaní demokratizačných zmien v oblasti riadenia armády ako aj humanizácii vojenskej služby.

Tieto významné historické udalosti a medzníky, najmä však tie, ktoré súvisia s bojom Slovákov za národnú slobodu, proti národnostnému útlaku, za európske ideály humanizmu, rovnosti a rovnoprávnosti, proti fašizmu a vojne i bojom za mier a demokraciu, tvoria základ vojenských a bojových tradícií Slovenska.

2) Budovanie armády samostatnej Slovenskej republiky

Dňa 1. januára 1993 došlo k pokojnému rozdeleniu Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky na dva samostatné štáty, zároveň došlo aj k rozdeleniu spoločnej armády a vzniku Armády Slovenskej republiky, z ktorej boli postupnou transformáciou k 1. júlu 2002 vytvorené Ozbrojené sily Slovenskej republiky².

Vybudovať nové plnohodnotné ozbrojené sily suverénneho štátu vyžadovalo uskutočniť transformáciu masovej armády útočného typu s prevahou ťažkej bojovej techniky, na menšie, moderne vyzbrojené a kvalitne vycvičené ozbrojené sily, ktoré by popri obrane štátu plnili aj medzinárodné záväzky vrátane účasti v zahraničných operáciách a misiách.

² Do 30. 6. 2002 boli ozbrojené sily tvorené tromi samostatnými zložkami – Armádou Slovenskej republiky, vojskami Ministerstva vnútra a Železničným vojskom. Od 1. 7. 2002 sa Armáda Slovenskej republiky oficiálne premenovala na Ozbrojené sily Slovenskej republiky a rozčlenila sa na Pozemné sily OS SR, Vzdušné sily OS SR a Sily výcviku a podpory OS SR, s tým že Železničné vojsko a vojská Ministerstva vnútra zanikli k 31. 12. 2002.

Bezpečnostná a obranná politika sa od vzniku Slovenskej republiky vyvíjala ako integrálna súčasť celkovej politiky samostatného štátu. Podstatným faktorom jej vývoja bol od vzniku štátu záujem rozhodujúcich politických subjektov o euroatlantické smerovanie Slovenskej republiky.-

V období rokov 1993 až 1997 bezpečnostná a obranná politika Slovenskej republiky bola schopná primerane podmienkam a dobe definovať politicko-strategický rámec rozvoja obranného potenciálu Slovenskej republiky vrátane ozbrojených síl. Prvé politicko-strategické dokumenty Slovenskej republiky (*Obranná doktrína Slovenskej republiky* z roku 1994, *Základné ciele a zásady národnej bezpečnosti Slovenskej republiky* z roku 1996) zodpovedali svojím charakterom a obsahom danej dobe.

Nepozvanie Slovenskej republiky do NATO v rámci prvého kola rozširovania malo výrazne negatívny dopad na celkové reformné úsilie, čo sa koncom 90. rokov prejavilo nižšou úrovňou pripravenosti Armády Slovenskej republiky.

V období rokov 1998 až 2003 nastali v bezpečnostnej a obrannej politike Slovenskej republiky kvalitatívne zmeny, ktoré súviseli so zintenzívnením integračného úsilia a následným pozvaním Slovenskej republiky na rokovania o vstupe do NATO. V roku 2001 boli po prvýkrát v Slovenskej republike schválené štandardné strategické dokumenty (*Bezpečnostná stratégia Slovenskej republiky*, *Obranná stratégia Slovenskej republiky*, *Vojenská stratégia Slovenskej republiky*), ktoré definovali ciele a úlohy bezpečnostnej a obrannej politiky demokratického štátu ašpirujúceho na vstup do NATO a EÚ.

Následne v roku 2002 bol prijatý *Dlhodobý plán štruktúry a rozvoja ozbrojených síl Slovenskej republiky – plán rozvoja a rozvojových programov vrátane ich finančnej náročnosti* (Model 2010), ktorý bol ešte orientovaný na teritoriálnu a individuálnu obranu Slovenskej republiky, vytváral však priestor na integráciu do NATO. Po prvýkrát v tomto dokumente bol zadefinovaný aj potrebný zdrojový rámec rozvoja rezortu obrany garantovaný uzneseniami vlády Slovenskej republiky a Národnej rady Slovenskej republiky.

V tomto období boli prijaté aj súvisiace právne normy, ktoré vytvorili základ pre zmenu prístupu k plánovaniu rozvoja obranného potenciálu vrátane ozbrojených síl v kontexte euroatlantickej integrácie. V marci 2003 vláda Slovenskej republiky schválila *Časový plán plnenia reforiem*, ako podmienku pre vstup do NATO, ktorý definoval reformné kroky a garantoval záväzok vlády Slovenskej republiky vyčleniť na obranu potrebné zdroje.

V období rokov 2004 až 2008 boli v bezpečnostnej a obrannej politike Slovenskej republiky dominantné otázky súvisiace s pôsobením v NATO a EÚ a z toho vyplývajúce záväzky pre Slovenskú republiku. V Národnej rade Slovenskej republiky boli v roku 2005 schválené nové politicko-strategické dokumenty (*Bezpečnostná stratégia Slovenskej republiky* a *Obranná stratégia Slovenskej republiky*), ktoré boli plne kompatibilné so strategickými dokumentmi NATO a EÚ, jasne definovali nový charakter obrany Slovenskej republiky v rámci kolektívnej obrany a formulovali požiadavky vyplývajúce z prechodu od obrany jej teritória k obrane jej záujmov. Tieto dokumenty spolu s prijatím alebo novelizáciou príslušných zákonov vytvorili zodpovedajúci strategický a právny rámec pre obranu štátu v rámci kolektívnej obrany a plnenie záväzkov vyplývajúcich z členstva v NATO a EÚ.

V roku 2005 bol schválený nový koncepčný dlhodobý dokument *Dlhodobý plán rozvoja ministerstva obrany s výhľadom do roku 2015* (Model 2015), ktorý položil dôraz na budovanie expedičných síl, pričom oproti Modelu 2010 predpokladal nižšiu úroveň obranných výdavkov. Aj jeho implementácia však zaostávala, čo sa negatívne prejavilo predovšetkým v procese modernizácie ozbrojených síl a v rozvoji spôsobilostí. OS SR sa 1. januárom 2006 stali plne profesionálne, pričom branná povinnosť zostala zachovaná.

V období od roku 2009 bola nepriaznivá situácia v ozbrojených silách umocnená dopadmi ekonomickej krízy na obranné výdavky, ktorých úroveň dostala výrazne klesajúcu tendenciu. Pritom rastúce požiadavky na rozvoj spôsobilostí a postupná zmena proporcionality účasti Slovenskej republiky v operáciách medzinárodného krízového manažmentu v prospech operácií vyššej intenzity pod vedením NATO priniesli zvýšené nároky na ľudské, materiálne a najmä finančné zdroje.

Spomalenie transformácie ozbrojených síl začalo postupne limitovať aj plnenie ich základných úloh. Akútna potreba zadefinovať nové parametre dlhodobého rozvoja obranného potenciálu Slovenskej republiky s dôrazom na projekciu rozvoja budúcich ozbrojených síl, reagujúc predovšetkým na zníženie úroveň obranných výdavkov, vyústila do začatia procesu strategického hodnotenia obrany v druhom polroku 2010.

Kapitola 1)

Súčasný stav obrany Slovenskej republiky

- 1) Napriek tomu, že vláda a ostatné relevantné inštitúcie Slovenskej republiky sa od jej vzniku priebežne zaoberali otázkami zaručovania obrany štátu, nepodarilo sa dosiahnuť potrebnú kontinuitu dlhodobého rozvoja jej obranného potenciálu.
- 2) Dosiahnuté výsledky boli determinované politickými prioritami vo vzťahu k integračným ambíciám Slovenskej republiky do euroatlantických štruktúr, ako aj úrovňou zdrojového zabezpečenia obrany štátu.
- 3) V konečnom dôsledku boli výsledky ovplyvňované aj nižšou úrovňou strategického riadenia obrany štátu ako aj efektívnosti rozhodovacích procesov v oblasti manažmentu pridelených zdrojov.

1) Plnenie základného cieľa obrannej politiky Slovenskej republiky

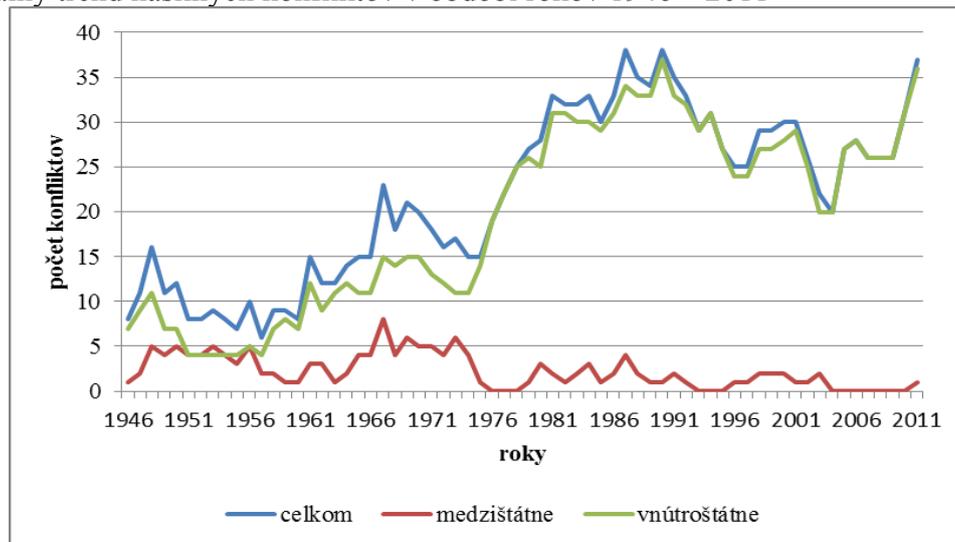
- 4) Napĺňanie základného cieľa obrannej politiky Slovenskej republiky, ktorým je zaručenie bezpečnosti našich občanov a obrany štátu, sa do roku 2004 realizovalo s limitovaným obranným potenciálom Slovenskej republiky, po vstupe do NATO aj s využitím obranného potenciálu spojencov v systéme kolektívnej obrany.
- 5) Schopnosť kolektívneho obranného potenciálu spoľahlivo zaručovať nielen bezpečnosť a stabilitu euroatlantického priestoru, ale aj efektívne prispievať k posilňovaniu celkovej bezpečnosti a stability vo svete, sa stala základným garantom bezpečnosti Slovenskej republiky. Aj v dôsledku toho Slovenská republika nebola v uplynulom období vystavená žiadnej priamej vojenskej hrozbe, ktorá by mala bezprostredný vplyv na jej bezpečnosť, nezávislosť alebo demokratické zriadenie. S tým spojený pocit bezpečnosti však spôsobil, že zaručovanie jej obrany, vrátane plnenia jej záväzkov v rámci NATO a EÚ, sa po vstupe do týchto organizácií postupne dostali na okraj spoločensko-politického záujmu. A to aj napriek tomu, že v bezpečnostnom prostredí sú naďalej prítomné hrozby a výzvy aj pre bezpečnosť Slovenskej republiky a jej občanov.

2) Bezpečnostné prostredie Slovenskej republiky

- 6) Bezpečnostné prostredie Slovenskej republiky od jej vzniku bolo ovplyvňované vysokou dynamikou zmien, komplexnosťou, vzájomnou závislosťou aktérov i procesov a nestabilitou v širšom bezpečnostnom prostredí. Toto sa vyznačovalo nárastom počtu vnútroštátnych konfliktov a šírením zbraní hromadného ničenia, zvýšila sa hrozba masovej migrácie a ďalších tzv. asymetrických hrozieb, vrátane hrozieb v oblasti energetickej bezpečnosti a v rámci kybernetického priestoru. Tento vývoj nepriaznivo vplýval aj na realizáciu bezpečnostných záujmov Slovenskej republiky.

Graf č. 1

Globálny trend násilných konfliktov v období rokov 1946 – 2011

Zdroj: Uppsala Conflict Data Program³

- 7) Na euroatlantické bezpečnostné prostredie, ktorého súčasťou je aj Slovenská republika, mala určujúci vplyv reakcia medzinárodného spoločenstva na aktivity militantných extrémistických skupín využívajúcich teroristické metódy v medzinárodnom meradle. Charakter bojovej činnosti v operáciách medzinárodného krízového manažmentu zvyšoval tlak na rozvoj nových spôsobilostí ozbrojených síl s dôrazom na nasaditeľnosť a udržateľnosť v operáciách ďaleko od územia Slovenskej republiky. NATO a EÚ v reakcii na tento vývoj uplatňujú komplexný prístup pri využití širšieho spektra nástrojov a mechanizmov, vrátane rozvoja nových, vysoko sofistikovaných a zdrojovo veľmi náročných obranných spôsobilostí.

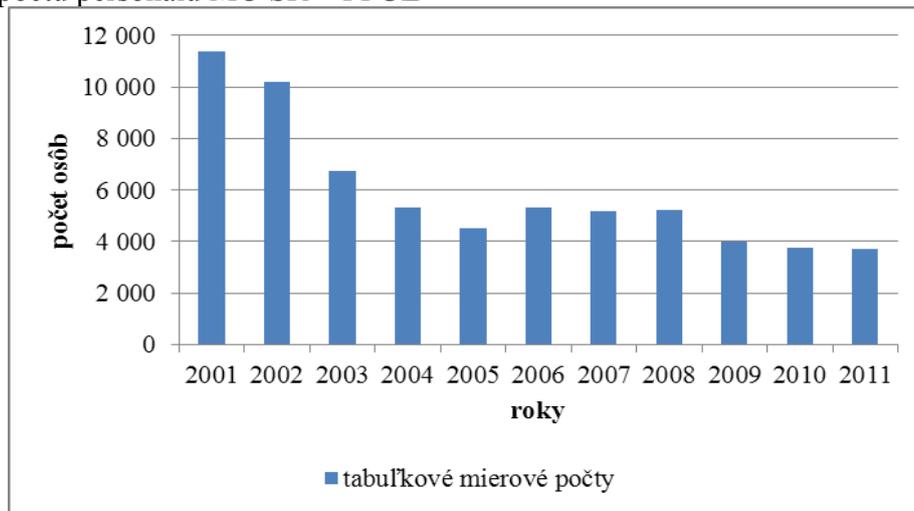
3) Systém obrany štátu

- 8) Od vzniku Slovenskej republiky sa nedarilo udržiavať otvorený, nepretržitý dialóg medzi politickou sférou, vedením rezortu obrany a velením ozbrojených síl o strategickom smerovaní a zásadných otázkach obrany štátu, o rozvoji ozbrojených síl a ich zdrojovom zabezpečení.
- 9) Potvrďuje to aj súčasná koncepčná podoba systému obrany štátu, ktorá pochádza z roku 2002, pričom plnohodnotne nenapĺňa požiadavky či už v kontexte členstva v NATO a EÚ alebo vyplývajúce z charakteru bezpečnostného prostredia a to predovšetkým v účinnosti jeho riadenia. Chýba jeho užšia previazanosť s bezpečnostným systémom štátu pri riešení následkov krízových situácií, ako aj potrebné prepojenie so systémami NATO, EÚ a susedných štátov.
- 10) MO SR, ako ústredný orgán štátnej správy, ktorý je zodpovedný za plnenie zásadných úloh obrany štátu, nemá jednoznačne vymedzené konkrétne zodpovednosti organizačných prvkov za oblasť strategického plánovania, riadenia obrany štátu a rozvoja ozbrojených síl. Absentuje funkčné prepojenie cieľov a úloh so zdrojmi.
- 11) MO SR vrátane jemu priamo podriadených štruktúr, napriek takmer každoročným organizačným zmenám a znižovaniu počtu personálu, nedosiahlo potrebnú úroveň racionalizácie štruktúr a efektívnosť v ich činnosti. -

³ Themnér, Lotta & Peter Wallensteen, 2012. "Armed Conflict, 1946-2011." Journal of Peace Research 49(4).

Graf č. 2

Vývoj počtu personálu MO SR + PPÚZ*

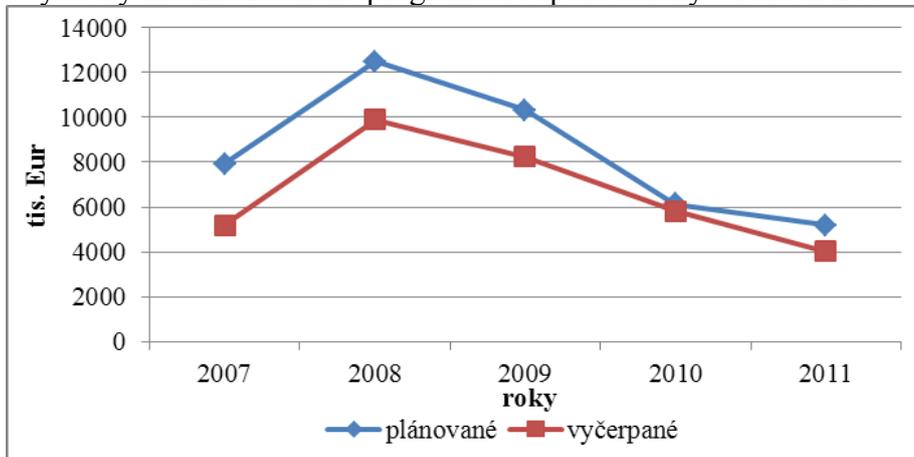

*PPÚZ = priamo podriadené útvary a zariadenia MO SR

- 12) Plnenie úloh podpory obrany štátu aj za účasti ďalších rezortov a ostatných ústredných orgánov štátnej správy bolo ovplyvňované zložitým procesom verejného obstarávania tovarov a služieb, zdĺhavým priebehom majetkovo-právneho vyrovnania v záujmových objektoch, ale aj redukciou výdavkov v kapitolách vecne zainteresovaných ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy. V dôsledku toho došlo k časovému posunom realizácie niektorých aktivít, ktoré však zásadným spôsobom neohrozili zabezpečenie podpory obrany štátu.

Graf č. 3

Celkové výdavky medzirezortného programu Podpora obrany v rokoch 2007 – 2011

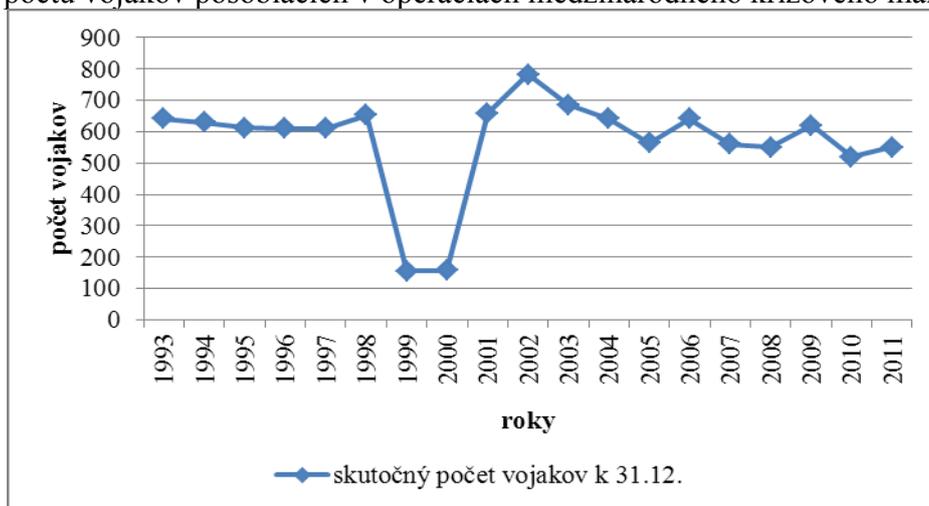
4) Použitie ozbrojených síl

- 13) OS SR sa od svojho vzniku etablovali ako organická súčasť demokratického štátu a mocenský nástroj ochrany a obrany Slovenskej republiky vrátane jej vzdušného priestoru. Doteraz neboli použité samostatne alebo v rámci kolektívnej obrany pri obrane územia Slovenskej republiky alebo územia spojencov proti vojenskému napadnutiu. Najčastejšie boli používané v operáciách medzinárodného krízového manažmentu a pri ochrane občanov v rámci krízového manažmentu na území Slovenskej republiky. Zároveň prispievali do jednotlivých rotácií síl rýchlej reakcie NATO a EÚ.

- 14) Od vzniku samostatnej Slovenskej republiky v roku 1993 sa jej ozbrojené sily zúčastnili vo viac ako troch desiatkach zahraničných operácií a misií pod vedením NATO, EÚ, OSN alebo v rámci medzinárodných koalícií v rôznych krajinách na 3 kontinentoch. Účasť OS SR v operáciách, ktorá v ostatných niekoľkých rokoch osciluje okolo úrovne 590 vojakov, má mimoriadny prínos nie len pre medzinárodnú kredibilitu Slovenskej republiky z hľadiska plnenia jej záväzkov pri udržiavaní mieru a stability vo svete ale umocňuje aj jej vplyv pri presadzovaní vlastných zahranično-politických cieľov.

Graf č. 4

Vývoj počtu vojakov pôsobiacich v operáciách medzinárodného krízového manažmentu

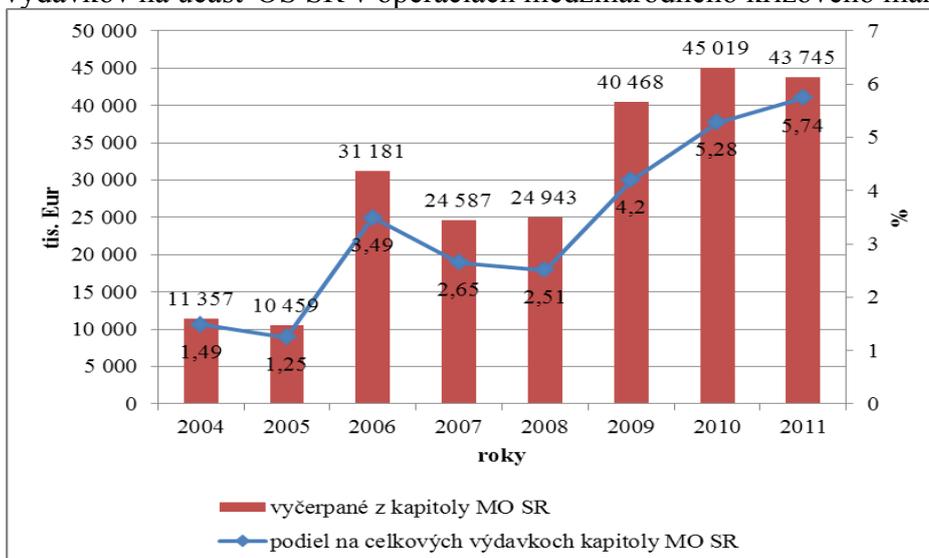

- 15) Vzhľadom na absenciu požadovaného spektra a kvality spôsobilostí OS SR neboli do operácií spravidla nasadzované kontingenty na báze kompaktných organických jednotiek. To spôsobilo, že celkový prínos účasti jednotiek OS SR v operáciách k rozvoju spôsobilostí ozbrojených síl bol doteraz výrazne obmedzený.

- 16) Narastanie operačného tempa v operáciách je pritom spojené nielen s nárastom požiadaviek na kvalitu a rozsah operačných spôsobilostí, ale aj s rastom ich finančnej náročnosti. Pretože sa tento nárast plne vykrýva z rozpočtu kapitoly MO SR, zužujú sa tým jeho rozvojové možnosti predovšetkým rozvoj ozbrojených síl.

Graf č. 5

Vývoj výdavkov na účasť OS SR v operáciách medzinárodného krízového manažmentu*

* zahŕňa iba výdavky na nasadenie a udržanie príspevku v operácii

- 17) Po vstupe do NATO a EÚ pribudla medzi úlohy OS SR aj účasť v rotáciách Síľ reakcie NATO (ďalej len „NRF“) a bojových skupín EÚ (ďalej len „EU BG“), čo prinieslo aj ďalšie nároky na zdrojové zabezpečenie ich prípravy a udržiavania v pohotovostnej fáze ako aj ich prípadného nasadenia.

Tabuľka č. 1

Vývoj účasti OS SR v rámci síľ rýchlej reakcie NATO/EÚ

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Počet osôb	NRF 4 osoby	NRF 23 osôb	NRF 789 osôb	NRF 24 osôb		NRF 6 osôb	NRF 153 osôb
				EU BG 442 osôb	EU BG 346 osôb		

- 18) Spôsob financovania neplánovaného nasadenia a udržiavania OS SR v operáciách medzinárodného krízového manažmentu a v rámci NRF a EU BG nie je systémovo vyriešený. Prípadné financovanie neplánovaného nasadenia a udržiavania jednotky v silách rýchlej reakcie na úrovni roty zo zdrojov MO SR by pri súčasnej účasti v operáciách medzinárodného krízového manažmentu znamenalo kolaps rozpočtu rezortu obrany.
- 19) Zvyšoval sa aj podiel OS SR na plnení úloh ochrany životov, zdravia a majetku občanov a štátu v rámci krízového manažmentu na území Slovenskej republiky predchádzaním a riešením následkov živelných pohrôm, narušení verejného poriadku vo veľkom rozsahu ako aj podporou rôznych bezpečnostných aktivít v zodpovednosti Policajného zboru.

5) Zdrojové zabezpečenie obrany

- 20) Zásadným a dlhodobým problémom zaručovania obrany Slovenskej republiky a transformácie OS SR je pretrvávajúci nesúlad medzi stanovenými úlohami na strane jednej a reálne vyčleňovanými zdrojmi na ich realizáciu na strane druhej. Viackrát schválený zámer vlády Slovenskej republiky⁴, resp. Národnej rady Slovenskej republiky⁵ vyčleňovať obranné výdavky⁶, resp. výdavky kapitoly MO SR v rozsahu minimálne 2 % HDP sa nenaplnil. Pritom úlohy v mnohých oblastiach postupne narastali. To sa premieta do súčasného kritického stavu v najdôležitejších oblastiach činnosti rezortu obrany vrátane rozvoja ozbrojených síľ.
- 21) Od roku 2009 sa aj v dôsledku dopadov ekonomickej krízy znižovali obranné výdavky Slovenskej republiky, a to až na úroveň cca 1,1 % HDP v roku 2012 v schválenom štátnom rozpočte. Taktiež nestabilita a nepredvídateľnosť v pridelovaní zdrojov na obranu aspoň v strednodobom horizonte a viazanie pridelených finančných prostriedkov v oblasti obrany z úrovne vlády Slovenskej republiky takmer v každom roku ešte viac limitovali možnosť realizácie kľúčových reformných projektov, pretože narušovali naplánované využitie zdrojov i samotné procesy obranného plánovania na ďalšie roky, podporovali improvizáciu a s tým spojenú nižšiu efektívnosť ich využitia.

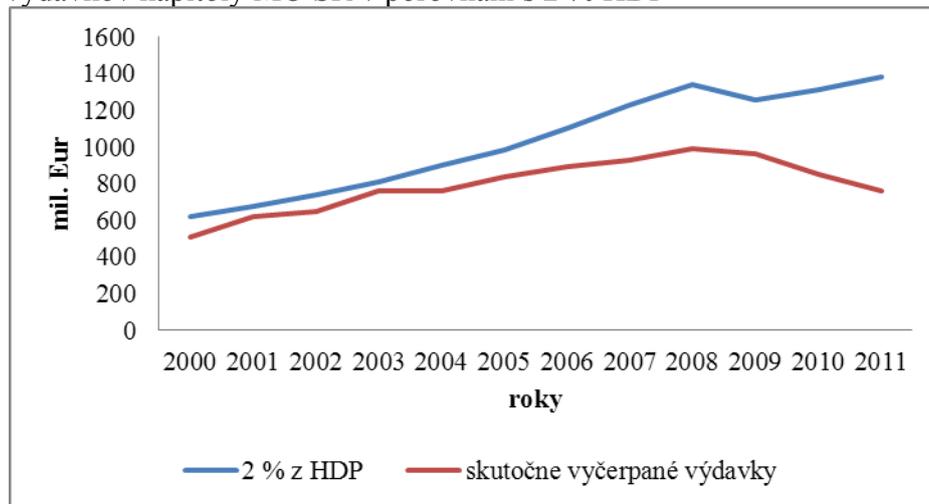
⁴ Uznesenie vlády SR č. 1004/2001; uznesenie vlády SR č. 133/2003; uznesenie vlády SR č. 607/2004.

⁵ Uznesenie NR SR č. 2403/2002; Uznesenie NR SR č. 2404/2002.

⁶ V celom tomto materiáli sa pod „obránnymi výdavkami“ rozumejú výdavky kapitoly MO SR a ostatných rozpočtových kapitol súvisiace s obranou, v čase vypracovania Bielej knihy o obrane Slovenskej republiky zahŕňajú okrem kapitoly MO SR aj výdavky vyčlenené v rámci medzirezortných programov Podpora obrany, Hospodárska mobilizácia a Vysielanie civilných expertov do aktivít krízového manažmentu mimo územia Slovenskej republiky.

Graf č. 6

Vývoj výdavkov kapitoly MO SR v porovnaní s 2 % HDP

6) Efektívnosť využívania dostupných zdrojov

- 22) Dlhodobý nesúlad medzi definovanými úlohami a zdrojmi ako vonkajší (objektívny) faktor bol prehľbovaný vnútorným (subjektívnym) faktorom – nižšou úrovňou efektívnosti využívania dostupných zdrojov v procese obranného plánovania, vrátane nízkej funkčnosti, efektívnosti a transparentnosti procesov obstarávania, ktoré zvýšili zdrojový deficit v rezorte obrany. Tieto faktory spôsobili, že ani zdroje reálne pridelené rezortu obrany neboli vždy využité na plánované priority rozvoja požadovaných spôsobilostí.–
- 23) Strategické, dlhodobé ciele obrannej politiky sa v dostatočnej miere nepremietali do programových plánov a návrhov rozpočtov. Na viac, v priebehu rozpočtového roka bola alokovaná výška finančných prostriedkov upravovaná, resp. priority menené. To následne spôsobovalo aj zmeny v ročných plánoch obstarávania zákaziek, ktoré po zmenách boli zväčša plnené, pričom však neboli realisticky zhodnotené negatívne dôsledky odklonu od pôvodných zámerov. Tento systém manažovania zdrojov sa ukázal ako málo efektívny a netransparentný.

7) Transformácia ozbrojených síl

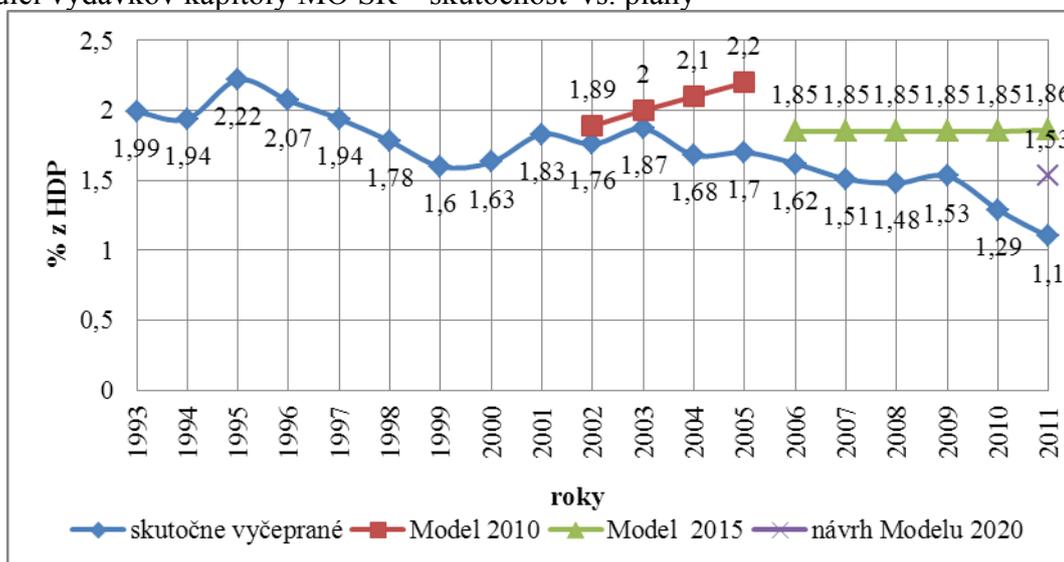
- 24) Prvé komplexné definovanie cieľov transformácie OS SR obsahoval dlhodobý plán - Model 2010, na ktorého realizáciu Národná rada Slovenskej republiky garantovala svojim uznesením vyčleňovať pre kapitolu MO SR výdavky na úrovni minimálne 2 % HDP⁷. NATO v procese obranného plánovania väčšinu cieľov transformácie z našich plánov previedlo na záväzky Slovenskej republiky v oblasti rozvoja obranných spôsobilostí stanovením Cieľov síl 2004 pre Slovenskú republiku pri jej vstupe do NATO v roku 2004. Veľkosť tohto záväzku zodpovedala spravodlivému podielu pri zdieľaní záťaže na celkovom spojeneckom úsilí, ekonomickým možnostiam ako aj deklarovanému záväzku ústavných orgánov Slovenskej republiky z hľadiska vyčleňovania zdrojov.

⁷ Uznesenie vlády SR č. 1004/2001 – v rokoch 2002 – 2005 = minimálne 1,89 % HDP, od roku 2006 = 2 % HDP
Uznesenie NR SR č. 2403/2002 – od roku 2003 minimálne 2 % HDP
Uznesenie NR SR č. 2404/2002 – v roku 2002 = 1,89 % HDP, v roku 2003 = 2 % HDP a každoročne + 0,1 % HDP

- 25) Napĺňanie ambície NATO v meniacom sa bezpečnostnom prostredí, najmä charakter, podmienky a tempo vedenia operácie v Afganistane, vyvolali potrebu vytvárania nových zdrojovo náročnejších spôsobilostí ozbrojených síl s dôrazom na zvyšovanie ich schopností nasadiť a v dlhšom období aj udržiavať jednotky v operáciách mimo svojho územia. Tieto požiadavky sa v roku 2006 premietli do Cieľov síl 2006 pre Slovenskú republiku, ktoré sú súčasťou dnes platného koncepčného rámca transformácie OS SR, t.j. dlhodobého plánu - Model 2015 predpokladajúceho úroveň rozpočtu MO SR vo výške 1,85 % HDP, resp. 1,86 % HDP. Ani tieto zdrojové predpoklady však, podobne ako pri Modeli 2010, neboli naplnené. Zdrojová nedostatočnosť limitovala možnosť dlhodobej kontinuity plnenia rozvojových plánov rezortu obrany a transformácie ozbrojených síl.
- 26) Práce na novom dlhodobom pláne - Model 2020, reagujúce na záväzky prijaté v rámci NATO - Ciele síl 2008 a na zaostávanie transformácie ozbrojených síl oproti Modelu 2015, sa zastavili v októbri 2009. Tým pokračovala absencia aktuálneho dlhodobého koncepčného rámca rozvoja rezortu obrany vrátane ozbrojených síl až do súčasnosti.

Graf č. 7

Podiel výdavkov kapitoly MO SR – skutočnosť vs. plány

Model 2010 – uznesenie NR SR č. 2404/2002; Model 2015 – uznesenie vlády SR č. 1016/2005

- 27) Neplnením zdrojových predpokladov podľa schválených dlhodobých plánov rozvoja rezortu obrany pri súčasnom narastaní úloh postupne dochádzalo k spomaľovaniu transformácie OS SR, v ostatných rokoch v niektorých oblastiach až k jej zastaveniu.
- 28) Najväčšie problémy pretrvávajú v oblasti obmeny a modernizácie hlavných druhov výzbroje, techniky a materiálu a v stabilite, resp. pripravenosti vojenského personálu. Došlo k redukcii a poklesu úrovne výcviku. To má negatívny dopad na rozvoj kľúčových spôsobilostí prejavujúci sa v stále väčšom zaostávaní OS SR pri napĺňaní kvalitatívnych ako aj kvantitatívnych parametrov rozvoja spôsobilostí podľa medzinárodných záväzkov (cieľov síl) v stanovených termínoch. Pritom mnohonárodnú spoluprácu pri budovaní spôsobilostí (združovanie a zdieľanie), ktorá by mohla zefektívniť dosahovanie spôsobilostí, využíva Slovenská republika iba v obmedzenom rozsahu.
- 29) OS SR disponujú len obmedzeným spektrom spôsobilostí a pri tom ešte v limitovanej kvalite. To spôsobuje veľmi nízku úroveň interoperability jednotiek OS SR v porovnaní so štandardami NATO, čo výrazne limituje potenciálne spoločné pôsobenie jednotiek OS SR so spojencami, najmä v operáciách vysokej intenzity. Pritom aj deklarované jednotky,

ktoré už boli certifikované, dosiahli spôsobilosti len na spodnej hranici požiadaviek, niektoré z nich po skončení pohotovostnej fázy dosiahnutú úroveň spôsobilostí stratili.

- 30) Udržiavať a rozvíjať spôsobilosti OS SR v celom rozsahu záväzkov podľa Cieľov síl NATO (v ďalšom období „Národných cieľov“) nebude možné bez pozitívneho vývoja zdrojového rámca, jeho efektívnejšieho využívania v súlade so strategickými cieľmi a intenzívnejšieho zapojenia do medzinárodnej spolupráce.
- 31) Nenaplnili sa ani ciele v oblasti operačnej pripravenosti ozbrojených síl, kde okrem jednotiek vyčlenených do síl rýchlej reakcie NATO a EÚ a niektorých deklarovaných jednotiek pripravovaných v rámci plnenia cieľov síl, jednotky v ostatných rokoch úroveň svojej operačnej pripravenosti nezvýšili, vo viacerých úrovňach dokonca poklesla.
- 32) Napriek postupne vykonávanej redukcii štruktúr velenia a riadenia ozbrojených síl proces ich racionalizácie a zefektívňovania činnosti nie je dokončený.

8) Profesionalizácia vojenského personálu

- 33) Rozhodnutie o profesionalizácii ozbrojených síl od roku 2006 prinieslo žiaduce zmeny v zložení vojenského personálu vrátane zmeny v hodnostnej štruktúre v prospech nižších hodností s posilnením práporčiekeho a poddôstojníckeho zboru. V ďalšom období však často dochádzalo k nesyntetickým novelizáciám zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov, čo destabilizovalo personálnu politiku.
- 34) Nedostatočná obmena personálu vo vojenských hodnostiach mužstva a poddôstojníkov spôsobila, že sa kariérny rast takmer zastavil a prehĺbuje sa starnutie vojenského personálu. V ostatných rokoch bola regrutácia obmedzená najmä z dôvodu obmedzených finančných prostriedkov, pričom odchodovosť profesionálnych vojakov je vyššia ako nábor. Naplnenosť jednotiek OS SR profesionálnymi vojakmi je na úrovni cca 86 % (2011). Dlhodobým problémom je získavanie vysokokvalifikovaných špecialistov do služby v ozbrojených silách, najmä zdravotníckych a ďalších špecifických odborností, ako aj nižšia úroveň jazykovej pripravenosti ako základný predpoklad úspešného pôsobenia v mnohonárodných zoskupeniach. Rezervy pretrvávajú aj v úrovni odbornej vycvičenosti.
- 35) Profesionalizácia priniesla aj vyššie požiadavky na zdrojové zabezpečenie vojenského personálu, čo pri znižujúcom sa rozpočte kapitoly MO SR tiež zväčšuje podiel výdavkov na vojenský personál na celkových výdavkoch rezortu obrany na úroveň približne 55 % (2011). To je neudržateľný stav, ktorý vyvoláva tlak na znižovanie mierovej naplnenosti jednotiek a útvarov, čo v konečnom dôsledku vedie k znižovaniu úrovne ich pripravenosti na plnenie úloh. Vzhľadom na zrušenie základnej vojenskej služby po profesionalizácii ozbrojených síl postupne klesá početnosť záloh majúcich aspoň základné vojenské zručnosti. Reálne nie sú vytvorené a teda ani neprebíha príprava aktívnych záloh, ich využitie v stave bezpečnosti platný právny rámec neumožňuje.

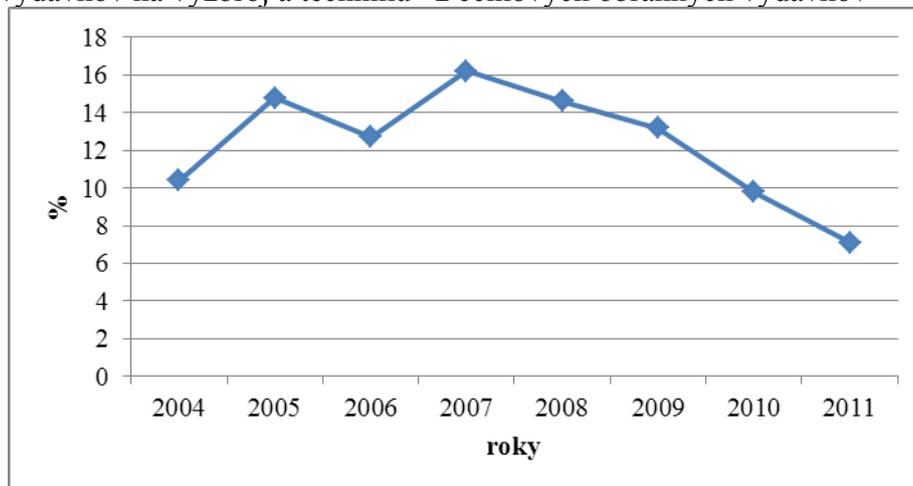
9) Vyzbrojovanie

- 36) Časté zmeny koncepčných zámerov výstavby ozbrojených síl, z toho vyplývajúcich zmien priorit ich rozvoja a dlhodobé finančné poddimenzovanie rozvojových plánov neumožňovali ani základnú systémovú obmenu a modernizáciu výzbroje, techniky a materiálu OS SR. Za obdobie od 1993 nebol v podmienkach ozbrojených síl dokončený rozsiahlejší projekt zameraný na systémovú obmenu hlavných druhov výzbroje, techniky a materiálu a komunikačných a informačných systémov.

- 37) Finančne náročné projekty boli odkladané na neskoršie obdobie. Modernizácia bola orientovaná na akútne potreby súvisiace s plnením vybraných medzinárodných záväzkov, v dôsledku čoho bola fragmentovaná. Účinok takejto modernizácie na spôsobilosti OS SR bol preto limitovaný. Realizoval sa obmedzený nákup automobilov, kontajnerov so špeciálnou zástavbou, špeciálnej ženíjnej techniky, osobného výstroja a výzbroje. Čiastočne bola zmodernizovaná letecká technika, letecká pozemná technika a delostrelecká technika, posun nastal aj v rozvoji komunikačných a informačných systémov s dôrazom na systémy velenia, riadenia a prenosu informácií.
- 38) Postupne dochádzalo k spomaľovaniu tempa modernizácie a v ostatných rokoch v mnohých segmentoch až k jej zastaveniu. Tým sa kumuluje potreba významných investícií do relatívne krátkeho časového obdobia po roku 2015.
- 39) Najcitlivejšia je absencia obmeny a modernizácie v oblasti prepravnej a špeciálnej techniky, bojových obrnených vozidiel, systémov vzdušného prieskumu a protivzdušnej obrany, bojovej a dopravnej leteckej techniky (vrtuľníky, dopravné lietadlá), ako aj v oblasti mobilných komunikačných a informačných systémov, ktoré sú kľúčovým predpokladom pre interoperabilitu OS SR s armádami členských štátov NATO. Približne 70 % pozemnej techniky je po dobe životnosti. Systémy a bojové komplety vzdušných síl, rádiolokačná technika, i niektoré typy leteckej techniky sa blížia k hranici svojej technickej životnosti.
- 40) Podiel obranných výdavkov určený na výzbroj a techniku hlboko pod Alianciou odporúčanou úrovňou 20 % z celkových obranných výdavkov a absencia systémového prístupu k manažmentu životného cyklu výzbroje, techniky a materiálu, nevytvárali predpoklady na prezbrojenie OS SR. Bez komplexného riešenia sú OS SR odsúvané do „krízového stavu“, resp. postupnej straty základných spôsobilostí nevyhnutných na zaručenie bezpečnosti občanov a obrany štátu.

Graf č. 8

Podiel výdavkov na výzbroj a techniku* z celkových obranných výdavkov

*zahŕňa výdavky na hlavnú techniku a na výskum a vývoj hlavnej techniky

Zdroj: NATO⁸

⁸ Financial and Economic Data Relating to NATO Defence, PR/CP(2012)047, 13.4.2012 a PR/CP(2009)009 z 19.2.2009

10) Infraštruktúra a správa majetku štátu v rezorte obrany

- 41) Existencia a udržiavanie rozsiahleho nehnuteľného a hnutel'ného majetku štátu v správe MO SR, ktorý OS SR nepotrebujú, ako aj veľký počet rozostavených stavieb, v minulosti výrazne odčerpávali zdroje, ktoré mohli byť efektívnejšie využité pri rozvoji ozbrojených síl. Rozsah majetku postupne klesal v kontexte zmien organizačných štruktúr a dislokácií.
- 42) V ostatných rokoch sa proces nakladania s prebytočným a neupotrebitelným majetkom štátu v správe MO SR podstatne urýchlil, čo umožnilo dynamicky znižovať prevádzkové náklady vrátane nákladov na ochranu objektov a dane z nehnuteľností, ako aj na rekonštrukcie, ktoré by sa inak realizovali v rámci životného cyklu nehnuteľností.
- 43) Prevod vlastníctva nepotrebného majetku formou odpredaja, ktorý od roku 2009 v súvislosti so zmenou príslušnej legislatívy taktiež narástol, sa premietol do nárastu príjmov štátneho rozpočtu. Priebežne sa likvidoval aj neupotrebitelný hnutel'ný majetok štátu v správe MO SR.
- 44) Dlhodobo finančne podhodnotený rozvoj infraštruktúry v rezorte obrany a výrazné obmedzovanie investícií do jej modernizácie, ale aj údržby v jednotlivých rokoch spôsobili, že v súčasnosti je väčšina objektov v správe MO SR v zlom technickom stave, morálne zastaraná a nákladná na prevádzku.
- 45) Proces optimalizácie rozsahu majetku a miest dislokácií však nie je dokončený. Počet objektov a rozsah priestorov vrátane posádkových strelníc a cvičísk musí byť novo definovaný vo väzbe na potreby obrany štátu a OS SR.

Záver

Základný cieľ obrannej politiky – bezpečnosť občana a obrana štátu – **bol napĺňaný** vlastnými silami a po vstupe do NATO aj s využitím potenciálu kolektívnej obrany.

Základný cieľ transformácie ozbrojených síl – vybudovať relatívne malé, moderne vyzbrojené, kvalitne vycvičené sily – obsiahnutý vo všetkých dlhodobých dokumentoch **sa nenaplnil predovšetkým v kvalitatívnych parametroch**. Napriek masívnej redukcii počtov personálu, techniky a infraštruktúry neboli vygenerované zdroje pre potrebnú modernizáciu ozbrojených síl. Pritom súčasné počty vojakov už nepostačujú na plnohodnotné plnenie úloh, prípadné ďalšie redukcie by viedli k nenávratnému zrušeniu niektorých spôsobilostí.

Kvalita a rozsah plnenia úloh v oblasti obrany štátu boli limitované dlhodobou poddimenzovanosťou obranných výdavkov Slovenskej republiky, ich nestabilitou ako aj nižšou účinnosťou procesov riadenia obrany pri dosahovaní plánovaných efektov v rámci dostupných zdrojov. Finančné prostriedky na transformáciu boli rovnako odčerpávané aj rastúcou náročnosťou prebiehajúcich operácií medzinárodného krízového manažmentu zároveň vyžadujúcich aj generovanie nových, zdrojovo náročnejších, spôsobilostí. Uvedené faktory sa prejavili v **kritickom stave ozbrojených síl, praktickom zastavení ich transformácie a prehlbovaní tendencie zhoršovania ich stavu**. V dôsledku toho Slovenská republika zaostáva v plnení svojich vlastných plánov a ako aj medzinárodných záväzkov v príprave ozbrojených síl na kolektívnu obranu.

V záujme predídania postupnej, neriadenej strate viacerých spôsobilostí OS SR je **potrebné prijať systémové riešenie**, ktoré bude dlhodobo udržateľné, stabilne zdrojovo zabezpečené a dôsledne implementované. Základným predpokladom riešenia je zedefinovanie nového rámca dlhodobého rozvoja.

Z doterajšej transformácie vyplýva poučenie: **nemeniť základný cieľ transformácie ale zásadne zmeniť postup, metódy a podmienky jeho dosahovania**.

Kapitola 2)

Budúce bezpečnostné prostredie a výzvy

1) Globálne bezpečnostné prostredie

- 46) Globálne bezpečnostné prostredie bude aj naďalej charakteristické dynamickým vývojom, komplexnosťou, nestabilitou a neurčitnosťou vývoja. Globalizácia ako hlavný faktor vývoja zvyšuje vzájomnú prepojenosť a závislosť medzi štátmi, a tým aj ich zraniteľnosť. Jej charakter a podobu výraznejšie ovplyvnia hodnoty a záujmy nových mocenských centier. Vzájomná závislosť medzi vnútornou a vonkajšou dimenziou bezpečnosti sa bude prehlbovať, pričom napätia, krízy a konflikty vo vnútri jednotlivých štátov budú ovplyvňovať aj ich vonkajšie bezpečnostné prostredie.
- 47) Globálne pôsobiace trhové vzťahy môžu prehlbovať aj ekonomické nerovnosti medzi štátmi a polarizovať situáciu vo vnútri štátov s možným vyústením do napätí, kríz a konfliktov, ktoré môžu nadobudnúť medzinárodný charakter. Je pravdepodobné, že vyčerpávanie neobnoviteľných a nedostatkových surovín a energetických zdrojov a snaha o prístup k nim bude v narastajúcej miere zdrojom globálneho mocenského súperenia.
- 48) Ekonomické faktory spolu s nárastom svetovej populácie a miery urbanizácie extrémne zvýšia nároky na schopnosť štátov regulovať a uspokojovať rastúce potreby obyvateľstva a to aj v oblasti základných potravín a pitnej vody. To môže byť zdrojom napätí a kríz, ktoré môžu prerásť do ozbrojených konfliktov medzi štátmi a vo vnútri štátov, prípadne viesť až k zlyhávaniu štátov. Počet zlyhávajúcich štátov bude pravdepodobne narastať. Následkom môže byť nekontrolovateľná migrácia do iných štátov, nárast intolerancie, xenofóbie voči imigrantom, prejavy politického extrémizmu a konflikty na báze kultúrnych, náboženských, etnických či civilizačných rozdielov.
- 49) Zvýšená mobilita jednotlivcov v spojení s globálnou dopravnou infraštruktúrou môže viesť k rýchlemu, ťažko kontrolovateľnému šíreniu epidémií. Klimatické zmeny, degradácia životného prostredia a živelné pohromy majú tiež vo vzťahu ku globálnemu bezpečnostnému prostrediu významný destabilizačný potenciál.
- 50) Rôzne formy terorizmu a šírenie zbraní hromadného ničenia vrátane ich nosičov, jednotlivých komponentov potrebných na ich výrobu, ako aj materiálov dvojakého použitia predstavujú vážnu bezpečnostnú hrozbu, ktorá môže narastať. Nekontrolované šírenie týchto zbraní a prostriedkov v spojení s ich vlastníctvom v rukách teroristických skupín je možné považovať za jednu z najvážnejších bezpečnostných hrozieb.
- 51) Rozmach informačných a komunikačných technológií bude vytvárať predpoklady na nachádzanie spoločných hodnôt, záujmov a sebaidentifikáciu medzi jednotlivcami a skupinami, súčasne však posilní povedomie o rozdieloch, vrátane odlišných hodnôt a záujmov, čo môže generovať ako frustráciu tak aj radikalizmus pri ich ochrane, resp. presadzovaní. Mediálne prostredie a personalizovaný tok informácií budú v reálnom čase vplývať na politické rozhodnutia a verejnú mienku, pričom môžu byť zneužitú pre informačnú vojnu.
- 52) S vyššou mierou využívania vyspelých komunikačných a informačných technológií sa bude zvyšovať závislosť verejných a súkromných inštitúcií aj jednotlivcov na stabilite infraštruktúry kybernetického priestoru a voľnom prístupe k nemu. Kybernetický priestor môže byť zneužitý štátnymi aj neštátnymi aktérmi na aktivity alebo útoky proti kritickej infraštruktúre vo verejnom aj súkromnom sektore. Využitie kybernetického priestoru sa môže stať jedným z variantov vedenia boja.

53) Vesmír a jeho využívanie prostredníctvom sofistikovanej, no narušiteľnej infraštruktúry, predstavuje oblasť medzinárodnej spolupráce, ale aj súperenia. V prípade nárastu počtu aktérov so spôsobilosťou dosiahnuť obežnú dráhu Zeme je pravdepodobná vyššia miera využitia vesmíru na vojenské účely.

2) Bezpečnostné prostredie Slovenskej republiky

54) Slovenská republika je svojou geografickou polohou i historickými, kultúrnymi, politickými a ekonomickými väzbami súčasťou euroatlantického priestoru. Hrozby pre euroatlantický priestor (NATO a EÚ) sú považované na základe princípu nedeliteľnosti bezpečnosti aj za hrozby pre Slovenskú republiku. Pri zohľadnení národných špecifik vníma Slovenská republika budúce bezpečnostné hrozby nasledovne:

55) Pravdepodobnosť vzniku rozsiahleho konvenčného ozbrojeného konfliktu v euroatlantickom priestore v predvídateľnej budúcnosti je nízka, úplne ho však vylúčiť nemožno. Rizikovým faktorom je posilňovanie vojenského potenciálu v mnohých krajinách mimo euroatlantického priestoru pri súčasnom znižovaní obranných výdavkov členských štátov NATO a EÚ.

56) Vyššiu mieru vojenského ohrozenia Slovenskej republiky v nasledujúcom období predstavujú štáty nerešpektujúce normy medzinárodného práva a realizujúce agresívnu zahraničnú politiku, ktoré zároveň vyvíjajú zbrane hromadného ničenia a raketové technológie schopné zasiahnuť územie Slovenskej republiky a jej spojencov.

57) Pravdepodobné je pretrvávajúce a vznik nových lokálnych konfliktov vojenského i nevojenského charakteru mimo euroatlantického priestoru, pričom nemožno vylúčiť ani ich eskaláciu do regionálneho rozsahu. V tomto kontexte bude na bezpečnosť Slovenskej republiky okrem situácie na západnom Balkáne a východnej Európe vplývať najmä vývoj v severnej Afrike, na Blízkom východe, na Kaukaze a v Strednej Ázii s možnými negatívnymi následkami, akými sú destabilizácia regiónov, humanitárne krízy, masová ilegálna migrácia a ohrozenie plynulosti dodávok strategických surovín.

58) Zvýšené bezpečnostné riziko pre euroatlantický priestor vrátane Slovenskej republiky predstavuje aj rozmiestňovanie raketových systémov schopných niesť jadrové zbrane v bezprostrednom susedstve členských štátov NATO.

59) Hrozba teroristických aktivít v Slovenskej republike sa môže prejavovať najmä využitím jej územia na tranzit a logistické zabezpečenie teroristických útokov inde v Európe, pričom sa nedá vylúčiť ani teroristický akt na jej území. V našich podmienkach sa bude zvyšovať pravdepodobnosť výskytu fenoménu individuálneho terorizmu.

60) Narušenie dopravných koridorov a transportných sietí energetických surovín, resp. plynulosti ich dodávok bude hrozbou s potenciálne vážnym dopadom nielen na ekonomiku, ale aj na obranyschopnosť Slovenskej republiky a bezpečnosť jej obyvateľstva.

61) Na celkovú bezpečnosť Slovenskej republiky môže negatívne vplývať prehĺbovanie problémov v európskej hospodárskej a menovej únii. Tieto môžu vyvolať protekcionizmus, nacionalistické tendencie, ako aj sociálne napätie vrátane masových nepokojov, ktoré sa môžu prejavovať aj v Slovenskej republike.

62) Ďalšie (nekoordinované) škrty obranných výdavkov členských štátov NATO môžu narušiť vzájomnú solidaritu, kolektívne obranné úsilie a kredibilitu NATO. Za takýchto podmienok nemožno vylúčiť ani vznik napätia vo vzťahoch Slovenskej republiky so štátmi, s ktorými dnes zdieľa spoločné hodnoty ako aj členstvo v medzinárodných

politických, ekonomických a bezpečnostných organizáciách. To by malo za následok výrazné ohrozenie medzinárodných garancií obrany Slovenskej republiky a bezpečnosti jej občanov.

- 63) Prehlbovanie nerovnomerného rozdelenia príjmov, majetku a životného štandardu medzi občanmi a regiónmi v rámci štátu, nedostatok verejných zdrojov na ich zmierňovanie, oslabovanie medzigeneračnej solidarity, ako aj nerovnomerný populačný rast rôznych etnických skupín obyvateľstva v Slovenskej republike môžu viesť k vzniku sociálnych napätí a masovej nespokojnosti občanov v daných regiónoch.
- 64) Tieto situácie môžu byť zneužitú rôznymi populistickými alebo extrémistickými subjektmi s programom oslabenia, či deštrukcie ústavného systému Slovenskej republiky, resp. jej zvrchovanosti a územnej integrity na vyvolávanie rozsiahlych nepokojov a prejavov občianskej neposlušnosti. To môže viesť k poklesu, resp. strate dôvery občanov v schopnosť inštitúcií zastupiteľskej demokracie riešiť problémy spoločnosti.
- 65) V súvislosti s narastaním využívania informačných technológií vo verejnom a súkromnom sektore bude rásť aj hrozba narušenia kybernetického priestoru, informačných systémov politických, finančných, obchodných a ekonomických inštitúcií v štáte s dosahom na bezpečnostné záujmy Slovenskej republiky.
- 66) Aktivity cudzích spravodajských služieb namierené proti bezpečnostným záujmom Slovenskej republiky, predovšetkým snaha o infiltráciu do ústredných orgánov štátnej správy a bezpečnostných zložiek predstavujú stálu bezpečnostnú hrozbu.
- 67) Organizovaný zločin, najmä v súvislosti s ilegálnym obchodom so zbraňami a výbušninami vrátane pašovania materiálov dvojakého použitia, ale aj prevádzachtvom, korupciou a praním špinavých peňazí, bude naďalej vážnou hrozbou pre bezpečnosť Slovenskej republiky.
- 68) Ťažko predvídateľnou no vážnou bezpečnostnou výzvou pre Slovenskú republiku budú aj živelné pohromy a človekom spôsobené katastrofy veľkého rozsahu v rámci Slovenskej republiky alebo v jej susedstve, najmä masívne povodne, lesné požiare a technologické havárie. Početnosť výskytu a rozsah živelných pohrôm môže narásť v súvislosti s regionálnymi prejavmi globálnych klimatických zmien.

3) Charakter predpokladaného priestoru nasadenia ozbrojených síl

- 69) Najpravdepodobnejší budúci priestor nasadenia ozbrojených síl **mimo územia Slovenskej republiky** možno charakterizovať ako komplexný a mnohorozmerný z hľadiska rôznych geografických, klimatických, politických, ekonomických, kultúrnych a náboženských podmienok, nachádzajúci sa v oblastiach viac alebo menej vzdialených od euroatlantického regiónu. Je možné predpokladať, že bude charakteristický nedostatočnou podporou miestneho obyvateľstva, množstvom navzájom sa prekrývajúcich línií konfliktu, bez vybudovanej infraštruktúry a bez fungujúcich alebo dostatočne rozvinutých legitímnych orgánov štátu alebo štátnych inštitúcií.
- 70) Z hľadiska operačného pôsobenia nebude jasné vymedzenie bojovej línie od zázemia, zreteľný rozdiel medzi ozbrojenými zložkami protivníka a civilným obyvateľstvom. Činnosť ozbrojených síl bude vedená predovšetkým proti protivníkovi používajúcim nepravidelný, asymetrický spôsob boja vrátane metód terorizmu. Pravdepodobné budú hybridné konflikty s kombináciou konvenčného a nekonvenčného spôsobu boja zo strany protivníka v rôznych štádiách konfliktu alebo súčasne. Priestor bude charakterizovaný aj súčasnou prítomnosťou rôznych medzinárodných, vládnych a mimovládnych organizácií.

- 71) Priestor nasadenia ozbrojených síl **v rámci krízového manažmentu na území Slovenskej republiky** bude charakterizovaný miestom, druhom a rozsahom vzniknutej udalosti. Pritom frekvencia ich nasadzovania a ich podiel na plnení úloh krízového manažmentu na území Slovenskej republiky sa bude v súvislosti s množiacimi sa živelnými pohromami a ich rastúcimi následkami pravdepodobne zvyšovať.
- 72) Pre prípad **obranu Slovenskej republiky** pred vojenským ohrozením bude v mieri nepretržite zabezpečovaná a zdokonaľovaná operačná príprava územia, vrátane podpory poskytovanej spojeneckým jednotkám na našom území. Jej úlohou bude vytvoriť podmienky pre strategickú, operačnú i taktickú výhodu najmä pre rýchle rozvinutie a efektívne pôsobenie OS SR ako aj ozbrojených síl spojencov proti agresorovi. Počas vedenia obranných operácií na území Slovenskej republiky bude zabezpečená všestranná podpora všetkými zložkami bezpečnostného systému, právnickými a fyzickými osobami vrátane mobilizácie ľudských a materiálnych kapacít štátu.

4) Požiadavky na obranu Slovenskej republiky v budúcom bezpečnostnom prostredí

- 73) Slovenská republika vzhľadom na svoj obmedzený obranný potenciál dokáže na značnú časť zmienených bezpečnostných hrozieb a výziev reagovať účinne iba **prostredníctvom aktívneho pôsobenia v rámci medzinárodných organizácií**.
- 74) Ide predovšetkým o také bezpečnostné hrozby a výzvy, ktorých riešenie vzhľadom na ich charakter a rozsah presahuje kapacity jednotlivých štátov, napríklad šírenie zbraní hromadného ničenia, útoky raketami proti populačným centráam, ozbrojeným silám alebo kritickej infraštruktúre, regionálne konflikty, zlyhávajúce štáty, aktivity medzinárodne pôsobiacich teroristických skupín, koordinované kybernetické útoky, prerušenie dodávok strategických surovín, následky globálnej ekonomickej krízy, klimatických zmien a rozsiahlych živelných pohrôm, globálne problémy chudoby, migrácie a epidémie.
- 75) Ani zmluvné garancie kolektívnej obrany v rámci medzinárodných organizácií však nezabavujú Slovenskú republiku jej **základnej povinnosti zaručovať** v súlade s Chartou Organizácie spojených národov **svoju bezpečnosť a obranu vlastnými silami**. Slovenská republika musí byť pripravená samostatne a bezprostredne reagovať svojím obranným potenciálom na všetky výzvy a hrozby pre Slovenskú republiku vychádzajúce z vonkajšieho alebo vnútorného prostredia. **To vyžaduje nepretržite udržiavať nie len adekvátne obranné spôsobilosti na riešenie najpravdepodobnejších scenárov ohrozenia Slovenskej republiky, ale aj schopnosť v potrebnom čase postupne generovať obranné spôsobilosti schopné čeliť najhoršiemu scenáru jej ohrozenia.**
- 76) Tradičné a nové hrozby nadobúdajú komplexnejší charakter a ich efektívne riešenie vyžaduje **komplexný prístup** integrujúci použitie vojenských i nevojenských nástrojov. To zvyšuje požiadavky na pripravenosť celého systému obrany štátu s dôrazom na rozvoj sofistikovaných a často finančne náročných obranných spôsobilostí, kvalitu jeho riadenia a efektívnosť využívania obranného potenciálu štátu. Zároveň sa zvyšuje potreba skvalitňovať nástroje a mechanizmy **systému včasnej výstrahy** s cieľom identifikovať vznikajúce hrozby tak, aby bolo možné včas prijať efektívne protopatrenia.
- 77) Kľúčovou požiadavkou na fungovanie systému obrany štátu bude jeho **prepojenie s bezpečnostným systémom Slovenskej republiky**, ktoré umožní koordinovanú a efektívnu činnosť orgánov verejnej moci pri riadení štátu vo všetkých krízových situáciách vojenského i nevojenského charakteru. Rovnako dôležité budú aj jeho účinné **pôsobenie v rámci systému krízového manažmentu medzinárodných organizácií a funkčná spolupráca so systémami krízového manažmentu susedných štátov.**

- 78) Slovenská republika musí v reakcii na vývoj bezpečnostného prostredia zabezpečiť rozvoj **jedného balíka spôsobilostí OS SR** tak, aby boli schopné flexibilnej reakcie na konkrétnu bezpečnostnú situáciu na území Slovenskej republiky i mimo jej územia.
- 79) **OS SR popri svojej základnej úlohe**, ktorou je obrana štátu, musia byť pripravené na území Slovenskej republiky **reagovať efektívne aj na nevojenské ohrozenia**. Najpravdepodobnejšou formou nasadenia ozbrojených síl v rámci krízového manažmentu na území Slovenskej republiky bude decentralizovaná podpora orgánom miestnej štátnej správy a orgánom územnej samosprávy pri predchádzaní, eliminácii, resp. zmierňovaní následkov spôsobených živelnými pohromami a technologickými haváriami napr. poskytnutím pomoci pri evakuácii obyvateľstva z ohrozených priestorov, pri spriechodnení komunikácií a ďalšími formami podľa možností OS SR, ak riešenie vzniknutej situácie svojim rozsahom prekonáva možnosti a kapacity ostatných zložiek bezpečnostného systému Slovenskej republiky. Môže ísť najmä o poskytnutie prepravných kapacít, žiených spôsobilostí, špeciálnych protipožiarnych spôsobilostí, zdravotníckych spôsobilostí, leteckej pátracej a záchranej služby, spôsobilostí radiačnej, chemickej a biologickej ochrany na kontrolu kvality ovzdušia a dekontamináciu. OS SR musia byť takisto pripravené poskytnúť pomoc pri zachovávaní verejného poriadku, ktorý by ohrozovali aktivity rôznych extrémistických a nátlakových skupín. Ak to bude nevyhnutné z hľadiska charakteru a následkov mimoriadnej udalosti, ako aj vzhľadom na urgentnosť riešenia, musia byť OS SR pripravené poskytnúť všetky dostupné spôsobilosti.
- 80) Na riešenie hrozieb a bezpečnostných výziev **v rámci medzinárodného úsilia** musia OS SR rozvíjať kľúčové spôsobilosti na **efektívne plnenie úloh v rámci kolektívnej obrany a v operáciách medzinárodného krízového manažmentu**. V operáciách medzinárodného krízového manažmentu, ako najpravdepodobnejšej forme nasadzovania OS SR v ďalšom období, pôjde najmä o plnenie nasledujúcich úloh: vynútenie mieru a udržanie mieru, post-konfliktná stabilizácia a rekonštrukcia, poskytnutie humanitárnej pomoci, podpora reformy bezpečnostného a obranného sektora a výstavby miestnych bezpečnostných zložiek. Rozvoj nedostatkových a vysoko finančne náročných spôsobilostí predpokladá aj intenzívnejšiu mnohonárodnú spoluprácu v rámci NATO, resp. EÚ, ktoré zároveň ponúkajú aj príležitosť vynakladať zdroje efektívnejšie. Ide predovšetkým o rozvoj spôsobilostí spravodajstva, prieskumu a sledovania, strategickej prepravy, či spoluprácu v oblasti protiraketovej obrany a pod..
- 81) V súlade s princípom civilného riadenia a demokratickej kontroly ozbrojených síl úlohy obrany štátu, jej zdrojové zabezpečenie a úroveň obranných spôsobilostí určujú demokraticky zvolené ústavné orgány štátu. V prípade, že Slovenská republika vrátane jej ozbrojených síl nebude disponovať spôsobilosťami na plnohodnotné pokrytie všetkých hrozieb, nevyhnutne vzniká riziko pre bezpečnosť občanov a obranu štátu. Bude na rozhodnutí politického vedenia štátu určiť mieru **akceptovateľného rizika** zohľadňujúc predpokladaný vývoj bezpečnostného prostredia a ekonomické možnosti štátu.

Kapitola 3)

Budúce obranné úsilie Slovenskej republiky

Obranné úsilie Slovenskej republiky vyjadruje vôľu a jednoznačné odhodlanie štátu nepretržite zaručovať svoju obranu a bezpečnosť občanov v súčasnom a budúcom bezpečnostnom prostredí a na to udržiavať a rozvíjať nevyhnutné obranné spôsobilosti. Rozsah a charakter obranného úsilia vychádza z politického rozhodnutia vedenia štátu, ktoré v reakcii na charakter a rozsah hrozieb pre Slovenskú republiku určuje zodpovedajúcu úroveň zdrojov štátu a spôsob ich využitia na obranu štátu.

Obranné úsilie Slovenskej republiky potvrdzuje istoty pre občanov Slovenskej republiky a záruky pre našich spojencov, zároveň je aj jasným posolstvom pre potenciálnych protivníkov o vierohodnosti úsilia Slovenskej republiky pri obrane štátu.

Základné parametre obranného úsilia Slovenskej republiky vyjadruje jej politicko-vojenská ambícia.

1) Základné východiská obranného úsilia Slovenskej republiky

- 82) Obranné úsilie Slovenskej republiky vychádza z **kontinuity bezpečnostných záujmov, základných cieľov, zásad a úloh bezpečnostnej a obrannej politiky** Slovenskej republiky, ktoré sú vymedzené v *Bezpečnostnej stratégii Slovenskej republiky* (2005) a *Obrannej stratégii Slovenskej republiky* (2005) a v príslušných všeobecne záväzných právnych predpisoch Slovenskej republiky. Zároveň vychádza **zo spojeneckých a ďalších medzinárodných dohôd a zmlúv**, ktorými je Slovenská republika viazaná, predovšetkým zo základných zmluvných a strategických dokumentov NATO a EÚ.
- 83) **Obranoschopnosť Slovenskej republiky** je jedným zo základných predpokladov jej existencie, zvrchovanosti, elementárnej bezpečnosti, národného prežitia, demokratického vývoja, stabilného sociálneho a ekonomického rozvoja. Ciele a úlohy zabezpečovania obrany štátu, vrátane rozvoja jeho obranného potenciálu preto **patria medzi základné priority politiky štátu**.
- 84) Základným a dlhodobým **cieľom obrannej politiky Slovenskej republiky** je zaručenie **bezpečnosti našich občanov a obrana štátu** vlastnými silami, kolektívnou obranou v rámci NATO a s využitím nástrojov Spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky EÚ. Slovenská republika vníma NATO ako hlavného garanta zaručenia jej obrany a bezpečnosti jej občanov.
- 85) Potreby obrany štátu majú **dlhodobý charakter** presahujúci horizont funkčného obdobia jednotlivých vlád. Kontinuitu postupu v zásadných otázkach rozvoja obranoschopnosti štátu, vrátane garancie viacročnej stability obranných výdavkov, je žiaduce zabezpečovať na báze širšieho politického konsenzu rozhodujúcich politických subjektov štátu.
- 86) **Úroveň a stabilita obranných výdavkov** Slovenskej republiky na udržiavanie a rozvoj jej obranného potenciálu môže byť ovplyvnená, ale nie podstatne determinovaná vonkajšími vplyvmi, ako napríklad ekonomická kríza a jej dopady na verejné financie. Aktuálne ekonomické turbulencie v Európe, berúc do úvahy aj históriu potvrdený nárast bezpečnostných rizík v období ekonomických otrasov, sú pritom veľkou výzvou pre **udržiavanie základných funkcií štátu, vrátane obrannej**, i do budúcnosti.
- 87) **Stabilizácia obranných výdavkov** pri ich efektívnom využití umožní realizovať cieľavedomý rozvoj obranného potenciálu štátu, ako aj efektívne zapojenie sa do viacročných bilaterálnych a mnohonárodných projektov rozvoja obranných spôsobilostí.

- 88) **Základným nástrojom obranného úsilia Slovenskej republiky je systém obrany štátu** ako integrálna súčasť jeho bezpečnostného systému. **OS SR sú hlavným výkonným prvkom** systému obrany štátu. Existencia vlastných akcieschopných ozbrojených síl je atribútom štátnosti, zvrchovanosti a nezávislosti Slovenskej republiky.
- 89) OS SR zároveň predstavujú **významný nástroj zahraničnej politiky** Slovenskej republiky, prostredníctvom ktorého je umocňovaná váha jej zahraničnopolitických rozhodnutí, materializované plnenie jej spojeneckých a ďalších medzinárodných záväzkov a potvrdzovaná jej medzinárodná kredibilita ako spoľahlivého spojenca a partnera.
- 90) OS SR plnia aj **dôležitú podpornú úlohu pri nevojenských ohrozeniach na území Slovenskej republiky** poskytovaním pomoci orgánom verejnej moci pri ochrane životov, zdravia a majetku občanov a štátu.
- 91) Slovenská republika **je odhodlaná použiť svoje ozbrojené sily** pri ochrane, podpore, obhajobe a obrane svojich bezpečnostných záujmov a to na základe prirodzeného práva na individuálnu alebo kolektívnu sebaobranu podľa Charty Organizácie spojených národov v súlade s princípmi medzinárodného práva a svojimi spojeneckými a ďalšími medzinárodnými záväzkami.

2) Politicko-vojenská ambícia Slovenskej republiky

- 92) Politicko-vojenská ambícia Slovenskej republiky **vyjadruje cieľovú úroveň schopnosti a pripravenosti** Slovenskej republiky zabezpečovať svoju obranu, plniť spojenecké a ďalšie medzinárodné záväzky, ako aj úlohy v rámci krízového manažmentu na území Slovenskej republiky.
- 93) Súčasná politicko-vojenská ambícia, definovaná v platnej Obrannej stratégii Slovenskej republiky (2005) v horizonte do konca roka 2010, obsahuje len parametre pripravenosti ozbrojených síl na pôsobenie v operáciách, pričom prioritnou je účasť v operácii pod vedením NATO, druhou spravidla účasť v operácii na podporu mieru vedenej niektorou z medzinárodných organizácií. Toto užšie vymedzenie politicko-vojenskej ambície už nezodpovedá súčasným požiadavkám.
- 94) Slovenská republika pri definovaní svojej politicko-vojenskej ambície v horizonte do konca roku 2024 zabezpečí jej komplexný charakter vyjadrujúci rozsah a spôsob použitia kapacít obranného potenciálu Slovenskej republiky pri plnení úloh:
- I. kolektívnej obrany v súlade so Severoatlantickou zmluvou:**
- pri obrane Slovenskej republiky v prípade jej ozbrojeného napadnutia
 - pri kolektívnej obrane spojencov
- II. vo vojenských operáciách krízového manažmentu medzinárodných organizácií (mimo článku 5 Severoatlantickej zmluvy)**
- III. na podporu orgánov verejnej moci v rámci krízového manažmentu na území Slovenskej republiky**
- 95) Takto koncipovaná politicko-vojenská ambícia exaktnejšie vyjadří zabezpečenie obrany štátu ako základnú prioritu obranného úsilia Slovenskej republiky, udrží jej reálny vklad do napĺňania úrovne ambície NATO a rozvoja obranných spôsobilostí v rámci EÚ a zároveň posilní podiel obranného potenciálu štátu na predchádzaní a riešení krízových situácií na území SR.

96) Slovenská republika v procese tvorby svojej politicko-vojenskej ambície zohľadní:

- predpokladaný vývoj bezpečnostného prostredia a hrozieb a výziev, ktoré bude generovať, s dôrazom na nové sofistikovanejšie hrozby,
- komplexný prístup k zaručeniu bezpečnosti občanov a obrany štátu s využitím celého obranného potenciálu štátu,
- rastúce kvalitatívne požiadavky na systém obrany štátu pri zabezpečovaní obrany Slovenskej republiky v rámci kolektívnej obrany,
- úlohy vyplývajúce zo Strategickej koncepcie NATO z roku 2010,
- spojenecké záväzky v oblasti rozvoja obranných spôsobilostí vyplývajúcich z nového cyklu obranného plánovania NATO pre naplnenie úrovne ambície NATO,
- úlohy vyplývajúce z Lisabonskej zmluvy EÚ v oblasti obrany a rozvoja obranných spôsobilostí,
- ostatné medzinárodné záväzky Slovenskej republiky v operáciách medzinárodného krízového manažmentu,
- zvyšujúci sa význam OS SR v rámci krízového manažmentu na území štátu pri predchádzaní vzniku a riešení krízových situácií a zmiernovaní ich následkov, vrátane plnenia úloh pri zachovávaní verejného poriadku a bezpečnosti štátu.

97) Politicko-vojenská ambícia Slovenskej republiky v horizonte do konca roku 2024 bude definovaná v novej Obrannej stratégii Slovenskej republiky, ktorá bude predložená na schválenie Národnej rade Slovenskej republiky.

98) **Plnohodnotne bude politicko-vojenská ambícia Slovenskej republiky naplnená najneskôr do konca roku 2024 za predpokladu, že budú naplnené plánovacie predpoklady zaručovania obrany štátu a stabilita obranných výdavkov.-**

99) Úlohy súvisiace s napĺňaním politicko-vojenskej ambície budú zabezpečované ako kľúčové a stabilné priority v oblasti zaručenia bezpečnosti občanov a obrany štátu. Rozsah a dynamika napĺňania politicko-vojenskej ambície, ktorá je závislá od parametrov zdrojového rámca, jeho predvídateľnosti a stability, bude realizovaná podľa hierarchie naliehavosti a dôležitosti úloh.

100) Za **priority** budú považované tie úlohy, ktoré umožnia zaručiť bezpečnosť občanov, obranoschopnosť štátu a plniť medzinárodné záväzky Slovenskej republiky v systéme kolektívnej obrany. Z hľadiska charakteru a naliehavosti plnenia úloh budú tieto členené na:

- **úlohy vyžadujúce nepretržite vysokú úroveň pripravenosti** a bojaschopnosti ozbrojených síl pričom, v prípade nedostačujúcich obranných spôsobilostí, **akútne vzniká vysoké riziko** pre zaručenie obrany Slovenskej republiky a bezpečnosti jej občanov. Sú to:
 - o úlohy nepretržitej ochrany a obrany vzdušného priestoru Slovenskej republiky v rámci Integrovaného systému obrany vzdušného priestoru NATO;
 - o udržiavanie mechanizovanej práporovej skupiny v silách vysokej pripravenosti;
 - o účasť OS SR v operáciách medzinárodného krízového manažmentu, vrátane udržiavania schopnosti poskytovať príspevky do NRF a EU BG;
 - o podpora orgánov verejnej moci v rámci krízového manažmentu na území Slovenskej republiky.

- **úlohy** umožňujúce **postupné generovanie obranných spôsobilostí** pričom, v prípade nedostačujúcich obranných spôsobilostí, **akútne nevzniká vysoké riziko** pre zaručenie obrany Slovenskej republiky a bezpečnosti jej občanov, **miera tohto rizika však bude narastať v čase** v prípade nedodržiavania plánovaného rozvoja adekvátnych obranných spôsobilostí. Sú to:
 - o nepretržité udržiavanie kritických obranných spôsobilostí potrebných na obranu štátu a ich plánovité narastanie v závislosti od miery a intenzity ohrozenia Slovenskej republiky;
 - o plnenie záväzkov v oblasti rozvoja obranných spôsobilostí v rámci NATO (Národné ciele) a EÚ s dôrazom na poskytnutie mechanizovanej brigády pre kolektívnu obranu;
 - o schopnosť prijať spojenecké sily na území Slovenskej republiky v rámci operácie kolektívnej obrany.

3) Plánovacie predpoklady zaručovania obrany štátu

- 101) V rámci NATO sa prehľbuje úsilie o spravodlivé zdieľanie záťaže kolektívnej obrany a plnenia ostatných úloh pri predchádzaní hrozbám a zaručovaní širšej bezpečnosti. Preto jedným z hlavných ukazovateľov obranného úsilia spojencov je úroveň a stabilita obranných výdavkov.
- 102) Z hľadiska dlhodobej perspektívy sa Slovenská republika nevzdáva ambície smerovať k úrovni obranných výdavkov na hranici 2 % HDP a zároveň k podielu výdavkov na modernizáciu výzbroje, techniky a materiálu na úrovni 20 % z celkových obranných výdavkov.
- 103) Slovenská republika akceptuje svoj záväzok vyplývajúci z *Politckej smernice NATO* z roku 2011, ktorá požaduje zastavenie znižovania obranných výdavkov členských štátov a ich postupný rast v reálnom vyjadrení. Obranné výdavky Slovenskej republiky v najbližších rokoch budú reflektovať nutnosť dôslednej **konsolidácie verejných financií**, čo sa premietne do ich výšky, ktorá však do roku 2015 neklesne pod hranicu 1 % HDP. Od roku 2016 sa budú v závislosti na stave verejných financií obranné výdavky Slovenskej republiky z hľadiska podielu na HDP i v reálnom vyjadrení postupne navršovať.
- 104) Takáto výška obranných výdavkov však postačuje na napĺňanie politicko-vojenskej ambície Slovenskej republiky iba v obmedzenom rozsahu a neumožňuje dosiahnuť adekvátnu úroveň investícií na zabezpečenie potrebnej obmeny a modernizácie výzbroje, techniky a materiálu ako podmienky zvýšenia použiteľnosti a interoperability ozbrojených síl v súlade s medzinárodnými záväzkami.
- 105) Na podporu napĺňania politicko-vojenskej ambície Slovenskej republiky s dôrazom na postupné prekonávanie dlhodobých deficitov v oblasti modernizácie ozbrojených síl budú preto **v závislosti od finančných možností štátu vyčleňované v rámci rozpočtového procesu dodatočné finančné prostriedky**, nad rámec limitov príjmov a výdavkov kapitoly MO SR schválených vo východiskách rozpočtu verejnej správy na príslušné roky (ďalej len „limitov“), **účelovo určené na realizáciu vládou Slovenskej republiky sledovaných projektov obmeny hlavných druhov výzbroje, techniky a materiálu**.
- 106) Budú sa hľadať aj možnosti, aby nasadenie síl a spôsobilostí OS SR v rámci NRF a EU BG alebo ich nasadenie do nových operácií medzinárodného krízového manažmentu, ktoré neboli zahrnuté v limitoch alebo záväzných ukazovateľoch kapitoly MO SR na daný rok, bolo financované nad rámec rozpočtu kapitoly MO SR.

107) MO SR bude **zároveň realizovať opatrenia na odstraňovanie vnútorných rezerv** s cieľom **zvýšiť efektívnosť** činnosti a **generovať úspory** a to predovšetkým:

- skvalitnením činnosti MO SR v oblasti riadenia obrany štátu a riadenia, výstavby a kontroly OS SR (posilnenie strategickej dimenzie v činnosti MO SR);
- racionalizáciou štruktúr a optimalizáciou vnútorných procesov MO SR a OS SR;
- racionalizáciou a zefektívnením činnosti podriadených prvkov MO SR, vrátane rozpočtových a príspevkových organizácií, akciových spoločností a štátneho podniku podporujúcich rezort obrany a to aj aplikovaním opatrení vládneho programu ESO (Efektívna, Spoľahlivá a Otvorená štátna správa);
- prispôbením rozsahu obrannej infraštruktúry a ostatného nehnuteľného a hnutel'ného majetku štátu v správe MO SR potrebám obrany štátu a OS SR;
- aplikovaním opatrení v oblasti energetickej efektívnosti objektov;
- optimalizáciou skladových zásob všetkého druhu a ich manažmentu;
- systémom výkonných, efektívnych a transparentných procesov nakladania s majetkom štátu a verejného obstarávania vrátane spoločných projektov na medzirezortnej a medzinárodnej úrovni a využívania elektronickej aukcie;
- optimalizovaním systému obranného plánovania Slovenskej republiky vrátane spresnenia kompetencií a zodpovednosti, plánovania a sledovania spotreby v priebehu celého životného cyklu jednotlivých systémov, širšieho využitia metód a nástrojov controllingu a systémového prepojenia procesov programového plánovania a rozpočtovania v integrovanom informačnom systéme rezortu obrany;
- posilnením kontrolných mechanizmov s dôrazom na nakladanie so zdrojmi, vrátane systému riadenia rizík a priebežného hodnotenia efektivity vnútorných procesov;
- priebežnou analýzou kapacít rezortu obrany s dôrazom na oblasť výcviku, vzdelávania a zdravotníctva s následnou ponukou aktuálne voľných kapacít, resp. dopytom chýbajúcich kapacít v národnom i medzinárodnom rámci na princípe vzájomnej výhodnosti;
- širším využitím fondov EÚ v podmienkach rezortu obrany.

Takto získané finančné prostriedky budú prednostne využité na priority rozvoja OS SR.

4) Obranné plánovanie

108) Obranné plánovanie bude **rozhodujúcim nástrojom** vlády Slovenskej republiky pre vytváranie a udržiavanie obranných kapacít, vrátane vyváženého postupu a efektívneho rozloženia zdrojov na zabezpečenie požadovaných kapacít a schopností ozbrojených síl a podpory obrany štátu v súlade s potrebami obrany štátu a medzinárodnými záväzkami. **MO SR pritom posilní a zefektívni svoju riadiacu a koordinačnú úlohu** v procese obranného plánovania na národnej úrovni.

109) Cieľavedomosť obranného plánovania **posilní stabilita finančných zdrojov** vo viacročnej perspektíve. Na skvalitnenie dosahovaných efektov sa v systéme obranného plánovania **presadí úzka previazanosť strategických cieľov, priorít a úloh so zdrojovým zabezpečením**. Vzhľadom na to, že hlavným produktom obranného plánovania v rezorte obrany sú bojaschopné OS SR, bude tomu podriadené vnútorné rozdelenie disponibilných zdrojov.

110) Procesy programového plánovania **zabezpečia cieleňú a prehľadnú alokáciu zdrojov** na udržiavanie a rozvoj konkrétnych spôsobilostí pri zohľadnení ich životného cyklu a **umožnia spätné monitorovanie efektívnosti ich využitia** v súlade so schválenými plánmi s dôrazom na plánované priority rozvoja.

Kapitola 4) Riadenie obrany

Cieľom je schopnosť orgánov štátu účinne riadiť obranu štátu pri efektívnom využití jeho obranného potenciálu na princípe komplexného prístupu k riešeniu bezpečnostných hrozieb a výziev. To predpokladá posilniť schopnosť ministerstva obrany účinne a efektívne naplňovať svoje úlohy s dôrazom na riadenie obrany, riadenie a výstavbu ozbrojených síl, koordináciu obranného plánovania a koordináciu činností iných súčastí systému obrany štátu pri príprave na obranu Slovenskej republiky.

1) Ústavno-právne vymedzenie úloh v oblasti obrany štátu

111) V súlade s právnym poriadkom štátu Národná rada Slovenskej republiky a prezident Slovenskej republiky zodpovedajú za obranu štátu v rozsahu svojich ústavných právomocí. Primárna zodpovednosť za bezpečnosť a obranu štátu je delegovaná vláde Slovenskej republiky. Ministerstvá, ostatné ústredné orgány štátnej správy a ďalšie štátne orgány, obce, vyššie územné celky, právnické osoby a iné subjekty zodpovedajú za úlohy súvisiace s obranou štátu v zákonmi vymedzenom rozsahu.

112) MO SR ako ústredný orgán štátnej správy v oblasti obrany štátu plní úlohy vyplývajúce z príslušných právnych predpisov⁹. Podľa zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a o organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov zodpovedá za:

- a) riadenie a kontrolu obrany Slovenskej republiky,
- b) výstavbu, riadenie a kontrolu OS SR,
- c) koordináciu činností a kontrolu orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy a iných právnických osôb pri príprave na obranu Slovenskej republiky,
- d) koordináciu obranného plánovania,
- e) zabezpečenie nedotknuteľnosti vzdušného priestoru Slovenskej republiky,
- f) koordináciu vojenskej letovej premávky s civilnou letovou premávkou,
- g) vojenské spravodajstvo,
- h) alternatívnu službu.

Zároveň zabezpečuje správu vojenských obvodov a vojenských lesov.

2) Požiadavky na skvalitnenie systému obrany štátu

113) Zaručovanie obrany štátu v dynamicky sa meniacom bezpečnostnom prostredí zvyšuje nároky na úroveň a efektívnosť analytickej, riadiacej, koordinačnej a podpornej činnosti všetkých subjektov zodpovedných za plnenie úloh obrany štátu. Základným nástrojom štátu v jeho obrannom úsilí je systém obrany štátu.

114) **Systém obrany štátu** tvorí súhrn prvkov a opatrení štátu, ktorých prostredníctvom ministerstvá, ostatné ústredné orgány štátnej správy, súdy, prokuratúra, orgány miestnej štátnej správy, obce, vyššie územné celky, iné právnické osoby, fyzické osoby oprávnené na podnikanie a fyzické osoby vytvárajú predpoklady na zabezpečenie obrany štátu, ochranu životov občanov a majetku, ako aj a na plnenie záväzkov vyplývajúcich z

⁹ Najmä zákon č. 319/2002 Z. z. o obrane Slovenskej republiky; zákon č. 321/2002 o ozbrojených silách Slovenskej republiky; zákon č. 570/2005 Z. z. o brannej povinnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov; zákon č. 569/2005 Z. z. o alternatívnej službe v čase vojny a vojnového stavu.

medzinárodných zmlúv o spoločnej obrane proti napadnutiu a z ďalších medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná.

- 115) Na efektívne plnenie týchto úloh bude systém obrany štátu rozvíjaný **ako integrálna súčasť bezpečnostného systému** Slovenskej republiky a zároveň bude **harmonizovaný so systémami** krízového manažmentu **NATO, EÚ** a ďalších medzinárodných organizácií, a schopný **funkčnej spolupráce** so systémami krízového manažmentu **susediacich** štátov.
- 116) Systém obrany štátu umožní **včasné vykonanie adekvátnych rozhodnutí ústavných orgánov o použití obranných spôsobilostí štátu**, vrátane vojenskej sily. Pritom sa bude vychádzať zo špecifických úloh a postavenia jeho prvkov riadenia (ústavní činitelia, ministerstvá, ostatné ústredné orgány štátnej správy, ostatné orgány štátnej správy a obecnej samosprávy), výkonných prvkov (OS SR) a podporných prvkov (bezpečnostné a ozbrojené bezpečnostné zbory, štátna správa, samospráva, právnické aj fyzické osoby).
- 117) Systém obrany štátu **v stave bezpečnosti** bude schopný včas, efektívne a koordinovane zabezpečovať plnenie úloh prípravy štátu na obranu, predovšetkým:
- prípravy a udržiavania kritických spôsobilostí na obranu štátu,
 - plnenia záväzkov v rozvoji spôsobilostí pre spoločnú obranu,
 - plnenia úloh OS SR v operáciách medzinárodného krízového manažmentu,
 - plnenia úloh v rámci krízového manažmentu na území Slovenskej republiky.
- 118) Systém obrany štátu **v krízových situáciách**, keď bude ústavnými orgánmi štátu vyhlásený **núdzový stav alebo výnimočný stav**, bude schopný bezodkladne poskytnúť sily a prostriedky, vrátane nasadenia ozbrojených síl na podporu orgánov verejnej moci v rámci krízového manažmentu na území Slovenskej republiky, napr. pri teroristickom útoku, rozsiahlych živelných pohromách a technologických haváriách a pod., keď sú vo veľkom rozsahu ohrozené životy občanov, ich majetok, ako aj majetok štátu, a taktiež pri ochrane ústavného zriadenia a zachovávaní verejného poriadku a bezpečnosti štátu.
- 119) Systém obrany štátu **v krízových situáciách**, keď bude ústavnými orgánmi štátu vyhlásený **vojnový stav alebo vypovedaná vojna**, bude schopný bezodkladne a plynule zabezpečiť účinné riadenie obrany štátu s využitím vlastných síl a vytvárať predpoklady pre rýchle nasadenie, rozvinutie a efektívne pôsobenie spojeneckých síl na území Slovenskej republiky.
- 120) Systém obrany štátu bude pripravený poskytnúť sily a prostriedky aj na **pomoc spojencom** v súlade so záväzkami vyplývajúcimi z medzinárodných zmlúv o spoločnej obrane proti napadnutiu a z ďalších medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná.
- 121) Základnou požiadavkou na skvalitnenie fungovania systému obrany štátu v národnom i medzinárodnom meradle bude **uplatnenie komplexného prístupu** pri jeho rozvoji a činnosti. To umožní v reakcii na vojenské aj nevojenské ohrozenia koordinované, synergické a efektívne použitie všetkých dostupných vojenských a civilných spôsobilostí prvkov systému obrany štátu, predovšetkým OS SR, prvkov integrovaného záchranného systému a prvkov zabezpečujúcich zdrojovú podporu.
- 122) Zvýšenie funkčnosti systému obrany štátu vyžaduje skvalitnenie procesov riadenia obrany zabezpečujúcich **jednotný systém riadenia štátu vo všetkých krízových situáciách**, vrátane obrany štátu. Súčasťou toho bude jasné **definovanie kompetencií, hierarchie, vzájomných vzťahov** medzi jednotlivými prvkami systému riadenia štátu a taktiež **precizovanie mechanizmov rozhodovania vo všetkých fázach riešenia krízovej situácie a na všetkých úrovniach** vrátane zabezpečenia včasného zriadenia a efektívneho fungovania Hlavného miesta riadenia obrany štátu a Hlavného miesta

velenia ozbrojených síl vo vojnovom stave a v čase vojny. Priebežne sa budú realizovať cvičenia krízového riadenia za účelom skvalitnenia procesov riadenia obrany štátu.

- 123) Na podporu rozhodovacích procesov zodpovedných orgánov štátu v krízových situáciách budú **vytvorené inštitucionálne, organizačné a personálne predpoklady na poskytovanie včasných, kvalifikovaných a vierohodných informácií** o vývoji potenciálnych hrozieb, ich charaktere a ich možných následkoch spolu s návrhmi odporúčaní na predchádzanie ich vzniku, ich riešenie a zmierňovanie ich následkov.
- 124) Na dosiahnutie potrebnej synergie aktivít a opatrení prvkov systému obrany štátu sa zavedú aj efektívne **mechanizmy spoločnej prípravy** prvkov krízového velenia a riadenia ozbrojených síl s krízovými štábmi a záchrannými zložkami vrátane využívania cvičení krízového manažmentu NATO a EÚ.
- 125) Na rozpracovanie poslania, úloh, kvalitatívnych a kvantitatívnych parametrov systému obrany štátu bude v nadväznosti na novú *Koncepciu bezpečnostného systému Slovenskej republiky* vypracovaná nová **Koncepcia rozvoja systému obrany štátu**. V týchto koncepciách budú definované požiadavky, ktoré sa následne premietnu aj do úpravy príslušnej legislatívy.

3) Požiadavky na skvalitnenie a zefektívnenie činnosti MO SR

- 126) Zásadnou požiadavkou na skvalitnenie a zefektívnenie činnosti MO SR je zabezpečiť jeho schopnosť **plniť úlohu vrcholového orgánu riadenia v oblasti obrany štátu** pri efektívnejšom využívaní nástrojov strategického riadenia na dosahovanie stanovených cieľov. Preto **budú posilnené jeho strategické, koncepčné, plánovacie, normotvorné, rozhodovacie, hodnotiace a kontrolné činnosti** pri zaručovaní obrany. Podporné, zabezpečovacie a obslužné činnosti budú vyčlenené mimo štruktúr MO SR.
- 127) Ťažiskom skvalitnenia a zefektívnenia činnosti MO SR bude posilnenie jeho **schopnosti plniť úlohy** vyplývajúce zo zákonov s dôrazom na **prípravu na obranu štátu, riadenie obrany štátu, ako aj na riadenie, výstavbu a kontrolu OS SR**.
- 128) Pôsobnosť a štruktúra ministerstva obrany budú postavené na princípe **vzájomného previazania funkčných oblastí**, presného vymedzenia a definovania zodpovedností a kompetencií, čo umožní rozlíšiť zodpovednosti ministerstva obrany ako ústredného orgánu štátnej správy a strategicko-operačné zodpovednosti Generálneho štábu OS SR.
- 129) Ministerstvo obrany bude formulovať politiku, stratégie a koncepcie, vytvárať právny rámec a taktiež riadiť využitie dostupných zdrojov na plnenie úloh obrany štátu vrátane plnenia medzinárodných záväzkov. Generálny štáb bude zabezpečovať ich implementáciu vo vzťahu k ozbrojeným silám, ako aj odborné, organizačné a technické zabezpečenie velenia ozbrojených síl. Rozhodujúcim faktorom pre efektívnosť riadenia a velenia ozbrojeným silám bude **funkčné prepojenie ministerstva obrany a generálneho štábu**, predovšetkým úroveň vzájomnej komunikácie a synergie úsilia civilnej a vojenskej zložky pri dosahovaní spoločných cieľov.
- 130) **Jasným a adresným delegovaním kompetencií a konkrétnej zodpovednosti jednotlivých zložiek MO SR sa dosiahne racionalizácia a vyššia úroveň efektívnosti v ich činnosti** pri súčasnej redukcii celkových počtov personálu. K tomu budú vykonávané zodpovedajúce procesné a štrukturálne zmeny pružne reagujúce na požiadavky praxe.
- 131) Podstatou týchto zmien bude **usporiadanie organizačných štruktúr MO SR a ich kompetencií podľa stanovených procesov** pre všetky funkcie a kľúčové úlohy MO SR.

Každá funkcia a činnosť MO SR bude procesne zmapovaná po stránke obsahovej náplne, ako aj metodologickej a časovej postupnosti jednotlivých krokov.-

- 132) Týmto postupom sa **zoštilili súčasná organizačná štruktúra, odstránia pretrvávajúce duplicity** v činnosti jednotlivých prvkov, zbytočné medzistupne, a tým aj nadbytočná byrokracia zaťažujúca rozhodovacie procesy MO SR. Výsledkom bude vytvorenie transparentného cyklu rozhodovania, ako aj konkrétnej zodpovednosti za plnenie úloh. Kritériom efektívnosti a kvality činnosti MO SR bude úroveň obrany štátu a bojaschopnosť OS SR.
- 133) Neoddeliteľnou **súčasťou skvalitňovania procesov riadenia obrany štátu** na všetkých úrovniach bude **kontrolná a hodnotiacia činnosť** zameraná na dosahovanie stanovených cieľov. Posudzovanie realizácie dlhodobých cieľov a plánov sa bude vykonávať formou strategického hodnotenia obrany realizovaného spravidla každé štyri roky alebo pri zásadných zmenách politicko-bezpečnostných a zdrojových podmienok. Priebežné hodnotenie plnenia cieľov a úloh sa bude vykonávať každoročne ako súčasť komplexného hodnotenia obrany Slovenskej republiky, ktoré bude mať charakter verejného dokumentu a bude slúžiť ako nástroj odpočtu plnenia úloh vzhľadom na reálne vyčlenené zdroje na obranu Slovenskej republiky.

4) Podriadené prvky MO SR

- 134) *Vojenská polícia* plniaca špecifické úlohy policajnej ochrany v pôsobnosti rezortu obrany bude primárne podporným prvkom vo vzťahu k činnosti ozbrojených síl. Jej postavenie, rozsah úloh a počet personálu budú prehodnotené v súvislosti s jej prepodriadením do pôsobnosti náčelníka Generálneho štábu OS SR.
- 135) Špeciálnou službou na podporu procesov riadenia obrany, vrátane úloh v systéme včasného varovania, bude *Vojenské spravodajstvo* v štruktúre a s úlohami v súlade s právnym rámcom. Zefektívnenie jeho činnosti a kontrolných mechanizmov bude riešené v kontexte celkových zmien vo fungovaní a organizácii spravodajských zložiek štátu.-
- 136) Súčasťou rezortu obrany sú aj prvky, ktoré poskytujú podporné a obslužné činnosti v prospech ministerstva obrany a ozbrojených síl. Ide o úrady a zariadenia v pôsobnosti MO SR, rozpočtové organizácie¹⁰, príspevkové organizácie¹¹, ako aj akciové spoločnosti s účasťou štátu v správe MO SR a štátny podnik v správe MO SR. Úrady a zariadenia v pôsobnosti MO SR, rozpočtové organizácie a príspevkové organizácie **prejdú procesom posúdenia s cieľom racionalizácie a optimalizácie štruktúr**, pri celkovej redukcii počtov ich zamestnancov, v nadväznosti na definované potreby OS SR a MO SR.
- 137) Pre rozpočtovú organizáciu *Vojenské športové centrum Dukla Banská Bystrica*, zabezpečujúcu prípravu športovcov v individuálnych športových odvetviach na športovú reprezentáciu OS SR a Slovenskej republiky, budú stanovené kritéria výkonnosti, na základe ktorých bude posudzovaná jej efektívnosť, resp. sa bude odvíjať jej budúcnosť v pôsobnosti rezortu obrany. Podpora jednotlivých športových oddelení zo strany MO SR bude diferencovaná v závislosti na plnení stanovených cieľov, pričom tie, ktoré nebudú

¹⁰ Úrad pre obrannú štandardizáciu, kodifikáciu a štátne overovanie kvality; Vojenský technický skúšobný ústav; Vojenský historický ústav; Ordinariát ozbrojených síl a ozbrojených zborov Slovenskej republiky; Ústredie ekumenickej pastoračnej služby v ozbrojených silách a ozbrojených zboroch Slovenskej republiky; Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia a územné vojenské správy, Akadémia ozbrojených síl generála M. R. Štefánika, Ústav špeciálneho zdravotníctva a výcviku MO SR Lešť, Vojenské športové centrum Dukla Banská Bystrica

¹¹ Ústredná vojenská nemocnica SNP Ružomberok – fakultná nemocnica, Bytová agentúra rezortu ministerstva obrany (BARMO)

dosahovať požadované výsledky, budú zrušené. S cieľom efektívne využiť v prospech obrany štátu jej špecifické know-how a skúsenosti zo športových odvetví blízkych bojovej, resp. vojenskej činnosti (bojové umenie, streľba) ako aj v záujme celkového zvyšovania fyzických spôsobilostí vojakov bude úzko spolupracovať s ozbrojenými silami. Prehľbí spoluprácu so Športovým klubom polície za účelom efektívnejšieho využívania finančných zdrojov a špecifických predpokladov oboch organizácií. Zároveň bude aktívne spolupracovať s organizáciami občianskej spoločnosti na posilnenie telesnej zdatnosti populácie s dôrazom na splnenie cieľov (počtov a kritérií) regrutácie do OS SR.

- 138) Rozpočtová organizácia *Ústav špecializovaného zdravotníctva a výcviku MO SR* (ďalej len „ÚŠZV“) disponuje modernými výcvikovými zariadeniami vrátane jedinečných simulačných technológií a know-how, o ktorých využívanie narastá záujem. S ohľadom na jeho potenciál a už investované prostriedky sa bude v rámci dostupných finančných možností rozširovať využiteľnosť jeho kapacít. Konkrétne zámery zafinancuje plán rozvoja ÚŠZV. MO SR bude iniciovať prehodnotenie doterajšieho financovania prevádzky ÚŠZV výlučne z kapitoly MO SR a zároveň hľadať aj možnosti získania finančných zdrojov v medzinárodnom prostredí.-
- 139) Osem rozpočtových organizácií – *územné vojenské správy* – sa s účinnosťou od 1. januára 2013 zrušilo. Ich kompetencie sa previedli na obvodné úrady v sídle kraja vytvorením oddelení obrany, ktoré bude odborne usmerňovať ministerstvo obrany.
- 140) Príspevková organizácia *Bytová agentúra rezortu ministerstva obrany (BARMO)* bude zrušená najneskôr po odpredaní všetkých bytov a ubytovní v jej správe. Príspevková organizácia *Ústredná vojenská nemocnica SNP Ružomberok – fakultná nemocnica* (ďalej len „ÚVN“) bude naďalej prioritne plniť úlohy súvisiace s obranou štátu. V ÚVN budú prijaté racionalizačné opatrenia s cieľom dosiahnuť stav, kedy výdavky budú v celom rozsahu kryté príjmami od zdravotných poisťovní.
- 141) Akciové spoločnosti v pôsobnosti MO SR majú špecifické právne postavenie. Na základe posúdenia kapacít *Leteckých opravovní Trenčín, a. s.* a *Vojenského opravárenského podniku Trenčín, a. s.* v oblasti výrobných schopností a modernizácie výzbroje, techniky a materiálu vo vzťahu k podpore výkonnosti OS SR bude rozhodnuté o ich ďalšej existencii. V rámci dlhodobého rozvoja rezortu obrany sa nepočíta s akciovou spoločnosťou *Vojenský opravárenský podnik Nováky, a. s.*, u ktorej bolo rozhodnuté o vstupe strategického partnera formou prenájmu podstatnej časti nehnuteľného a hnutel'ného majetku tejto spoločnosti, odpredajom jej zásob a iného obežného majetku, spolu s prevodom práv a povinností z pracovnoprávných vzťahov zamestnancov.
- 142) Spoločnosti *Vojenské zdravotnícke zariadenia, a. s.*, *Vojenská zotavovňa a hotel Zemplínska Šírava, a. s.* a *Vojenská zotavovňa a hotel Smrekovica, a. s.* prejdú na základe vykonanej analýzy procesom racionalizácie a zefektívnenia činnosti podľa potrieb obrany štátu, vrátane redukcie ich počtu s perspektívou vytvorenia jednej rezortnej organizácie.
- 143) *Vojenské lesy a majetky Slovenskej republiky, š. p.* bude zachovaný pre potreby efektívneho a ekologického obhospodarovania lesnej a poľnohospodárskej pôdy vo vojenských obvodoch, vo vojenských lesoch a na územiach, ktoré sú potrebné na zabezpečenie úloh obrany štátu. Budú prijaté opatrenia na zefektívnenie jeho činnosti, ktoré zabezpečia plnenie stanovených úloh s hospodárením bez dodatočnej finančnej podpory z kapitoly MO SR.
- 144) Z uvedeného vyplýva, že z **hľadiska počtu subjektov** v zakladateľskej a zriaďovateľskej pôsobnosti MO SR (rozpočtové organizácie, príspevkové organizácie,

akciové spoločnosti a štátny podnik) celkovo oproti stavu na konci roku 2012 dôjde k redukcii z 26 prvkov¹² na 15 alebo menej prvkov.

Kapitola 5)

Dlhodobá projekcia rozvoja Ozbrojených síl Slovenskej republiky

Ozbrojené sily Slovenskej republiky patria medzi základné piliere štátnosti a predstavujú hlavnú súčasť systému obrany štátu. Z tohto dôvodu ich udržiavanie a rozvoj musí byť trvalou prioritou štátu.

Cieľom sú moderné, akcieschopné a dôveryhodné OS SR, disponujúce vyšším bojovým potenciálom, schopné zaručiť obranu štátu v rámci kolektívnej obrany spojencov a aktívne prispievať k riešeniu konfliktov v rámci medzinárodného krízového manažmentu. OS SR budú schopné rozhodne, účinne a efektívne naplniť im určené poslanie pri ochrane, podpore, obhajobe, obrane a presadzovaní bezpečnostných záujmov Slovenskej republiky.

MODERNÉ ozbrojené sily sa budú vyznačovať týmito atribútmi:

Mobilné = disponujúce kvalitnou a spoľahlivou technikou umožňujúcou rýchly presun a vysokú manévrovateľnosť v priestore nasadenia

Operačne pripravené = štrukturované, pripravované a udržiavané tak, aby podľa svojho operačného predurčenia boli schopné plniť úlohy zaručovania obrany štátu a bezpečnosti občanov, ako aj úlohy v rámci kolektívnej obrany v stanovenom čase a priestore

Defenzívne orientované = vychádzajúce z obranného charakteru ozbrojených síl, orientované na zaručenie bezpečnosti občanov Slovenskej republiky, obranu štátu a na obranu spojencov v rámci kolektívnej obrany

Efektívne = efektívne vo výcviku, v prevádzke a pri plnení úloh maximalizujúc výsledky pri využití dostupných zdrojov

Relevantné = primerané svojou veľkosťou, zložením a spôsobilosťami potrebám obrany štátu, plneniu spojenských a ostatných medzinárodných záväzkov

NATO-interoperabilné = schopné pôsobiť so spojencami v rámci kolektívnej obrany, ako aj v operáciách medzinárodného krízového manažmentu pod vedením NATO

Ekonomicky udržateľné = umožňujúce dlhodobú kontinuitu dosahovania základných cieľov v rámci ekonomických možností štátu

Naplnením týchto atribútov budú ozbrojené sily rešpektované doma i v zahraničí.

145) Pre naplnenie tohto cieľa budú OS SR rozvíjať vyvážené spektrum dostupných, flexibilných a zdrojovo dosiahnuteľných vojenských spôsobilostí a systém velenia a riadenia s vysokým stupňom afiliácie do štruktúry síl NATO.

146) Transformácia ozbrojených síl, ako dlhodobý proces rozvoja ich spôsobilostí, bude zameraná najmä na zvyšovanie kvality spôsobilostí, a to predovšetkým naštartovaním cieleného prezbrojenia a s tým spojenou postupnou reštrukturalizáciou taktických jednotiek stupňa prápor a nižšie. **Pokrok v oblasti vyzbrojovania bude hlavným kritériom úspechu transformácie taktických jednotiek a teda aj celkového úspechu rozvoja spôsobilostí budúcich OS SR. Vnútoraná štruktúra taktických jednotiek bude prispôbená novým požiadavkám v rámci NATO (Národné ciele 2013), ktoré**

¹² MO SR má zároveň 50 % podiel v základnom imaní spoločnosti Nemocnica sv. Michala a. s.

odzrkadľujú vývoj bezpečnostného prostredia a najnovšie skúsenosti z operácií medzinárodného krízového manažmentu.

147) V rámci transformácie ozbrojených síl bude zároveň:

- stabilizované personálne prostredie ozbrojených síl tak, aby sa motivovalo k zotrvaníu kvalifikovaného a kľúčového personálu v službe čo najdlhšiu dobu.
- optimalizovaný mierový systém velenia a riadenia ozbrojených síl tak, aby sa upevnila jeho schopnosť pružného prechodu na systém velenia a riadenia vo vojnovom stave.
- prehodnotené mierové zabezpečenie fungovania jednotiek a zariadení ozbrojených síl tak, aby sa dosiahla lepšia využiteľnosť a výkonnosť najmä logistických kapacít ozbrojených síl.
- optimalizované vnútorné procesy tak, aby boli eliminované ekonomicky neefektívne činnosti a procesy bez pridanej hodnoty.
- optimalizované využívanie finančných zdrojov s dôrazom na elimináciu neefektívnych výdavkov.
- posilnená kultúra vojenskej organizácie a medzinárodná vojenská spolupráca.

148) Zvýši sa akcieschopnosť OS SR pri odstraňovaní následkov živelných pohrôm a technologických havárií na území Slovenskej republiky a to najmä zvýšenou intenzitou spoločnej prípravy OS SR s ostatnými zložkami záchranného systému štátu.

1) Požadované zloženie síl a spôsobilostí budúcich OS SR

149) Dosahovanie základného cieľa transformácie OS SR – vybudovať relatívne malé, moderne vyzbrojené, kvalitne vycvičené sily disponujúce potrebnými vojenskými spôsobilosťami kompatibilnými so spojencami – bolo súčasťou programového vyhlásenia každej vlády Slovenskej republiky. Napriek tomu **ani v jednom volebnom období projektované ciele neboli dosiahnuté**. Skúsenosti z implementácie tzv. Modelu 2010, Modelu 2015 a *Vnútorného organizačného členenia zväzkov, útvarov, jednotiek, úradov a zariadení OS SR a ich logistického zabezpečenia k 31. 12. 2009* ukázali, že opakovane dochádzalo iba k redukcii štruktúr OS SR, rušeniu jednotiek, znižovaniu počtu personálu, ale modernizácia techniky v skutočnosti stagnovala. To vyústilo do stavu, keď súčasná úroveň interoperability OS SR dosahuje iba 54 % štandardov NATO a väčšina techniky, najmä pozemných síl, je už za hranicou svojej životnosti.

150) V rámci analytickej fázy strategického hodnotenia obrany boli definované tri strategické voľby, ktoré stoja pred vedením štátu bez ohľadu na jeho politické zameranie. Zjednodušene povedané buď bude naštartovaná obmena hlavnej výzbroje, techniky a materiálu a zabezpečený dostatok zdrojov na výcvik a prevádzku ozbrojených síl, alebo bude nevyhnutné podstatne redukovať úlohy ozbrojených síl v obrannej legislatíve, redukovať medzinárodné záväzky a celkovo zmeniť filozofiu obrany štátu a budovania jeho ozbrojených síl. Tretia voľba, ktorá v skutočnosti nebola voľbou, bola opisom stavu, ktorý nastane, ak nebude realizovaná niektorá z predchádzajúcich dvoch volieb. Tretia strategická voľba hovorila, že zaostávanie ozbrojených síl bude pokračovať až do bodu, kedy zásadné opatrenia budú musieť byť prijaté, avšak za oveľa vyššiu cenu.

- 151) Suvážením týchto troch strategických volieb a stavu v oblasti verejných financií Slovenskej republiky bola navrhnutá stratégia rozvoja spôsobilostí budúcich OS SR tak, aby sa neopakovali negatíva minulých reforiem a organizačných zmien. Skúsenosti totiž ukázali, že transformácia ozbrojených síl vo forme permanentných organizačných zmien s cieľom znížiť počty personálu nikdy v histórii transformácie OS SR nepriniesla očakávaný efekt - ušetriť zdroje a tieto investovať do rozvoja techniky. Namiesto toho dochádzalo k strate vysoko kvalifikovaného personálu v dôsledku destabilizácie personálneho prostredia a v konečnom dôsledku k negatívnej zmene pomeru výdavkov na personál, výcvik a rozvoj. Navyše, narastanie dotácie osobitného účtu, z ktorého je financovaný osobitný systém sociálneho zabezpečenia profesionálnych vojakov, taktiež znižovalo disponibilné zdroje na výcvik.
- 152) Odpoveď na otázku, aké veľké majú byť „relatívne malé“ ozbrojené sily (Ozbrojené sily Slovenskej republiky – model 2010), bola definovaná na základe analýzy úloh a medzinárodných záväzkov. Aj „relatívne malé“ ozbrojené sily musia byť pripravené a schopné bezprostredne, samostatne a flexibilne reagovať na konkrétnu bezpečnostnú krízu na území Slovenskej republiky a mimo jej územia. Musia byť schopné kapacitne pokryť prípravu, tvorbu, nasadenie, udržiavanie a obnovu spôsobilostí na zabezpečenie:
- obrany územia Slovenskej republiky do príchodu spojencov nasadením všetkých disponibilných spôsobilostí vrátane mobilizačne rozvíjaných,
 - nepretržitej ochrany a obrany vzdušného priestoru Slovenskej republiky v rámci integrovaného systému obrany vzdušného priestoru NATO,
 - poskytnutia jednej mechanizovanej brigády v rámci operácie kolektívnej obrany spojencov mimo územia Slovenskej republiky,
 - účasti Slovenskej republiky v operáciách medzinárodného krízového manažmentu v súlade s politicko-vojenskou ambíciou Slovenskej republiky,
 - poskytnutia špecifických a jedinečných vojenských spôsobilostí na podporu orgánov verejnej moci pri plnení asistenčných úloh a pri riešení nevojenských krízových situácií na území Slovenskej republiky,
 - obrany informačných systémov rezortu obrany proti kybernetickým útokom,
 - prijatia spojeneckých síl na našom území v rámci operácie kolektívnej obrany.
- 153) **Výsledkom analýzy celého spektra úloh ozbrojených síl v súlade s platnou legislatívou Slovenskej republiky a jej medzinárodnými záväzkami bolo definovanie všetkých nevyhnutných spôsobilostí, ktoré sú potrebné na ich plnohodnotné plnenie. Súbor týchto nevyhnutných spôsobilostí tvorí tzv. Základný model OS SR (ďalej len „Základný model“).**
- 154) Základný model reflektuje aj poslanie a zároveň povinnosť OS SR, určenú zákonom č. 321/2002 Z. z. o ozbrojených silách Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov, ktorým je podieľať sa na plnení úloh **v čase výnimočného stavu** alebo **núdzového stavu** pri ohrození životov a zdravia osôb alebo majetku a pri odstraňovaní jeho následkov. Na plnenie celkom 252 úloh, ktoré OS SR vyplývajú z legislatívy Slovenskej republiky, z platných uznesení vlády Slovenskej republiky a z medzinárodných zmlúv **musí** Slovenská republika udržiavať a rozvíjať jeden balík spôsobilostí OS SR použiteľný na riešenie celého spektra krízových situácií.
- 155) Základný model je **vojenskou požiadavkou na sily a spôsobilosti** a zahŕňa 6 brigádnych ekvivalentov pre celé spektrum úloh OS SR vo vojnovom stave vrátane systému velenia a riadenia v počte 32 000 osôb. Porovnanie požiadavky na sily, ktorá vzišla zo strategických analýz v roku 2001, ukazuje, že zaručenie obrany štátu v rámci kolektívnej obrany predstavuje menšiu zdrojovú záťaž než v prípade individuálnej obrany, kedy bola pre túto identifikovaná objektívna potreba 62-tisícovej armády.

156) **Vzhľadom na to, že udržiavanie ozbrojených síl na úrovni Základného modelu nie je podľa aktuálnej predikcie vývoja bezpečnostného prostredia nevyhnutné a ani zdrojovo dlhodobu udržateľné, budú OS SR v stave bezpečnosti vnútorne členené podľa časovej urgencyie plnenia úloh na:**

- sily na okamžité bojové použitie – plne profesionálne sily s najvyššou pripravenosťou alebo sily plniace operačné úlohy: sily zaradené do Integrovaného systému obrany vzdušného priestoru NATO, Letecká pátracia a záchranná služba (LPZS), kontingenty v operáciách medzinárodného krízového manažmentu jednotky v pohotovostnom režime NRF, jednotky v pohotovostnom režime EU BG, sily vysokej pripravenosti NATO a sily pre plnenie špeciálnych úloh vrátane ich podporných prvkov,
- sily na zabezpečenie schopnosti rýchlo zvýšiť bojový potenciál – plne profesionálne sily nižšej pripravenosti predurčené na tvorbu a poskytnutie mechanizovanej brigády na časovo ohraničené obdobie, veliteľské a podporné štruktúry nevyhnutné na plnenie úloh ozbrojených síl (vrátane špecifických a jedinečných vojenských spôsobilostí na podporu orgánov verejnej moci pri riešení nevojenských krízových situácií na území Slovenskej republiky),
- doplňované sily aktívnymi zálohami/vojakmi na kontrakt – profesionálne sily s predpokladom doplnenia vybraných funkcií vojakmi zo zálohy (napr. vojenskými špecialistami) na plnenie niektorých úloh v rámci podpory orgánov verejnej moci pri riešení nevojenských krízových situácií na území Slovenskej republiky a v medzinárodnom krízovom manažmente,
- rozvinované sily – sily založené na mobilizačnom rozvíjaní, nevyhnutné na obranu Slovenskej republiky, pre zaistenie ochrany objektov osobitnej dôležitosti a ďalších dôležitých objektov na území Slovenskej republiky a na podporu prijatia spojeneckých síl v rámci operácie kolektívnej obrany na území Slovenskej republiky.

157) Na zabezpečenie udržiavania jednotiek v uvedených kategóriách (okrem rozvíjaných síl) bude využívaný **system viacročného cyklického predurčovania jednotiek na plnenie úloh** (tzv. životný cyklus jednotiek). Jednotky budú v pravidelných cykloch prechádzať fázami prípravy, vysokej pripravenosti, operačného použitia a regenerácie, čo umožní cielenú alokáciu personálnych, finančných a vecných zdrojov a bude hlavným nástrojom na zabezpečenie dlhobodej udržateľnosti plnenia úloh v OS SR.

158) **Základný model spolu s plánovacími predpokladmi zaručovania obrany štátu stanovujú rámec pre zdrojovo dosiahnuteľný model ozbrojených síl - mierovú organizačnú štruktúru OS SR.**

159) **Budúca mierová organizačná štruktúra OS SR – model 2024** (cca 20 400 osôb, vrátane zamestnancov v štruktúre OS SR) kvantifikuje požiadavku na spôsobilosti udržiavané v mieru a mierovú štruktúru velenia a riadenia. Umožní efektívnu organizáciu prípravy ozbrojených síl a zabezpečenia ich mierového fungovania (napríklad centralizáciou spôsobilostí) a zároveň zaručí dostupnosť kapacít nevyhnutných na prechod ozbrojených síl na plnenie úloh vo vojnovom stave a v čase vojny. Rozdiel medzi Základným modelom a mierovou organizačnou štruktúrou OS SR (model 2024) tvoria rozvíjané sily. V prípade, že nebudú naplnené plánovacie predpoklady zaručovania obrany štátu, navrhovaná mierová organizačná štruktúra OS SR bude musieť byť prehodnotená, vo väčšom rozsahu bude využívané doplňovanie aktívnymi zálohami, resp. ďalšie jednotky sa stanú rozvíjanými silami, so súčasným nárastom rizika neplnenia úloh.

160) OS SR budú pozostávať z týchto hlavných súčastí: pozemné sily, vzdušné sily a sily výcviku a podpory.

- Hlavným poslaním **pozemných síl**, ktoré sú určujúce pre **veľkosť a výkonnosť budúcich OS SR**, bude zaručenie bezpečnosti obyvateľstva a obrana územia Slovenskej republiky pred vojenským i nevojenským ohrozením. Pre naplnenie tohto poslania budú pozemné sily udržiavať jednotky vo vysokom stupni bojovej pripravenosti, disponovať spôsobilosťami v súlade so štandardmi NATO a budú schopné pôsobiť v širokom spektre konfliktov, ktoré by mohli vzniknúť v najbližších desaťročiach. Budú zahŕňať prieskumné sily, pechotu na viacúčelových taktických vozidlách a bojových obrnených vozidlách s vysokou mobilitou, bojovú podporu a bojové zabezpečenie (delostrelectvo, ženíjná podpora, radiačná, chemická a biologická ochrana, komunikačné a informačné systémy, spravodajstvo a prostriedky elektronického boja, logistika, zdravotnícka podpora, civilno-vojenská spolupráca a psychologické operácie).
- Hlavným poslaním **vzdušných síl** bude nepretržitá ochrana a obrana vzdušného priestoru Slovenskej republiky v rámci Integrovaného systému obrany vzdušného priestoru NATO viacúčelovými taktickými lietadlami, taktická vzdušná podpora operácií pozemných síl bojovými a viacúčelovými vrtuľníkmi a taktická vzdušná preprava schopná plniť úlohy v prospech síl nasadených v operáciách medzinárodného krízového manažmentu malými a strednými dopravnými lietadlami. Vzdušné sily budú disponovať spôsobilosťou plánovať a riadiť vzdušné operácie a vykonávať výcvik leteckého personálu. Súčasťou vzdušných síl budú jednotky protivzdušnej obrany a rádiolokačného a rádiotechnického prieskumu.
- Hlavným poslaním **síl výcviku a podpory** bude komplexné zabezpečenie doplnenia a mobilizačného rozvinutia síl pre plnenie úloh po vyhlásení vojnového stavu a v čase vojny, zabezpečenie vstupného a odborného výcviku vojakov a poddôstojníkov OS SR vrátane výcviku vojakov v aktívnej zálohe, podpora špecializovaného výcviku pred nasadením do operácií, logistická podpora OS SR, vojenská doprava, príprava a poskytovanie logistických podporných prvkov pre operácie pozemných síl, komplexné zabezpečenie ochrany a obrany dôležitých objektov na území Slovenskej republiky, komplexné zabezpečenie prijatia spojeneckých síl v rámci operácie kolektívnej obrany na území Slovenskej republiky a príprava a poskytovanie podporných prvkov mobilných komunikačných a informačných systémov pre operácie.

161) Na komplexnú podporu plnenia základného poslania budú v OS SR aj nasledujúce súčasti:

- **špecializované sily**, ktorých hlavným poslaním bude plnenie úloh špeciálneho prieskumu a úderných akcií, geopriestorového spravodajstva (GEOINT), vojenskej asistencie, plnenie úloh včasného varovania na predchádzanie krízovým situáciám ohrozujúcim bezpečnostné záujmy Slovenskej republiky a jej spojencov a spravodajská podpora OS SR a kontingentov pôsobiacich v operáciách.
- **stacionárne zariadenia komunikačných a informačných systémov**, ktorých hlavným poslaním bude prevádzka a rozvoj stacionárnej siete komunikačných a informačných systémov rezortu obrany na území Slovenskej republiky a obrana informačných systémov rezortu obrany proti kybernetickým útokom.
- **podporné úrady a zariadenia OS SR**, ktorých hlavným poslaním bude centralizovaný personálny manažment OS SR, duchovná služba, topografické

zabezpečenie, jazyková príprava personálu OS SR, zabezpečenie personálu pre zastúpenie OS SR vo vojenských štruktúrach NATO a EÚ, zdravotnícke zabezpečenie personálu OS SR a spoločný materiálový manažment.

- 162) Elektronické spravodajstvo (SIGINT) bude za účelom podpory plnenia základného poslania zabezpečovať pre OS SR Vojenské spravodajstvo. Vojenské spravodajstvo vytvorí vo svojich štruktúrach organizačný celok, ktorý zabezpečí vykonávanie SIGINT spôsobilostí na národnej úrovni – Národná autorita pre SIGINT. Relevantné informačné výstupy z Národnej autority pre SIGINT budú určené oprávneným subjektom nie len v pôsobnosti MO SR. Vytvorením Národnej autority pre SIGINT v pôsobnosti Vojenského spravodajstva sa vytvorí ucelený spravodajský systém riadenia, ktorý umožní analyzovať získané informácie zo SIGINT-u súčasne s inými spravodajskými informáciami, ktorými disponuje len Vojenské spravodajstvo.
- 163) Všetky súčasti OS SR budú schopné v rámci prípravy na obranu štátu pred vojenským i nevojenským ohrozením prijať mobilizačnú zálohu v rozsahu nevyhnutnom na plnenie úloh obrany štátu v rámci kolektívnej obrany, zaistenie ochrany dôležitých objektov na území Slovenskej republiky a na podporu prijatia spojeneckých síl v prípade operácie kolektívnej obrany na území Slovenskej republiky.

2) Stratégia rozvoja spôsobilostí budúcich OS SR

- 164) Stratégia rozvoja spôsobilostí OS SR spočíva v dôkladnej a **komplexnej vnútornej transformácii taktických jednotiek** v súlade so štandardami NATO, ktorá bude vykonávaná súbežne s cieľovou a postupnou obmenou a modernizáciou výzbroje, techniky a materiálu.
- 165) **Cieľovým stavom** rozvoja spôsobilostí budú relatívne malé, moderne vyzbrojené a kvalitne vycvičené OS SR disponujúce štyrmi brigádnyimi ekvivalentmi s optimalizovaným mierovým systémom velenia a riadenia, zvýšenou kvalitatívnou úrovňou spôsobilostí a interoperability taktických jednotiek, schopných plnohodnotne pôsobiť v operačných zoskupeniach Aliancie.
- 166) Napĺňanie stratégie rozvoja spôsobilostí bude realizované tak, aby nenarušilo operačné úlohy plnené v reálnom čase (ochrana a obrana vzdušného priestoru, účasť v operáciách medzinárodného krízového manažmentu, spravodajstvo) a úlohy s krátkou reakčnou dobou (NRF, EU BG, podpora Integrovaného záchranného systému Slovenskej republiky a orgánov verejnej moci plnením asistenčných úloh). **Vzhľadom na uvedené a v závislosti od dostupných zdrojov bude transformácia útvarov a jednotiek OS SR realizovaná v dvoch fázach nasledovne:**
- a) **V 1. fáze (2013 - 2015)** bude udržaný kľúčový personál, zachované celé spektrum súčasných spôsobilostí, zvýšená úroveň plnenia medzinárodných záväzkov (mechanizovaná práporová skupina), posilnené prepojenie mierového a vojnového systému velenia a riadenia, zvýšená kvalitatívna i kvantitatívna úroveň podpory v rámci krízového manažmentu na území Slovenskej republiky a optimalizovaná logistika OS SR.

Do konca roku 2013 budú:

- vnútorne optimalizovaný mierový a vojnový systém velenia a riadenia,
- vytvorený rezortný prvok pre centralizované riadenie a velenie silám pri riešení krízových situácií nevojenského charakteru,

- zvýšená výkonnosť jednotiek logistiky OS SR a eliminované zbytočné dopravné výkony logistiky OS SR,
- prehodnotená a redukovaná štruktúra podporných a zabezpečovacích úradov a zariadení Generálneho štábu OS SR s dôsledným prispôbením potrebám OS SR.

Do konca roka 2014 budú:

- v oblasti úpravy štruktúr vykonané nákladovo nenáročné organizačné zmeny, ku ktorým patrí unifikácia veliteľských štruktúr na stupni prápor a nižšie pri zvýšení pomeru výkonných prvkov k riadiacim prvkom,
- v oblasti prípravy jednotiek revidovaný systém doktrín, vojenských predpisov a výcvikových postupov s následným zameraním výcviku podľa predurčenia jednotky v životnom cykle a jej cieľená príprava na konkrétne použitie,
- personál stabilizovaný na súčasných počtoch, pričom hlavným nástrojom na udržiavanie zaplatiteľného stavu personálu bude „riadená naplnenosť“ na základe potrieb životného cyklu jednotiek pozemných síl OS SR,
- proces zefektívňovania logistiky pokračovať odstránením duplicit logistických kapacít so službami kontrahovanými z civilného sektora.

Do konca roka 2015 budú:

- v oblasti vyzbrojovania najvyššou prioritou:
- v pozemných silách: vyzbrojenie jedného práporu viacúčelovými taktickými vozidlami a jeho doplnenie výzbrojou, technikou a materiálom podľa požiadaviek OS SR s cieľom vytvoriť podmienky na splnenie všetkých certifikačných kritérií jednou mechanizovanou práporovou skupinou podľa štandardov NATO v roku 2016; začať zvyšovať bojový potenciál zavedenej bojovej obrnenej techniky; plné sfunkčnenie platforiem mobilného komunikačného systému - MOKYS a Bojového komunikačného rádiového systému v rozsahu systému velenia, riadenia, komunikácie, informačnej podpory a spravodajstva (C4I) vrátane príslušného bezpečnostného certifikátu pre jednu mechanizovanú práporovú skupinu.
- vo vzdušných silách: spustenie obmeny stredných dopravných lietadiel s cieľom eliminovať nedostatok kritickej spôsobilosti taktickej vzdušnej prepravy ozbrojených síl v rámci krízového manažmentu na území Slovenskej republiky a medzinárodného krízového manažmentu; spustenie obmeny rádiolokátorov za nové typy 3D rádiolokátorov s cieľom udržať schopnosť zabezpečovať ochranu a obranu vzdušného priestoru Slovenskej republiky vlastnými silami.
- v silách výcviku a podpory: pokračovanie obmeny zastaranej automobilovej techniky a doplnenie nosičov kontajnerov s cieľom zvýšiť nasaditeľnosť a znížiť prevádzkové náklady jednotiek logistiky.
 - bude **prijaté rozhodnutie**, na základe vojensko-odbornej expertízy, o týchto hlavných projektoch vyzbrojovania:
 - i. **cvičné lietadlá,**
 - ii. **bojové obrnené vozidlá,**
 - iii. **bojové a viacúčelové vrtuľníky,**
 - iv. **viacúčelové taktické lietadlá,**
 - v. **systémy protivzdušnej obrany.**

- v oblasti infraštruktúry budú vykonané nákladovo nenáročné dislokačné zmeny, ktoré prinesú zníženie nákladovosti mierovej infraštruktúry a nevyvolajú dodatočné náklady,
 - celkovo bude udržaná dnešná úroveň spôsobilostí a interoperability taktických jednotiek a optimalizovaná funkčnosť logistiky.
- V závere 1. fázy bude vykonaná verifikácia platnosti východísk a predpokladov *Bielej knihy o obrane Slovenskej republiky a Rozvojového plánu rezortu obrany s výhľadom do roku 2024*. Podľa jej výsledkov, stavu projektov vyzbrojovania a finančných možností bude prijaté rozhodnutie o ďalšom postupe, resp. o spustení realizácie 2. fázy rozvoja spôsobilostí OS SR.
- b) **V 2. fáze (2016 - 2024)** bude zvýšený bojový potenciál OS SR, dosiahnutá plná operačná spôsobilosť mechanizovanej brigády, posilnené kapacity pozemného spravodajstva a prieskumu na taktickej úrovni, súbežne zabezpečované kapacity bojovej podpory a bojového zabezpečenia pre jednu mechanizovanú brigádu i pre mechanizovanú práporovú skupinu, plnené Národné ciele prijaté v rámci NATO a zvýšené kapacity pre napĺňanie ambície v oblasti medzinárodného krízového manažmentu.

V druhej fáze bude v oblasti vyzbrojovania najvyššou prioritou:

- v pozemných silách: prezbrojenie dvoch mechanizovaných práporov na platformu viacúčelového taktického vozidla; obmena a modernizácia hlavných druhov výzbroje, techniky, materiálu a komunikačných a informačných systémov; doplnenie výzbroje, techniky a materiálu v jednotkách pozemného prieskumu a spravodajstva a jednotkách civilno-vojenskej spolupráce (CIMIC) s cieľom splniť certifikačné kritériá jednou mechanizovanou brigádou v súlade s prijatými medzinárodnými vojenskými záväzkami Slovenskej republiky,
- vo vzdušných silách: dokončenie obmeny stredných dopravných lietadiel, dokončenie obmeny rádiolokátorov za nové typy 3D rádiolokátorov, obmena cvičných lietadiel, bojových a viacúčelových vrtuľníkov, viacúčelových taktických lietadiel s cieľom dokončiť komplexné prezbrojenie vojenského letectva a protivzdušnej obrany,
- v silách výcviku a podpory: dokončenie obmeny automobilovej techniky, doplnenie a obmena kontajnerizačnej a manipulačnej techniky, dielenských, opravárenských a poľných prostriedkov logistiky a prostriedkov poľných zdravotníckych kapacít s cieľom dokončiť komplexné prezbrojenie jednotiek bojového zabezpečenia.

3) Hlavné oblasti rozvoja spôsobilostí budúcich OS SR

- 167) **Vnútoraná transformácia taktických jednotiek** bude založená na komplexnom prístupe k rozvoju vojenských spôsobilostí, vzájomnej previazanosti a podmienenosti jednotlivých oblastí – výzbroj, technika a materiál; doktríny; organizačná štruktúra; výcvik; príprava lídrov a rozvoj personálu; infraštruktúra a interoperabilita – s cieľom dosiahnuť ich vyššiu efektívnosť a nasaditeľnosť.
- 168) **Výzbroj, technika a materiál.** Pokrok v tejto oblasti bude hlavným kritériom transformácie taktických jednotiek a teda aj celkového úspechu rozvoja spôsobilostí budúcich OS SR. **Základnou podmienkou** dosiahnutia požadovaných spôsobilostí v horizonte do konca roku 2024 je **uskutočnenie obmeny hlavných druhov výzbroje,**

techniky a materiálu cieleným prezbrojením taktických jednotiek a modernizáciou tých hlavných druhov výzbroje, techniky a materiálu, pri ktorých je táto vojensky opodstatnená a ekonomicky efektívna.

- 169) **Doktríny.** Sústava vojenských doktrín bude revidovaná a doplnená. Do konca roku 2013 sa vykoná revízia *Doktríny Ozbrojených síl Slovenskej republiky (C)* s cieľom implementovať závery *Bielej knihy o obrane Slovenskej republiky* a poznatky a skúsenosti z operácií pod vedením NATO a EÚ do doktrinálneho systému OS SR. Revízia celého systému vojenských doktrín OS SR bude ukončená najneskôr do konca roku 2014.
- 170) **Organizačné štruktúry.** Zmeny organizačných štruktúr ozbrojených síl sa budú realizovať postupne v závislosti na pokroku pri obmene hlavných druhov výzbroje, techniky a materiálu a dostupnosti finančných zdrojov. Do konca roku 2014 sa zrealizujú postupné úpravy mierového systému velenia a riadenia OS SR bez ohrozenia jeho akcieschopnosti s cieľom zvýšiť jeho efektívnosť pri riadení prípravy a plnenia úloh OS SR v stave bezpečnosti a zároveň posilniť jeho väzbu na systém velenia vo vojnovom stave a v čase vojny.
- 171) **Výcvik.** Zmeny vo výcviku jednotiek budú zamerané predovšetkým na implementáciu revidovaných vojenských doktrín a tiež na implementáciu nových operačných postupov v súvislosti s prechodom jednotiek na nové druhy zbraňových systémov. Efektívnosť a účinnosť výcviku sa bude zvyšovať aj prostredníctvom implementácie životného cyklu jednotiek OS SR. Bude sa zvyšovať intenzita spoločnej prípravy OS SR s krízovými štábmi a záchrannými zložkami Slovenskej republiky na zvýšenie akcieschopnosti OS SR pri odstraňovaní následkov živelných pohrôm, technologických havárií alebo iných nevojenských ohrození na území Slovenskej republiky. Budú sa realizovať iniciatívy na zintenzívnenie a zefektívnenie procesu zhromažďovania, triedenia, analýzy a implementácie poznatkov a skúseností z prebiehajúcich operácií a misií.
- 172) **Príprava lídrov.** Zmeny v príprave lídrov sa budú zameriavať na posilňovanie ich profesionalizmu a na orientáciu ich akademického a celoživotného vojenského vzdelávania na napĺňanie požiadavky na dostupnosť a flexibilitu spôsobilostí OS SR. Bude sa podporovať rozvoj ich schopnosti pri plnení operačných úloh (aj v každodennej praxi) účinne a efektívne uplatňovať vedenie podriadených kombináciou osobného príkladu, motivácie a vynucovania plnenia povinností.
- 173) **Personál.** Zmeny v rozvoji personálu budú zamerané na stabilizáciu personálneho prostredia, a to zmenou vojenského povolania na celoživotné pre kvalifikovaný a kľúčový personál so súčasnou stabilizáciou sociálneho zabezpečenia vojakov. Budú posúdené alternatívne formy dopĺňovania ozbrojených síl s cieľom využiť potenciál bývalých profesionálnych vojakov a zamestnancov rezortu obrany na plnenie úloh OS SR v stave bezpečnosti ako napríklad aktívne zálohy, krátkodobý kontrakt alebo dobrovoľná vojenská služba. Tam, kde to bude vojensky akceptovateľné a ekonomicky výhodné, bude pokračovať scivilňovanie vojenských pozícií s cieľom dosiahnuť zníženie personálnych nákladov a podporiť dlhodobú odbornú kontinuitu na vybraných pozíciách. Bude sa vyžadovať a podporovať kreativita vojakov a zamestnancov OS SR. Negatívne javy súvisiace s častou obmenou vojenského personálu sa budú kompenzovať centralizovaným zhromažďovaním, triedením a uchovávaním všetkých produktov duševnej činnosti v podobe informačných databáz.
- 174) **Infraštruktúra.** Zmeny mierovej infraštruktúry OS SR, vrátane rozmiestnenia veliteľstiev a jednotiek, sa budú vykonávať predovšetkým v spojitosti s organizačnými zmenami so súčasným dôrazom na zníženie celkovej nákladovosti prevádzky mierovej infraštruktúry OS SR, nie na znižovanie počtu posádok. Vyhodnotia sa možnosti

centralizácie poľného výcviku jednotiek OS SR s cieľom umožniť doriešenie majetkových vzťahov k pozemkom v užívaní rezortu obrany. Projekty v oblasti rozvoja mierovej infraštruktúry budú zamerané na ďalšie zvyšovanie kvality životných a pracovných podmienok vojakov na pracoviskách v nepretržitej bojovej pohotovosti a na zvyšovanie kvality a účinnosti výcviku jednotiek v miestach stálej dislokácie a vo vojenských výcvikových priestoroch.

- 175) **Zásoby.** Bude prehodnotený a optimalizovaný systém tvorby a udržiavania zásob munície a ostatného materiálu pre bojové použitie OS SR a bude pokračovať proces znižovania zásob prebytočného materiálu s cieľom eliminovať náklady na jeho skladovanie. Bude vykonané prehodnotenie a optimalizácia systému zásobovania materiálom v OS SR.
- 176) **Vojenské zdravotníctvo.** Zmeny v tejto oblasti budú vykonané systémovo, vypracovaním koncepčného dokumentu o vojenskom zdravotníctve a jeho budúcom rozvoji s následným premietnutím požiadaviek do úpravy príslušnej legislatívy. Prioritou je stabilizácia systému poskytovania zdravotníckej starostlivosti v rezorte obrany a definovanie jej jednotlivých prvkov, ich úloh pri zabezpečovaní zdravotníckej starostlivosti na území Slovenskej republiky vrátane krízového manažmentu na jej území, ochrany a podpory verejného zdravia a výkonu posudkovej činnosti s primárnym cieľom získania potrebného dohľadu rezortu obrany nad zdravotným stavom profesionálnych vojakov a možnosťou prijímania najmodernejších účinných opatrení v oblasti prevencie, prípadne liečby a pri zdravotníckom výcviku a zásobovaní zdravotníckym materiálom. Budú rozvíjané poľné zdravotnícke kapacity a ďalšie špeciálne spôsobilosti v súlade s požiadavkami NATO a potrebami krízového manažmentu na území Slovenskej republiky. Nanovo sa zafinuje zdravotné zabezpečenie vojakov, vrátane prípadnej úpravy príslušnej legislatívy a to najmä v oblasti periodicity preventívnych lekárskech prehliadok, prehliadok vo vzťahu k práci, preventívnych rehabilitácií a pod..
- 177) **Systém mobilizačného rozvíjania OS SR.** Zmeny v tejto oblasti budú reflektovať tempo transformačných zmien. Bude spresnená požiadavka na zálohy ozbrojených síl a požiadavka na nehnuteľnosti a vecné prostriedky z civilného sektora pri plnení úloh obrany štátu v zmysle platnej legislatívy.
- 178) **Vnútorne procesy v OS SR.** Budú implementované moderné nástroje zjednodušovania a zvyšovania efektivity procesov (napr. Lean Six Sigma). Bude pokračovať rozvoj systému plánovania a rozvoja štruktúr síl a spôsobilostí v rámci obranného plánovania Slovenskej republiky. Akvizičné procesy a strategické plánovanie použitia OS SR (plánovanie operácií) v rámci kolektívnej obrany, v medzinárodnom krízovom manažmente a krízovom manažmente na území Slovenskej republiky budú optimalizované a vnútorne harmonizované a budú schopné flexibilne reagovať na urgentné operačné požiadavky a na vonkajšie vplyvy. V OS SR sa budú implementovať iniciatívy na zvýšenie kvality a efektivity štábnej práce tak, aby vnútorne procesy a systém štábnej práce negenerovali neprimerané požiadavky na zdroje.
- 179) Celkový pokrok v rozvoji spôsobilostí OS SR bude merateľný prostredníctvom dvoch hlavných ukazovateľov. **Dosiahnutie počiatkovej operačnej spôsobilosti** bude znamenať, že veliteľstvo alebo jednotka dosiahla počiatkové merateľné ukazovatele pre personál, výzbroj, organizačnú štruktúru a infraštruktúru a organizačne je pripravená začať výcvik. **Dosiahnutie plnej operačnej spôsobilosti** bude znamenať splnenie certifikačných podmienok pre najnáročnejšiu operačnú úlohu podľa predurčenia veliteľstva alebo jednotky. Transformácia veliteľstva alebo jednotky bude završená

vydaním certifikátu o dosiahnutí bojovej pripravenosti v zmysle certifikačných štandardov NATO.

4) Systém velenia a riadenia budúcich OS SR

180) Súčasná mierová štruktúra velenia a riadenia OS SR zostane v základných rysoch zachovaná, bude vykonaná jej vnútorná optimalizácia s možnosťou jej zoštíhlenia, aby počtom a veľkosťou svojich prvkov zodpovedala objektívnym potrebám ozbrojených síl. Tým sa posilní jej **funkcionalita** pre plnenie úloh v núdzovom stave a vo výnimočnom stave a zvýši sa jej **flexibilita** vo vzťahu k schopnosti poskytnúť a udržiavať požadovaný počet kvalifikovaného štábného personálu vo veliteľských štruktúrach NATO a EÚ, v operačných veliteľstvách a štáboch v rámci operácií kolektívnej obrany a pre potreby medzinárodného krízového manažmentu (vrátane pozorovateľských misí). Budú vykonané procesné a štrukturálne zmeny na posilnenie jednoty velenia a riadenia síl rezortu obrany nasadených na plnenie úloh na vlastnom území aj mimo územia Slovenskej republiky. Dôraz bude položený na doktrinálne a organizačné zabezpečenie plynulého prechodu z mierového systému velenia a riadenia ozbrojených síl na systém velenia a riadenia vo vojnovom stave a vojne.

5) Mnohonárodná a dvojstranná vojenská spolupráca

181) Na zvýšenie efektivity rozvoja spôsobilostí OS SR, vrátane riešenia kritických nedostatkových spôsobilostí, sa popri národných iniciatívach budú využívať aj iniciatívy a projekty **mnohonárodnej vojenskej spolupráce** (NATO, EÚ, Vyšehradská skupina) a **dvojstrannej vojenskej spolupráce**. Koncept dvojstrannej spolupráce sa bude zakladať na pragmatickom prístupe k vzťahom s regiónmi, či štátmi, vzťahy s ktorými majú z vojenského a ekonomického hľadiska dlhodobú perspektívu.-

182) Na riešenie doplnenia nedostatkových spôsobilostí sa predpokladá predovšetkým účasť v programoch a iniciatívach NATO a EÚ s dôrazom na:

- ochranu vzdušného priestoru s využitím medzinárodnej spolupráce v rámci Integrovaného systému obrany vzdušného priestoru NATO,
- aktívnu vrstvenú protiraketovú obranu bojiska (ALTBMD) a jej rozšírenie o balistickú protiraketovú obranu teritória,
- posilnenie ochrany proti útokom nástražnými výbušnými prostriedkami (C-IED),
- strategickú a taktickú vzdušnú prepravu a strategickú námornú prepravu,
- spoločnú mnohonárodnú logistiku a zdravotnícku podporu,
- ochranu proti kybernetickým útokom,
- účasť v Systéme velenia a riadenia vzdušných operácií (ACCS),
- účasť v Spojeneckom systéme prehľadu o pozemnej situácii (AGS),
- účasť v systéme Spoločného spravodajstva, vyhľadávania a prieskumu (JISR),
- spoločné vojenské vzdelávanie a výcvik s inými štátmi,
- implementáciu sieťovo orientovaných spôsobilostí (NEC).

183) Na prehĺbovanie spolupráce v oblasti výcviku a vzdelávania poskytne Slovenská republika svoje špecializované pracoviská pre potreby spojencov a partnerov (Ústav špeciálneho zdravotníctva a výcviku MO SR Lešť, Výcvikové a testovacie centrum radiačnej, chemickej a biologickej ochrany Zemianske Kostolany, Akadémia ozbrojených síl generála M. R. Štefánika v Liptovskom Mikuláši).

6) Faktory ovplyvňujúce implementáciu cieľového modelu OS SR 2024

184) Navrhovaný cieľový model OS SR 2024 je založený na predpoklade nezvyšovania rozsahu úloh a neznižovania objemu plánovaných zdrojov na prevádzku a rozvoj OS SR.

185) V prípade nenaplnenia tohto predpokladu sa prejavia viaceré riziká:

- Zdroje budú postačovať iba na udržiavanie súčasného (v mnohých ukazovateľoch deficitného) tempa a kvality plnenia medzinárodných záväzkov a úloh OS SR.
- Ďalší pokles zdrojov pre OS SR spôsobí, že OS SR budú nútené v strednodobom horizonte postupne presúvať čoraz väčší podiel spôsobilostí do skupiny rozvíjaných síl, čo povedie k postupnej strate spôsobilostí.
- Bude pokračovať stagnácia transformácie OS SR a dosahovania štandardov interoperability v NATO.
- Bude pokračovať prehlbovanie zaostávania technologickej úrovne hlavných druhov výzbroje, techniky a materiálu OS SR za štandardmi NATO.
- Bude pokračovať zhoršovanie technického stavu už dnes zastaranej vojenskej techniky.
- Bude pokračovať pokles intenzity a kvality prípravy a výcviku jednotiek OS SR a s tým úmerne bude narastať počet prípadov nesplnenia ani minimálnych certifikačných požiadaviek NATO.
- Bude pokračovať spotrebúvanie centrálnych zásob munície, palív a ostatného materiálu, určených pre krízové situácie ako náhrada za materiál chýbajúci na zabezpečenie nevyhnutného výcviku jednotiek pred ich nasadením do operácií medzinárodného krízového manažmentu.
- Bude pokračovať odkladanie projektov obmeny a modernizácie výzbroje, techniky a materiálu, modernizácie infraštruktúry, pričom celkové náklady na jej realizáciu sa budú s každým rokom odkladu zvyšovať.
- Bude sa znižovať efektívnosť investícií do prípravy a výcviku profesionálnych vojakov.

Záver

Rozvoj spôsobilostí OS SR predpokladá, popri obnove a modernizácii výzbroje, techniky a materiálu, aj kvalitatívne zmeny v rámci existujúcich štruktúr s tým, že ich základom bude vnútorná štruktúrna zmena taktických jednotiek v zmysle nových požiadaviek NATO. Jednotky sa stanú plne interoperabilnými a výkonnejšími pre obranu Slovenskej republiky, poskytovanie podpory pri živelných pohromách a technologických haváriách, ako aj na použitie v operáciách medzinárodného krízového manažmentu. Zo súčasnej štruktúry OS SR bude časť jednotiek vnútorne transformovaná a časť bude redukovaná. Cieľová štruktúra bude obsahovať aj novo vytvorené jednotky, prípadne jednotky s posilnenými spôsobilosťami reagujúcimi na nové bezpečnostné výzvy.

Riziká vyplývajúce predovšetkým z možnej nestability na strane disponibilných finančných zdrojov budú pri malom rozsahu výkyvov eliminované riadenou naplnenosťou jednotiek prostredníctvom implementácie tzv. životného cyklu jednotiek. Výkyvy na strane finančných zdrojov vo väčšom rozsahu budú eliminované prostredníctvom dopĺňovania aktívnymi zálohami, prípadne mobilizačným dopĺňovaním, čo by však malo dopad na kvalitu a časovú dostupnosť spôsobilostí.

Za základný výstup z transformácie ozbrojených síl budú považované bojaschopné jednotky, pripravené plniť úlohy podľa ich predurčenia a bez vojensko-technických obmedzení.

Kapitola 6)

Rozvoj ľudského potenciálu rezortu obrany

Cieľom rozvoja ľudského potenciálu rezortu obrany je stabilizácia špičkových, kvalifikovaných profesionálnych vojakov, udržanie adekvátnych sociálnych podmienok, skvalitnenie systému základného a kariérneho vzdelávania a posilnenie efektívnosti systému dopĺňovania ozbrojených síl, ako aj zvyšovanie odbornej erudovanosti civilných zamestnancov v oblasti bezpečnosti, obrany a vojenstva.

1) Požiadavky na rozvoj ľudského potenciálu rezortu obrany

- 186) Personálny manažment rezortu obrany bude **rozvíjaný komplexne** vo všetkých svojich kľúčových aspektoch tak, aby bol schopný priebežne zabezpečovať potrebný počet, kvalitu, profesijnú a kvalifikačnú štruktúru vojenského i civilného personálu.
- 187) Efektívny rozvoj ľudských zdrojov vyžaduje vytvoriť organizačné a personálne predpoklady pre **centrálne riadenie** ich rozvoja v rezorte obrany, čo umožní rýchlejšie a jednoduchšie optimalizovať stav v ktorejkoľvek ich oblasti.
- 188) Rastúce nároky na kvalitu personálu a rast konkurencie na trhu práce si vyžaduje uskutočniť **konceptné zmeny** v oblasti skvalitňovania, udržiavania a dopĺňovania vojenského a civilného personálu.

2) Skvalitňovanie, udržiavanie a dopĺňovanie vojenského personálu

Stabilizácia vojenského personálu

- 189) Základným nástrojom na stabilizáciu kvalifikovaných a skúsených profesionálnych vojakov s dôrazom na veliteľský zbor bude **nový zákon o štátnej službe profesionálnych vojakov a novelizácia zákona o ich sociálnom zabezpečení**.
- 190) V novom zákone o štátnej službe profesionálnych vojakov bude redefinovaný inštitút **dočasnej štátnej služby**, ktorý zaručí na úrovni mužstva a nižšieho veliteľského zboru v rámci taktických jednotiek pravidelnú obmenu vojenského personálu. Zavedením **inštitútu stálej štátnej služby** profesionálnych vojakov budú vytvorené podmienky na dlhodobé udržanie špičkových vojenských profesionálov veliteľského zboru na operačnej a strategickej úrovni a špičkových odborníkov vo vybraných vojenských odbornostiach.-
- 191) Ku skvalitneniu práce s profesionálnymi vojakmi prispeje **posilnenie personálnej právomoci náčelníka Generálneho štábu OS SR** vo vzťahu k profesionálnym vojakom dočasne vyčleňovaným mimo štruktúry OS SR.
- 192) Významným prvkom formujúcim a regulujúcim kariéru profesionálneho vojaka bude jeho účasť v mnohonárodných operáciách a výkon veliteľských a štábnych funkcií v štruktúrach NATO a EÚ. Absolvovanie odborných kurzov v zahraničí, aktívne skúsenosti z operácií medzinárodného krízového manažmentu a veliteľských štruktúr NATO a EÚ budú tvoriť významnú súčasť odborného profilu profesionálneho vojaka.

193) Podmienkou úspešnosti pripravovaných zmien bude **úprava systému odmeňovania** posilnením motivačných faktorov pre zvýšenie atraktívnosti krátkodobých kontraktov, ako aj pre udržanie vybranej skupiny vojenských odborníkov v aktívnej službe po celú dĺžku ich pracovnej kariéry. Systém odmeňovania bude podporovať kariérny postup personálu vrátane jeho primeranej mobility.

Systém sociálneho zabezpečenia

194) Osobitný systém sociálneho zabezpečenia bude zohrávať aj v budúcnosti dôležitú úlohu pri získavaní a udržiavaní kvalitného personálu v OS SR a iných bezpečnostných zložkách štátu. Novela zákona o sociálnom zabezpečení spolu s novým zákonom o štátnej službe profesionálnych vojakov zabezpečenia **prepojenie systému štátnej služby so systémom sociálneho zabezpečenia** a vytvoria podmienky na efektívnejšie využitie vojenského personálu a tým aj pozitívny vývoj vo financovaní tzv. osobitného účtu, v konečnom dôsledku posilnia **dlhodobú udržateľnosť** sociálneho zabezpečenia.

195) Súčasťou rozvoja celkovej starostlivosti o vojaka bude aj **konceptné rozpracovanie starostlivosti o jeho rodinu ako aj starostlivosti o vojnových veteránov**. Preto sa budú rozvíjať metódy sociálnej práce v týchto oblastiach vrátane inovatívnych riešení aj na základe skúseností spojencov s dlhodobou tradíciou sociálnej práce s týmito skupinami obyvateľstva.-

196) Rezort obrany navrhne zákonnú právnu úpravu, ktorá vytvorí predpoklady na **zriadenie organizácie profesionálnych vojakov**, ktorá bude obhajovať záujmy profesionálnych vojakov vo vzťahu k podmienkam výkonu štátnej služby. Jej cieľom bude aj zlepšovanie komunikácie medzi vedením rezortu obrany a orgánmi velenia na jednotlivých stupňoch vojenskej hierarchie a profesionálnymi vojakmi.-

197) V rámci komplexnej starostlivosti o profesionálnych vojakov budú vytvárané podmienky aj pre ich úspešnú **integráciu do civilného prostredia** a na trh práce po ukončení profesionálnej služby.

Vzdelávanie

198) Akadémia ozbrojených síl generála M. R. Štefánika sa bude rozvíjať ako vzdelávacia inštitúcia schopná zaručiť kvalitné vstupné vojenské vzdelanie a vojenskú prípravu budúcich vojenských profesionálov a následne zabezpečiť ich systémové a systematické vzdelávanie počas trvania ich vojenskej kariéry.

199) Na zvýšenie kvality vojenského vzdelávania:

- bude flexibilne **aktualizovaný profil absolventa** vojenskej vysokej školy tak, aby zodpovedal najnovším požiadavkám ozbrojených síl a poznatkom vojenskej vedy.
- **zvýši sa podiel teoreticko-praktického odborného vojenského vzdelávania** v študijných programoch jednotlivých odborov Akadémie ozbrojených síl generála M. R. Štefánika; praktická odborná vojenská príprava sa bude realizovať formou **odborných stáží** v útvaroch a zariadeniach OS SR a praktickým výcvikom vo výcvikových zariadeniach OS SR.
- bude súčasťou systému vzdelávania a prípravy profesionálnych vojakov aj vzdelávanie a príprava na zahraničných vzdelávacích inštitúciách pre vybrané vojenské odbornosti a funkcie.
- budú v oblasti kariérneho vzdelávania prijaté systémové opatrenia znižujúce jeho časovú náročnosť vrátane využitia inovatívnych foriem vyučovania.

- 200) Jednou zo základných podmienok na vymenovanie profesionálneho vojaka do prvej generálskej hodnosti bude absolvovanie najvyššej formy veliteľsko-štábných kurzov v zahraničí so zameraním na oblasť bezpečnosti a obrany štátu a vojenskej stratégie primárne v anglofónnych krajinách.
- 201) **Prehľbovanie jazykových znalostí** profesionálnych vojakov **bude prioritou** ich ďalšej prípravy v závislosti na ich funkčnom zaradení a kariérom raste. Bude stanovená požadovaná úroveň jazykovej pripravenosti pre jednotlivé vojenské hodnosti. To podporí, aby zvyšovanie a udržiavanie úrovne jazykovej spôsobilosti bolo v osobnom záujme každého profesionálneho vojaka.

Doplňovanie vojenského personálu

- 202) Budú rozvíjané alternatívne riešenia doplňovania personálu a nové metódy náboru zamerané na konkrétne skupiny populácie a profesijné odbornosti. Zvýšenie efektivity systému regrutácie sa dosiahne centralizovaním všetkých aktivít súvisiacich so získavaním budúcich profesionálnych vojakov.
- 203) Na dosiahnutie a zaručenie vyššej kvality procesu regrutácie budú priebežne posudzované vstupné požiadavky kladené na záujemcov o službu v ozbrojených silách a kvalitatívne výstupné parametre, ktoré musia úspešní kandidáti dosiahnuť v závere procesu prípravy na profesionálnu službu, aj v každej ďalšej etape prípravy na funkciu.

3) Alternatívne formy doplňovania ozbrojených síl

- 204) V období krízovej situácie (núdzový stav, výnimočný stav, vojnový stav a vojna) môžu byť ozbrojené sily dopĺňané občanmi povolanými na výkon mimoriadnej služby. Vo vojnovom stave a vojne môže byť vyhlásená aj čiastočná alebo všeobecná mobilizácia ozbrojených síl. Na zvýšenie kvality personálu doplňovaného do ozbrojených síl v krízovej situácii **bude rozvinutý systém aktívnych záloh**, ktorých odborná príprava na výkon mimoriadnej služby v ozbrojených silách sa bude vykonávať v stave bezpečnosti.
- 205) V kontexte potrieb OS SR sa budú hľadať **alternatívne formy ich doplňovania** s využitím aktívnych záloh, krátkodobých kontraktov a dobrovoľnej vojenskej služby **na plnenie úloh v stave bezpečnosti**.
- 206) Na doplnenie kritických nedostatkových spôsobilostí ozbrojených síl na plnenie úloh v stave bezpečnosti sa posúdi možnosť využitia **krátkodobých kontraktov** na výkon štátnej služby profesionálneho vojaka pre príslušníkov aktívnej zálohy a po splnení stanovených kritérií aj pre civilných odborníkov vo vybraných špecializovaných oblastiach.
- 207) Bude preskúmaná možnosť zavedenia **dobrovoľnej vojenskej služby**, ktorá by umožnila absolvovať občanom základný vojenský výcvik. Na základe potrieb OS SR a pri splnení stanovených kritérií bude vybraným príslušníkom dobrovoľnej vojenskej služby umožnené vstúpiť do aktívnych záloh, prípadne do štátnej služby profesionálneho vojaka. Tým sa obnoví generovanie nových príslušníkov záloh pripravených na bazálnej úrovni splniť si v prípade potreby svoju povinnosť pri obrane vlasti.
- 208) Charakter a podmienky možných foriem alternatívneho doplňovania ozbrojených síl na plnenie úloh OS SR v stave bezpečnosti bude rozpracovaný v koncepčných materiáloch a následne premietnutý do návrhov potrebných legislatívnych zmien. Spoločným základom bude dobrovoľnosť vstupu, ale plnenie úloh na báze povinnosti.

4) Skvalitňovanie, udržiavanie a doplňovanie civilného personálu

- 209) MO SR spracuje v kontexte štátnej politiky v oblasti vzdelávania, zamestnanosti a v sociálnej oblasti **konceptný dokument personálneho manažmentu zamestnancov v rezorte obrany**, ktorý bude definovať najmä ciele personálneho manažmentu, precizovať procesy spojené so skvalitňovaním, udržiavaním a doplňovaním personálu v rezorte obrany, identifikovať nástroje a spôsoby ich dosahovania, vrátane ich reálneho zdrojového zabezpečenia. Pri realizácii personálnej politiky vo vzťahu k zamestnancom budú využívané aj aplikovateľné moderné skúsenosti a poznatky v oblasti personálneho manažmentu zamestnancov zahraničných ozbrojených síl a riadenia ľudských zdrojov v civilnom sektore.
- 210) V oblasti skvalitňovania a udržiavania zamestnancov budú **definované kvalifikačné predpoklady pre jednotlivé pracovné a služobné pozície** v rezorte obrany (typizácia funkcií), na ktorých bude založený systém ďalšieho vzdelávania a prípravy zamestnancov. Odborná pripravenosť zamestnancov rezortu obrany sa bude zvyšovať ich **systematickým vzdelávaním v relevantných odborných oblastiach vrátane špecifických otázok týkajúcich sa bezpečnosti, obrany a vojenstva** v rezortných, národných i zahraničných vzdelávacích inštitúciách. Súčasťou odborného rastu zamestnancov s ohľadom na ich odbornosť bude aj ich vysielanie ako civilných expertov do operácií a misií medzinárodného krízového manažmentu, ako aj na zastúpenia Slovenskej republiky pri medzinárodných organizáciách s transparentným výberom na obsadenie konkrétnej pozície. Úspešné absolvovanie stanovenej formy a úrovne vzdelania a hodnotenie úrovne schopnosti jej aplikácie pri výkone konkrétnej funkcie bude základom pre ďalší kariérny postup zamestnanca. Neoddeliteľnou súčasťou získavania, udržiavania a motivácie zamestnancov bude aj oblasť sociálnej a rodinnej politiky vo vzťahu k zamestnancom a ich rodinným príslušníkom.
- 211) V záujme obsadenia pracovných pozícií čo najkvalitnejšími zamestnancami nielen z hľadiska požadovanej vzdelanostnej úrovne, ale aj z hľadiska ich perspektívneho kariérneho rastu, budú **diverzifikované vstupné kvalifikačné požiadavky** nevyhnutne potrebné na výkon funkcie v závislosti na zameraní a náročnosti práce na jednotlivých pracovných pozíciách.–
- 212) V praxi rezortu obrany úspešne využívané skúsenosti, osvedčené formy a metódy práce v oblasti skvalitňovania riadenia ľudských zdrojov môžu byť následne zovšeobecnené a využité na skvalitnenie práce v tejto oblasti aj na ostatných orgánoch štátnej správy a samosprávy. V tomto smere má rezort obrany ambíciu spolupracovať aj s inými ústrednými orgánmi štátnej správy a mimovládnyimi organizáciami. V prípade, že by prekážkou vyššej efektívnosti aplikácie týchto skúseností bol existujúci právny rámec, budú rezortu zodpovedajúcemu za túto oblasť na národnej úrovni predložené iniciatívne návrhy na využitie pri prípadných zmenách príslušnej legislatívy.

Kapitola 7)

Vyzbrojovanie

Cielom vyzbrojovania je formou projektov vyzbrojovania zaručovať kvalitatívnu a kvantitatívnu dostupnosť výzbroje, techniky a materiálu a komunikačných a informačných systémov na zabezpečenie plnenia úloh ozbrojených síl predovšetkým ich unifikáciou.

1) Požiadavky na procesy vyzbrojovania

- 213) Úlohy obrany štátu a medzinárodné záväzky Slovenskej republiky budú určujúce pre orientáciu vyzbrojovania OS SR na medzinárodnú spoluprácu v dlhodobých projektoch.
- 214) Dlhodobý deficit financovania modernizácie a plánovacie predpoklady zaručovania obrany štátu pre ďalšie obdobie vyžadujú aj hľadanie alternatívnych riešení na získavanie, rozvoj a udržanie výzbroje, techniky a materiálu a komunikačných a informačných systémov vrátane spoločného obstarávania, spájania alebo zdieľania a využívania off-the-shelf (dostupných) technológií a technológií dvojakého použitia.
- 215) MO SR bude presadzovať postupnú unifikáciu výzbroje, techniky a materiálu a komunikačných a informačných systémov.
- 216) MO SR bude v procese vyzbrojovania využívať služby agentúr NATO a Európskej obrannej agentúry s dôrazom na štandardizačné dokumenty NATO a EÚ.
- 217) V rámci medzinárodnej spolupráce bude vyzbrojovanie zamerané na hľadanie spoločných riešení najmä v oblastiach výzbroje a výstroja vojaka, radiačnej, chemickej a biologickej ochrany, prostriedkov protivzdušnej obrany, strategickej prepravy, manažmentu životného cyklu systému, štandardizácie a štátneho overovania kvality a kodifikácie.
- 218) Pre zabezpečenie objektívneho hodnotenia obstarávanej výzbroje, techniky a materiálu a komunikačných a informačných systémov bude MO SR podporovať rozvoj, akreditáciu a certifikáciu technickej a skúšobnej základne rezortu obrany. MO SR zavedie systém štátneho odborného dozoru v oblasti výbušnín a munície a nebezpečných látok.

2) Priority vyzbrojovania

- 219) Vyzbrojovanie bude zabezpečovať realizáciu prioritných požiadaviek OS SR na rozvoj spôsobilostí v materiálovej oblasti v súlade s dlhodobou projekciou rozvoja OS SR a potrebami rezortu obrany formulovanými do plánovacích dokumentov v rozsahu disponibilných zdrojov. Primárne sa bude orientovať na prezbroyenie organických celkov.
- 220) V rámci prípravy projektov vyzbrojovania budú dôsledne posúdené možnosti modernizácie súčasnej výzbroje techniky a materiálu vrátane komunikačných a informačných systémov z hľadiska vojenskej opodstatnenosti, economickej efektívnosti a potenciálu ich ďalšieho využitia.
- 221) Obmena predovšetkým hlavných druhov zastaranej výzbroje, techniky a materiálu bude realizovaná formou projektov vyzbrojovania sledovaných vládou SR, ktoré budú,

v zmysle jej jednotlivých rozhodnutí, financované v rámci limitov kapitoly MO SR, ako aj z účelovo určených dodatočných zdrojov nad rámec limitov kapitoly MO SR.

Obmena a modernizácia výzbroje, techniky a materiálu bude v súlade so stratégiou rozvoja spôsobilostí OS SR popísanou v kapitole 5 realizovaná nasledovne:

1. fáza - od roku 2013 do konca roku 2015

222) V rámci limitov kapitoly MO SR bude cieľom prednostne zabezpečiť pre:

Pozemné sily:

- vyzbrojenie jedného práporu viacúčelovými taktickými vozidlami a jeho doplnenie ďalšou potrebnou výzbrojou, technikou a materiálom vrátane komunikačných a informačných systémov,
- dokončenie modernizácie a integrácie prostriedkov delostreleckej podpory (DELOSYS),

Vzdušné sily:

- dokončenie modernizácie vrtuľníkov Mi-17 a dofinancovanie ľahkých dopravných lietadiel L-410,
- začať modernizáciu, resp. obmenu rádiolokačnej techniky,
- dobudovanie mobilného strediska riadenia a upovedomovania (CRC),
- obstarat' stredné dopravné lietadlo,

Sily výcviku a podpory:

- plné sfunkčnenie platforiem mobilného komunikačného systému - MOKYS a Bojového komunikačného rádiového systému v rozsahu systému velenia, riadenia, komunikácie, informačnej podpory a spravodajstva (C4I) vrátane príslušného bezpečnostného certifikátu pre jednu mechanizovanú práporovú skupinu,
- dobudovanie integrovaného informačného systému s dôrazom na oblasti logistiky, správy majetku štátu a ekonomiky,

Spoločne – pre pozemné, vzdušné a sily výcviku a podpory:

- pokračovanie obmeny automobilovej techniky,
- dobudovanie mobilnej sieťovej komunikačnej a informačnej infraštruktúry velenia a riadenia s implementáciou prvkov komunikačnej a informačnej bezpečnosti,
- dobudovanie jednotného stacionárneho komunikačného prostredia na strategickej úrovni velenia a riadenia s implementáciou prvkov komunikačnej bezpečnosti,
- dobudovanie Centrálnej lokality - hlavného dátového centra, zálohy hlavného dátového centra a regionálnych dátových centier.

223) Na prekonanie dlhodobých deficitov v oblasti obmeny hlavných druhov výzbroje, techniky a materiálu, resp. ich modernizácie budú v rámci rozpočtového procesu prijímané rozhodnutia o financovaní vybraných projektov s využitím účelovo určených dodatočných zdrojov nad rámec limitov kapitoly MO SR. V tomto kontexte MO SR:

- na základe vojensko-odbornej expertízy vypracuje vládou Slovenskej republiky sledované projekty:
 - o prezbroyenia mechanizovaných práporov na **nový typ bojového obrneného vozidla alebo** zvýšenia ich bojového potenciálu vojensky opodstatnenou

a ekonomicky efektívnou **modernizáciou zavedeného BVP-2** spolu s návrhom spôsobu financovania.

- obmeny nasledovnej techniky spolu s návrhom spôsobu ich financovania:
 - **cvičných lietadiel,**
 - **bojových a viacúčelových vrtuľníkov,**
 - **stíhacích lietadiel viacúčelovými taktickými lietadlami,**
 - **systémov protivzdušnej obrany.**

Takto realizované veľké projekty sledované vládou Slovenskej republiky zároveň predstavujú najsilnejšiu garanciu transparentnosti a efektívnosti využitia vyčlenených finančných prostriedkov v súlade s ich určením.

2. fáza - od roku 2016 do konca roku 2024

224) Hlavnou prioritou vyzbrojovania bude prezbrojenie mechanizovanej brigády pozemných síl OS SR v súlade s prijatými záväzkami SR. Zároveň sa postupne zrealizuje obmena ostatných hlavných druhov výzbroje, techniky a materiálu podľa rozhodnutí prijatých vládou SR.

225) V rámci **limitov** kapitoly MO SR bude cieľom prednostne zabezpečiť pre:

Pozemné sily:

- prezbrojenie zostávajúcich dvoch mechanizovaných práporov kombináciou viacerých modifikácií viacúčelového taktického vozidla,

Vzdušné sily:

- modernizáciu, resp. obmenu rádiolokátorov pre potreby pohotovostného systému ochrany a obrany vzdušného priestoru v rámci Integrovaného systému obrany vzdušného priestoru NATO,
- obmenu prehľadových rádiolokátorov pre riadenie letovej prevádzky,
- akvizíciu 3D rádiolokátorov pre potreby protiletadlových raketových kompletov vojskovej protivzdušnej obrany,
- doplnenie viacúčelových vrtuľníkov nového typu,
- dokončiť obstarávanie stredných dopravných lietadiel,

Sily výcviku a podpory:

- obmenu a modernizáciu techniky logistických jednotiek,-
- vybudovanie Sieťovej komunikačnej a informačnej infraštruktúry na báze sieťovo orientovaných spôsobilostí (NEC) OS SR, vrátane prepojenia s členskými štátmi NATO a EÚ,
- vybudovanie platformy pre zabezpečenie informácií (information assurance framework - IAF) v sieťovo orientovanom prostredí (NEC platforma).

226) Po overení plnej funkčnosti mobilného komunikačného systému - MOKYS v rámci jednej mechanizovanej práporovej skupiny bude zabezpečené jeho rozšírenie na rozsah komunikačného a informačného prostredia pre jednu mechanizovanú brigádu.

227) V rámci **limitov** kapitoly MO SR sa popri hlavných projektoch bude zároveň realizovať:

- obmena a doplnenie moderných manipulačných a prepravných prostriedkov kontajnerizácie,

- modernizácia a obmena dielenských, opravárenských a poľných prostriedkov logistiky,
- doplnenie a plné sfunkčnenie poľných zdravotníckych kapacít,
- doplnenie a obmena ručných zbraní,
- doplnenie výzbroje, techniky a materiálu pre ženijné jednotky a jednotky pre likvidáciu výbušných prostriedkov (EOD),
- vybudovanie manažmentu identifikácie vlastných/cudzích cieľov (M5 IFF),
- vybavenie tímu preventívnej medicíny,
- vybavenie jednotiek pre plnenie úloh spravodajstva a prieskumu a civilno-vojenskej spolupráce.-

228) Bude sa pokračovať v spolupráci s partnermi na technických a technologických projektoch na rozvoj národných spôsobilostí v oblasti EOD a na podporu medzinárodného Centra výnimočnosti pre oblasť EOD, ktoré je na území Slovenskej republiky.

Kapitola 8)

Rozvoj infraštruktúry a správa majetku štátu v rezorte obrany

Cieľom rozvoja infraštruktúry a správy majetku štátu je ich prispôsobenie objektívnym potrebám obrany štátu a ozbrojených síl pri maximálne efektívnom nakladaní s vyčlenenými finančnými prostriedkami a zvereným majetkom.

Na naplnenie tohto cieľa bude:

- *v rámci rozvoja infraštruktúry a správy nehnuteľného majetku prednostne vytvorená funkčná moderná infraštruktúra pre dislokáciu a výcvik OS SR. Zároveň budú nepotrebné objekty a priestory uvoľňované a realizovaný ich prevod mimo rezort obrany. Budú prijaté opatrenia na zefektívnenie využívania ubytovní, výcvikových priestorov a strelníc.*
- *v rámci správy hnutel'ného majetku budú prehodnotené stavy zásob a ostaného hnutel'ného majetku štátu a v maximálnej miere urýchľovaný proces vyrad'ovania nepotrebného majetku a ďalšie nakladanie s ním.*

1) Dislokácia útvarov a zariadení MO SR a OS SR

229) Bude pokračovať centralizácia umiestnenia organizačných zložiek MO SR a OS SR, čím sa dosiahne redukcia celkového počtu využívaných vojenských objektov v miestach dislokácie. Zložky správy majetku, ktoré realizujú prevádzku a údržbu objektov, budú umiestnené bližšie k vytipovaným hlavným miestam dislokácie. Tým sa zabezpečí užší kontakt medzi prevádzkovateľom a užívateľom konkrétneho objektu, súčasne užší vzťah a efektívnejší prístup prevádzkovateľa k objektom.

230) Z viac ako 400 vojenských objektov vrátane krytov, brodov, strelníc či muničných skladov bude rezortom obrany viac ako 180 opustených, ďalších takmer 40 bude ešte prehodnotených z hľadiska optimalizácie využitia umiestnenými zložkami, možnosti čiastočného uvoľnenia objektu a jeho následného odčlenenia, postupného uvoľňovania objektu a jeho následného opustenia.

231) Na úseku správy majetku a infraštruktúry bude pokračovať optimalizácia štruktúr a činností s cieľom integrovať funkčne i organizačne tri samostatné správy nehnuteľného majetku a výstavy do jedného prvku - Agentúra správy majetku, súčasťou tejto štruktúry budú aj strediská prevádzky objektov. Správa nehnuteľností bude vykonávaná kombinovaným spôsobom, vlastnými zamestnancami i externými dodávateľmi, hlavným kritériom bude efektívnosť a hospodárnosť.

2) Základné smery rozvoja infraštruktúry

232) Rozvoj nehnuteľného majetku v rezorte obrany sa bude realizovať so zameraním na vybudovanie funkčnej a modernizovanej infraštruktúry v miestach potvrdenej perspektívnej dislokácie útvarov a zariadení ozbrojených síl a ďalších organizačných zložiek rezortu obrany, ktorá vytvorí podmienky na získanie, udržiavanie a zvyšovanie spôsobilostí ozbrojených síl. V rámci rozvoja infraštruktúry budú dostupné finančné prostriedky prednostne orientované na rekonštrukciu a modernizáciu existujúcich

objektov v šiestich základných oblastiach. Konkrétne priority budú rozpracované v *Rozvojovom pláne rezortu obrany s výhľadom do roku 2024*.

233) Rozvoj infraštruktúry bude zameraný na tieto oblasti:

- dobudovanie základnej *infraštruktúry letísk* podľa štandardov NATO.
- zabezpečenie infraštruktúrnych podmienok pre prácu s utajovanými skutočnosťami vo vybraných objektoch (*objektová bezpečnosť*).
- vybudovanie kvalitnej *učebno-výcvikovej základne* so zameraním na nové metódy cieľavedomého výcviku a prepojenie centier simulačných technológií s dôrazom na výcvik jednotiek v takých podmienkach, ktoré sa blížia reálnej podobe novodobých bojísk. Vybuduje sa základná infraštruktúra v spoločných a posádkových výcvikových zariadeniach, vo vojenských výcvikových priestoroch a v ostatných objektoch slúžiacich pre výcvik. Bude sa pokračovať v budovaní ÚŠZV ako nadrezortného strediska pre výcvik domácich aj zahraničných ozbrojených zložiek a záchranných zborov.
- zlepšenie kvality *životného prostredia* rekonštrukciou objektov a modernizáciou technologických zariadení najmä pre účely skladovania a stáčania pohonných hmôt, technických opravovní vozidiel, umyvární techniky ako aj nevyhnutnou rekonštrukciou vodohospodárskych zariadení.
- zlepšenie *energetickej efektívnosti* objektov najmä rekonštrukciou kotolní, plynofikáciou vybraných areálov a zatepl'ovaním budov.
- *zvýšenie kvality života* modernizáciou a rekonštrukciou priestorov pre výcvik, administratívnych priestorov a skladov pre skvalitnenie podmienok života a pracovnej činnosti profesionálnych vojakov a zamestnancov rezortu obrany.
- doplnenie existujúcej infraštruktúry výstavbou nových objektov v prípadoch, keď nie je k dispozícii zodpovedajúci majetok, ktorého rekonštrukciou či modernizáciou by bolo možné riešiť nové potreby rezortných užívateľov.
- vyriešenie majetkovo-právneho vzťahu k nehnuteľnému majetku.
- vytvorenie podmienok pre ubytovanie slobodárenského typu pre profesionálnych vojakov v jednotlivých posádkach.

234) Rozvoj infraštruktúry bude i naďalej limitovaný dostupnými zdrojmi, čím bude ovplyvnené i vecné a časové napĺňanie požiadaviek OS SR na rozvoj infraštruktúry s predpokladom, že cieľový stav bude možné dosiahnuť až v období po roku 2024. Pre dosiahnutie cieľového stavu budú využité aj finančné prostriedky ušetrené odovzdaním prebytočných objektov a realizáciou opatrení energetickej efektívnosti.

235) Z dôvodu obmedzeného zdrojového rámca bude **rozvoj infraštruktúry do konca roku 2015 prednostne zabezpečený** v nasledovných **prioritných oblastiach**:

- v oblasti *energetickej efektívnosti* budú riešené rekonštrukcie objektov s najmenej efektívnym, resp. ekologicky nevyhovujúcim vykurovaním,
- v oblasti *leteckých základní* budú investície orientované na leteckú základňu Sliač,
- v oblasti *zvyšovania kvality života* budú popri zlepšení stavu prevádzkových, skladovacích a výcvikových objektov v miestach stálej dislokácie vojsk, zabezpečené aj nevyhnutné rekonštrukcie inžinierskych sietí,
- v oblasti *objektovej bezpečnosti* budú riešené úlohy komplexného zabezpečenia ochrany vybraných objektov.

236) **Od roku 2016** bude rozvoj infraštruktúry pokračovať v rámci vyššie uvedených prioritných oblastí a v súlade s potrebami cieľového modelu OS SR 2024 riešený aj v oblasti výcvikových zariadení, životného prostredia a výstavby nových objektov.

Kapitola 9)

Podpora obrany štátu

Cieľom podpory obrany štátu je zabezpečovať operačnú prípravu územia a schopnosť súčastí systému obrany štátu poskytovať služby a činnosti na území Slovenskej republiky na podporu ozbrojených síl pri obrane štátu vrátane spojeneckých síl v rámci operácie kolektívnej obrany.

1) Základné predpoklady efektívnej podpory obrany štátu

237) Podpora obrany štátu sa bude rozvíjať ako organická súčasť systému obrany štátu prostredníctvom obranného plánovania. Rozhodujúcim predpokladom efektívnej podpory obrany štátu bude **koordinovaný prístup k plneniu úloh** príslušnými ministerstvami a ostatnými ústrednými orgánmi štátnej správy v oblasti vytvárania a udržiavania požadovaných zásob, činností a služieb na zabezpečenie obrany štátu vrátane potrieb ozbrojených síl.

238) **MO SR** zodpovedajúce za riadenie obrany štátu **bude aktívne plniť svoju koordinačnú funkciu v oblasti podpory obrany štátu** a posilní význam dlhodobého plánovania prípravy, rozvoja a podpory obrany štátu tak, aby umožňovalo **synergiu aktivít** v oblasti prípravy štátu na obranu v reálnom zdrojovom rámci.

239) Špecifickou súčasťou podpory obrany štátu budú aj naďalej opatrenia na úseku hospodárskej mobilizácie, ktorými sa zabezpečuje pripravenosť štátu na obranu a riešenie krízových situácií s dôrazom na podporu činnosti ozbrojených síl pri obrane štátu.

240) **V oblasti podpory obrany štátu sa úsilie sústreďí na:**

- prehodnotenie reálnej potreby udržiavania a rozvoja služieb a činností na zabezpečenie podpory obrany štátu,
- posúdenie rozsahu udržiavania výrobných schopností, mobilizačných rezerv, zásob všetkého druhu vrátane predpokladaných dodávok na úhradu strát a spotreby ozbrojených síl,
- postupné zdokonaľovanie a udržiavanie technologickej úrovne komunikačných a informačných systémov a ich bezpečnosti s dôrazom na prehodnotenie využívania stacionárnych miest riadenia a velenia,
- dodržiavanie princípov efektívnosti v procesoch plánovania a využívania dostupných obranných zdrojov,
- koncepčné riešenie mobilizácie ozbrojených síl.

241) **Na úseku podpory obrany štátu sa nasledovné štátne orgány zamerajú:**

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky - na postupnú modernizáciu hlavného miesta riadenia obrany s dôrazom na dosiahnutie jeho interoperability s NATO a EÚ.

Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky - na zabezpečenie dopravných sietí pre operačné rozvinutie a nasadenie ozbrojených síl a spojencov na území štátu v rámci podpory zo strany hostiteľskej krajiny - Host Nation Support (HNS), na budovanie a udržiavanie podporných zariadení a na udržiavanie nevyhnutnej kapacity železničných vozňov a hnacích vozidiel, na elektronickú komunikačnú podporu, na prenájom telekomunikačných okruhov a zabezpečenie

prednostného spojenia, na vybudovanie systému núdzových komunikácií, na plnenie úloh v oblasti frekvenčného manažmentu a na vytvorenie podmienok na prepravu zásielok vojenskej pošty.

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky - na zabezpečenie lôžkovej kapacity pre hospitalizáciu príslušníkov ozbrojených síl a zabezpečenie nevyhnutných zdravotníckych služieb.

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky - na udržiavanie a prevádzku odberných miest vody, určených vodných zdrojov a vodárenských zariadení pre potreby ozbrojených síl.

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky - na zabezpečenie požadovaných komodít potravín pre potreby ozbrojených síl.

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky - na zásobovanie, doplňovanie strát a spotreby ozbrojených síl zabezpečením výroby a dodávok materiálu a techniky, uchovanie výrobných schopností v rámci systému logistickej podpory ozbrojených síl.

Správa štátnych hmotných rezerv Slovenskej republiky - na zabezpečenie určených zásob pohonných hmôt a mobilizačných rezerv, vrátane ich pravidelnej údržby a doplňovania.

242) V rámci uplatňovania princípu efektívnosti podpory obrany štátu budú zvažované aj riešenia zabezpečiť potrebné spôsobilosti v rámci medzinárodnej spolupráce.

2) Obranná infraštruktúra

243) Z hľadiska potrieb komplexnej prípravy na obranu štátu sa bude klásť dôraz na budovanie, udržiavanie, ochranu a obranu objektov obrannej infraštruktúry predovšetkým v oblasti:

- dopravy (udržiavanie požadovaných parametrov určených dopravných sietí),
- komunikačných a informačných systémov, vrátane ich ochrany (kybernetická obrana),
- energetiky (na skladovanie a dopravu plynu a ropy, výrobu a distribúciu elektriny a ropných výrobkov),
- krízového riadenia (pracoviská krízových orgánov).

244) Pri príprave na obranu štátu bude prehodnocovaný výber a zaradenie prvkov obrannej infraštruktúry do kategórie objektov osobitnej dôležitosti a do kategórie ďalších dôležitých objektov pre obranu štátu a spresňovaný spôsob ich ochrany a obrany.

245) Úloha MO SR v oblasti obrannej infraštruktúry bude najmä v:

- prehodnotení reálnej potreby rozsahu a úrovne udržiavania objektov obrannej infraštruktúry,
- preskúmaní možnosti budovania, udržiavania a využívania zariadení obrannej infraštruktúry na dvojstrannom ako aj mnohonárodnom základe v rámci NATO a EÚ,
- usmerňovaní subjektov na dosiahnutie požadovaného stupňa pripravenosti objektov a priestorov na príjem, podporu a nasadenie síl NATO/EÚ v rámci podpory zo strany hostiteľskej krajiny.

Kapitola 10)

Obrana štátu – vec verejná

Cieľom v oblasti komunikácie a vzťahov s verejnosťou je dosiahnuť pozitívnu zmenu postojov vo verejnosti k postaveniu a opodstatnenosti obrany štátu a existencii ozbrojených síl, ako aj k mobilizácii zdrojov potrebných na plnenie stanovených úloh.

1) Zameranie komunikácie s verejnosťou v oblasti obrany štátu

- 246) Jedným z rozhodujúcich predpokladov kvalitného plnenia úloh spojených s obranou štátu je aj **vnímanie problematiky obrany štátu občanmi ako veci verejnej**, ktorá má priamy vplyv na ich bezpečnosť, ochranu životov a majetku, ako aj na plnohodnotné napĺňanie ich ostatných ľudských práv a občianskych slobôd. Zároveň, každý občan v demokratickej spoločnosti má **právo byť primerane informovaný** o záležitostiach verejného záujmu vrátane zaisťovania jeho bezpečnosti a obrany štátu.
- 247) Na tomto základe **bude vytvárané povedomie spolupatričnosti, spoločného záujmu a zodpovednosti všetkých občanov za obranu štátu** a podporované dosahovanie celospoločenského konsenzu v základných otázkach bezpečnosti a obrany štátu s dôrazom na rozvoj ozbrojených síl.
- 248) MO SR bude **aplikovať princípy strategickej komunikácie**, ktorej zmyslom je ovplyvňovať vzorce správania a postoje kľúčových jednotlivcov i verejnosti tak, aby ich záujmy boli v čo najväčšej možnej miere kompatibilné s potrebami bezpečnosti a obrany štátu ale aj, aby boli menej náchylní podliehať vplyvu nebezpečných jednotlivcov, skupín či štátov, resp. zjednodušeným, radikálnym riešeniam.
- 249) Bude sa **prehlbovať kvalita informovania a úsilie o zvyšovanie úrovne porozumenia a podpory obyvateľstva úlohám súvisiacim so zaručovaním obrany štátu**. To si vyžiada otvorenie sa rezortu obrany prostredníctvom aktívnej, profesionálnej a objektívnej komunikácie a všestranný rozvoj vzťahov s verejnosťou, čo prispeje aj k udržaniu vysokej úrovne dôvery občanov v ozbrojené sily, prehĺbeniu záujmu participovať na ich činnosti a zvýšeniu ich prestíže a podpory doma i v zahraničí.
- 250) **Komunikácia s verejnosťou bude zameraná** predovšetkým na informovanie a objasňovanie týchto zásadných aspektov obrannej politiky Slovenskej republiky:
- garantovanie bezpečnosti občana a obrany štátu, zvrchovanosti, územnej celistvosti Slovenskej republiky a nedotknuteľnosti jej hraníc;
 - plnenie medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky v oblasti bezpečnosti a obrany spojencov a partnerov v euroatlantických zoskupeniach vrátane jej príspevku v rámci medzinárodného krízového manažmentu;
 - plnenie asistenčných úloh OS SR v rámci krízového manažmentu na území Slovenskej republiky.
- 251) Verejnosti bude vysvetľované, že nežijeme v izolovanom svete, že mierové podmienky nášho života neznamenajú, že sa nás hrozby a bezpečnostné riziká nedotýkajú. Aktívne budú **prezentované zámery a opatrenia**, ktoré sú prijímané na predchádzanie, elimináciu alebo znižovanie následkov hrozieb na štát a občanov. Súčasťou komplexnej

komunikácie problematiky obrany bude aj **téma nákladov** v kontexte faktu, že opatrenia v oblasti obrannej politiky štátu vrátane plnenia medzinárodných záväzkov, ktoré zahŕňajú aj rozvoj sofistikovaných spôsobilostí, vyžadujú adekvátne zdrojové zabezpečenie.

- 252) MO SR bude v rámci transparentného prezentovania dosahovaných výsledkov **otvorene a vecne informovať verejnosť aj o problémoch, s ktorými zápasí**, pričom bude objasňovať ich dopady na rozsah a kvalitu plnenia úloh obrany štátu. Zároveň bude verejnosť **informovať aj o návrhoch ich riešenia**, vrátane krytia zdrojových potrieb.
- 253) Bude vytvorený koncepčný rámec komunikačnej stratégie rezortu obrany, plnenie jeho kľúčových úloh podporí vypracúvanie konkrétnych komunikačných stratégií.

2) Rozvoj vzťahov s verejnosťou

254) V záujme adresného komunikovania svojich posolstiev bude MO SR schopné rýchlo, dôveryhodne, efektívne a kontinuálne komunikovať s kľúčovými rezortnými a mimorezortnými domácimi i zahraničnými adresátmi.

255) Vo vzťahu k **vnútorným (rezortným) adresátom** komunikácie bude MO SR usilovať o posilňovanie spolupatričnosti a spoločného záujmu u zamestnancov rezortu obrany, príslušníkov OS SR, výsluhových dôchodcov, vojnových veteránov a ich rodinných príslušníkov. Na tento cieľ bude využívať také nástroje, ktoré zabezpečia všetkým dotknutým skupinám relevantné a včasné informácie a vytvoria priestor pre spätnú väzbu.

256) Vo vzťahu k **mimorezortným, domácim adresátom**:

- k širšej verejnosti - budú prioritami stabilná vysoká dôvera a podpora pre činnosť MO SR a OS SR, vrátane vnímania OS SR ako potrebnej súčasti demokratického štátu a prehlbovanie demokratickej kontroly ozbrojených síl.
- k sprostredkovateľom postojov - budú prioritami vecné, vyvážené a profesionálne informovanie, posilnenie existujúcich kladných postojov a zmena doterajších nerozhodných, resp. negatívnych postojov pri zachovaní základných atribútov efektívnej komunikácie MO SR: transparentnosti, otvorenosti a apolitickosti.
- k politickým predstaviteľom, štátnej správe a samospráve - bude prioritou ich podpora pre ciele obrannej politiky a potreby ozbrojených síl. V spolupráci s ostatnými ministerstvami a ďalšími zložkami bezpečnostného systému bude MO SR zároveň vyvíjať aktivity na zvyšovanie pripravenosti občanov na bezpečnostné hrozby a krízové situácie.
- k tretiemu sektoru, neziskovým, mimovládny organizáciám a záujmovým združeniam - budú prioritami rozvoj branného povedomia občanov, ich pripravenosti na obranu štátu a porozumenia problematike obrany, posilňovanie vlastenectva a hrdosti na ozbrojené sily a rozvíjanie tradícií a historického odkazu boja za slobodu a demokraciu. Zintenzívni sa komunikácia s domácou bezpečnostnou komunitou, vrátane občianskych združení, ktoré už spolupracujú, resp. majú o takúto spoluprácu s rezortom obrany záujem.

257) Vo vzťahu k **zahraničným adresátom**, najmä zahraničným médiám, štábom medzinárodných organizácií, diplomatom a vojenským a leteckým pridelencom, veliteľom medzinárodných kontingentov a k miestnej populácii v priestore nasadenia OS SR, bude MO SR prezentovať Slovenskú republiku ako demokratický štát prispievajúci k medzinárodnému mieru, bezpečnosti a ochrane ľudských práv, spoľahlivého spojenca

a dôveryhodného partnera, ktorý je pripravený prispieť k úspechu vojenských operácií a prichádzať s riešeniami, ktoré prispievajú k bezpečnosti a stabilite v krízových regiónoch, ako aj primeraným spôsobom participovať na rozvoji obranných spôsobilostí v rámci projektov regionálnej spolupráce a projektov NATO a EÚ.

Rozvoj ľudského potenciálu rezortu obrany												
- pripraviť návrh zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov												
- flexibilne aktualizovať profil absolventa vojenskej vysokej školy												
- zaviesť komplexný systém odborných stáží študentov vojenskej vysokej školy v zariadeniach OS SR												
- koncepcne rozpracovať alternatívne dopĺňovanie ozbrojených síl												
- koncepcne rozpracovať starostlivosť o rodiny profesionálnych vojakov vyslaných na plnenie úloh mimo územia SR												
- koncepcne rozpracovať starostlivosť o vojnových veteránov												
Vyzbrojovanie												
1. fáza												
- vyzbrojiť 1 prápor pozemných síl (viacúčelové taktické vozidlá), plné sfunkčnenie platformou MOKYS a bojového komunikačného a rádiového systému jednej mechanizovanej práporovej skupiny a iné projekty												
- predložiť vláde SR návrhy projektov obmeny hlavnej výzbroje a techniky (<i>bojové obrnené vozidlá/modernizácia BVP-2, cvičné lietadlá, bojové a viacúčelové vrtuľníky, viacúčelové taktické lietadlá, systémy protivzdušnej obrany</i>)												
- realizovať priebežnú (malú) modernizáciu/obmenu výzbroje, techniky a materiálu												
2. fáza												
- prezbroyiť mechanizovanú brigádu												
- prezbroyiť 2 mechanizované prápory (viacúčelové taktické vozidlá)												
- realizovať komplexné prezbroyenie dopravného a vrtuľníkového letectva a ostatné projekty obmeny hlavných druhov výzbroje, techniky a materiálu podľa rozhodnutí prijatých vládou SR												
- realizovať priebežnú (malú) modernizáciu/obmenu výzbroje, techniky a materiálu												
Rozvoj infraštruktúry a správa majetku štátu v rezorte obrany												
1. fáza - v rámci rozvoja funkčnej modernej infraštruktúry pre dislokáciu a výcvik OS SR:												
- prioritne realizovať projekty energetickej efektívnosti, projekty leteckej infraštruktúry (s využitím programu Bezpečnostných investícií NATO - NSIP), projekty k zvýšeniu kvality života a v oblasti objektovej bezpečnosti.												
2. fáza - popri pokračovaní v budovaní funkčnej modernej infraštruktúry pre dislokáciu a výcvik OS SR z 1. fázy:												
- prioritne realizovať projekty v oblasti kvality výcviku, životného prostredia, resp. výstavbu nových objektov pri zohľadnení potrieb mechanizovanej brigády.												
Podpora obrany štátu												
- zanalyzovať potreby udržiavania obrannej infraštruktúry												
- zanalyzovať požiadavky ozbrojených síl na udržiavanie výrobných schopností												
- vypracovať Rozvojový plán podpory obrany s výhľadom do roku 2024												
- vypracovať koncepcné a vykonávacie dokumenty na zabezpečenie prípravy územia štátu na obranu a mobilizácie												
- pravidelne prehodnocovať výber a zaradenie prvkov obrannej infraštruktúry do kategórie objektov osobitnej dôležitosti a do kategórie ďalších dôležitých objektov pre obranu štátu a spresňovať spôsob ich ochrany a obrany												

Obrana štátu – vec verejná												
- koncepčne rozpracovať komunikačnú stratégiu rezortu obrany												
- priebežne vypracúvať konkrétne komunikačné stratégie rezortu obrany na podporu plnenia kľúčových úloh												
- aktualizovať politiku spolupráce a rozvoja vzťahov rezortu obrany s verejnosťou												
- implementovať a vykonávať korekcie komunikačných stratégií a politiky spolupráce a rozvoja vzťahov s verejnosťou												
Hodnotenie implementácie Bielej knihy o obrane Slovenskej republiky												
- priebežne - každoročne hodnotiť v rámci komplexného hodnotenia obrany Slovenskej republiky												
- v rámci cyklov obranného plánovania NATO												
- v závere 1. fázy zhodnotiť výsledky a verifikovať platnosť východísk <i>Bielej knihy o obrane Slovenskej republiky</i>												